

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ, ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ: Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Διπλωματική Εργασία

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ

ΕΠΙΒΛΕΨΗ: ΑΛΕΞΙΟΣ ΔΕΦΝΕΡ

Βόλος, 2015

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η ανάλυση των υπαρχόντων χώρων και δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου της πόλης της Κοζάνης, καθώς και η δημιουργία νέων χώρων με σκοπό την ικανοποίηση του πληθυσμιακού δυναμικού της και τη βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης αυτού. Τα οφέλη του ελεύθερου χρόνου μπορεί να είναι συλλογικά, αλλά και ατομικά. Ο ελεύθερος χρόνος δίνει τη δυνατότητα στα άτομα να επιλέξουν τις δραστηριότητες με οποίες θέλουν να ασχοληθούν μέσα στη χρονική διάρκειά του. Η σημαντικότητα του ελεύθερου χρόνου έγκειται επίσης, και στη συμβολή του στην Ποιότητα Ζωής (ΠΖ) του ατόμου και της κοινωνίας.

Αναλύοντας τους υπάρχοντες χώρους της πόλης της Κοζάνης, παρατηρήθηκε ότι η πόλη δεν διαθέτει αρκετές επιλογές όσον αφορά τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, ενώ υπάρχουν χώροι που χρειάζονται ανάπλαση. Στο πλαίσιο της έρευνας που πραγματοποιήθηκε επιλέχθηκε ένα δείγμα 100 ατόμων τα οποία απάντησαν σε ένα ερωτηματολόγιο. Σύμφωνα με τις απαντήσεις που δόθηκαν, φαίνεται ότι τα άτομα του δείγματος δεν είναι απόλυτα ικανοποιημένα από τους χώρους και τις δραστηριότητες αναψυχής της Κοζάνης. Λαμβάνοντας υπόψιν τα παραπάνω, έγιναν προτάσεις για νέους χώρους και για τη βελτίωση ήδη υπαρχόντων χώρων αναψυχής.

Λέξεις Κλειδιά: Ποιότητα Ζωής, Ελεύθερος Χρόνος, Δραστηριότητες, Κοζάνη, Αναψυχή

ABSTRACT

Object of this diploma thesis is the analysis of existing spaces and leisure activities of Kozani city and the creation of new spaces to satisfy the population potential and to improve its living level. The benefits of free time can be collectively and individually. Leisure time allows people to choose the activities that they want to deal with. Leisure time also contributes to the levels of the quality of life (QOL) of individuals and society.

Analyzing the existing areas of the city, is observed that the city has not several options regarding leisure activities, and there are areas that are in need for regeneration. According to the survey conducted , a sample of 100 individuals was selected and they answered a questionnaire. According to the answers that was given, it seems that people in the sample are not completely satisfied with the leisure activities that exist at Kozani. Considering the above, there were made proposals for new recreation areas.

Key-words: quality of life, leisure time, activities, Kozani, recreation

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	1
ABSTRACT	2
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ 12	
1.1 Ο ΟΡΟΣ ‘ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ’	12
1.2 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	13
1.3 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΘΕΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ	14
1.3.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	14
1.3.2 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΖ.....	16
1.3.3 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ	17
1.4. ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ.....	17
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ	19
2.1 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ	19
2.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	22
2.2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ	22
2.2.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΚΑΙ ΚΛΕΙΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ.....	26
2.3 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	27
2.4 ΣΧΕΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	29
2.5 Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΣΚΟΠΙΑ.....	31
2.5.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	31
2.5.2 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ.....	32
2.5.2.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΣΤΑΘΕΡΟΤΥΠΙΑ	37
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ	38
3.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	39
3.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ.....	40
3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	42
3.3.1 ΓΕΝΙΚΑ	42
3.3.2 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	43
3.4 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	44
3.5 ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ.....	48
3.5.1 ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	48
3.5.2 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	49

3.5.3 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ.....	50
3.5.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ.....	52
3.5.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	54
4.2 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	56
4.3 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ	57
4.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ	57
4.4.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ.....	57
4.4.2 ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ.....	58
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	59
5.1 ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ.....	59
5.2 ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ/ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ	61
5.3 ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ/ΜΠΑΡ.....	63
5.4 ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ/ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΑ.....	64
5.5 ΚΕΝΤΡΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΗΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ	65
5.6 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ/ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΑ.....	65
5.7 ΛΟΙΠΟΙ ΧΩΡΟΙ	67
5.8 ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΑ.....	67
5.9 ΧΩΡΟΙ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ/ΧΩΡΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΠΟΥ ΣΤΕΡΕΙΤΑΙ Η ΠΟΛΗ	69
5.10 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	75
6.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	75
6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ X^2	89
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....	101
7.1 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑ	101
7.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ	101
7.4 ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.....	108
7.5 ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ.....	109
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	110
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	113
<i>Ερωτηματολόγιο .....</i>	<i>113</i>
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	120

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 2.1: Κατηγοριοποίηση αναγκών ατόμου για ελεύθερο χρόνο.....	21
Πίνακας 2.2: Κριτήρια κατηγοριοποίησης δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου.....	25
Πίνακας 2.3: Κατηγορίες αστικού πρασίνου.....	35
Πίνακας 3.1: Ρυθμός μεταβολής πληθυσμού σε Δήμο, Δημοτική Κοινότητα, πόλη.....	40
Πίνακας 3.2: ΑΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας και Π.Ε. για τη χρονική περίοδο 2000-2012.....	43
Πίνακας 3.3: Δημοτικά Διαμερίσματα Δήμου Κοζάνης.....	48
Πίνακας 3.4: Ενορίες Κοζάνης.....	49
Πίνακας 4.1: Swot Analysis/ Πόλη της Κοζάνης-Ελεύθερος χρόνος.....	74
Πίνακας 6.1: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Πόσο πιστεύετε ότι οι δραστηριότητες αναψυχής συμβάλλουν στη καλή ποιότητα ζωής του ατόμου;.....	89
Πίνακας 6.2: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;.....	90
Πίνακας 6.3: Πίνακας διπλής εισόδου Ηλικία- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;.....	91
Πίνακας 6.4: Πίνακας διπλής εισόδου Απασχόληση- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;.....	92
Πίνακας 6.5: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Αν δεν είστε απόλυτα ικανοποιημένοι από τη διαμονή σας, κατά πόσο θα άλλαζε η γνώμη σας αν η πόλη είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής;.....	93
Πίνακας 6.6: Πίνακας διπλής εισόδου Απασχόληση- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη..... διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;.....	94 95
Πίνακας 6.7: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τις δραστηριότητες αναψυχής που σας παρέχει η πόλη;.....	96
Πίνακας 6.8: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Πόσο πιστεύετε ότι οι υπάρχοντες χώροι αναψυχής στη πόλη ικανοποιούν το πληθυσμιακό δυναμικό της;.....	97
Πίνακας 6.9: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;.....	98
Πίνακας 6.10: Πίνακας διπλής εισόδου Απασχόληση- Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;.....	99
Πίνακας 6.11: Πίνακας διπλής εισόδου Περιοχή κατοικίας- πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;.....	100

Κατάλογος Γραφημάτων

Γράφημα 1.1: Η ποιότητα ζωής συγκρίνοντας οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες.....	15
Γράφημα 2.1: Τα τρία επίπεδα ελεύθερου χρόνου βάσει Αριστοτέλη	22
Γράφημα 2.2: Γραμμική, ακτινική και ομόκεντρη διάταξη χώρων πρασίνου	36
Γράφημα 3.1: Κατανομή πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου, ανά φύλο (Απογραφή 2001).....	41
Γράφημα 3.2: Κατανομή πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου, ανά ηλικιακή ομάδα (Απογραφή 2001) 42	
Γράφημα 3.3: ΑΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας και Π.Ε. για τη χρονική περίοδο 2000-2012.....	43
Γράφημα 3.4: Τιμές Θερμοκρασίας στη περιοχή της Κοζάνης	45
Γράφημα 3.5: Τιμές Βροχόπτωσης στη περιοχή της Κοζάνης	46
Γράφημα 6.1: Φύλο.....	75
Γράφημα 6.2: Ηλικία	76
Γράφημα 6.3: Απασχόληση	77
Γράφημα 6.4: Περιοχή κατοικίας (κάτοικοι Κοζάνης).....	78
Γράφημα 6.5: Περιοχή προέλευσης (επισκέπτες της Κοζάνης).....	79
Γράφημα 6.6: Κατά πόσο συμβάλλουν οι δραστηριότητες αναψυχής στην καλή ΠΖ του ατόμου. 74	
Γράφημα 6.7: Βαθμός ικανοποίησης ερωτώμενων από τη διαμονή τους στη Κοζάνη	80
Γράφημα 6.8: Κατά πόσο θα άλλαζε η των ερωτώμενων για την διαμονή τους, αν η πόλη είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής.	81
Γράφημα 6.9: Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου των ατόμων του δείγματος	82
Γράφημα 6.10: Βαθμός ικανοποίησης από τις δραστηριότητες αναψυχής που παρέχει η πόλη	83
Γράφημα 6.11: Χώρους αναψυχής που στερείται η πόλη.....	84
Γράφημα 6.12: Βαθμός ικανοποίησης πληθυσμιακού δυναμικού από τους υπάρχοντες χώρους αναψυχής.....	85
Γράφημα 6.13: Χώρους αναψυχής που διαθέτει η γειτονιά στην οποία κατοικούν	86
Γράφημα 6.14: Κατά πόσο επιθυμείτε η γειτονιά σας να διαθέτει τους δικούς της χώρους αναψυχής.	87

Κατάλογος Χαρτών

Χάρτης 3.1: Περιοχή Μελέτης.....	38
Χάρτης 3.2: Ενορίες/περιοχές Κοζάνης.....	50
Χάρτης 3.3: Χρήσεις γης οικισμού Κοζάνης.....	51
Χάρτης 3.4: Μουσεία και Κυρηγμένα Μνημεία.....	53
Χάρτης 4.1: Αθλητικές εγκαταστάσεις και γυμναστήρια	60

Χάρτης 4.2: Ελεύθεροι χώροι/χώροι πρασίνου.....	62
Χάρτης 4.3: Κεφετέριες/Μπαρ	63
Χάρτης 4.4: Εστιατόρια/Μεζεδοπωλεία	64
Χάρτης 4.5: Κέντρα Νυχτερινής Διασκέδασης	65
Χάρτης 4.6: Κινηματογράφοι/Θέατρα	66
Χάρτης 4.7: Λοιποί χώροι ελεύθερου χρόνου	67
Χάρτης 4.8: Αστικά κενά.....	68
Χάρτης 7.1: Αναπλάσεις.....	103
Χάρτης 7.2: Χωρική συγκέντρωση πολιτισμού/ψυχαγωγίας.....	105
Χάρτης 7.3: Πρόταση για την πόλη της Κοζάνης.....	107
Χάρτης 7.4: Υπαίθριο μουσείο στο Κουρί.....	107
Χάρτης 7.5: Εγκαταστάσεις νέου Αθλητικού Κέντρου του Δήμου Κοζάνης.....	108

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα εργασία ασχολείται με τη μελέτη του ελεύθερου χρόνου, καθώς και με τη συμβολή του στη Ποιότητα Ζωής μέσω των δραστηριοτήτων του και η πόλη που αποτελεί το πεδίο της έρευνας είναι η Κοζάνη. Ο κύριος στόχος είναι η καταγραφή και η μελέτη των δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου της πόλης και των επιθυμιών των κατοίκων και επισκεπτών της πόλης καταλήγοντας σε προτάσεις για νέους χώρους που θα συμβάλλουν στο επίπεδο διαβίωσης της κοινωνίας. Η επιλογή της πόλης της Κοζάνης για την έρευνα πεδίου έγινε με σκοπό να διευκολύνει οικονομικά και χρονικά την έρευνα.

Τα αντικείμενα με τα οποία ασχολείται η διπλωματική εργασία είναι καταρχάς, η εννοιολογική προσέγγιση και ανάλυση των όρων Ποιότητας Ζωής (ΠΖ) και ελεύθερου χρόνου. Το δεύτερο αντικείμενο στο οποίο εστιάζει η εργασία είναι η σχέση μεταξύ των δύο παραπάνω εννοιών. Το τρίτο αφορά την ανάλυση των χώρων Ελεύθερου Χρόνου που διαθέτει η πόλη της Κοζάνης και το κατά πόσο αυτοί είναι επαρκείς. Επίσης, αντικείμενο της εργασίας αποτελεί ο βαθμός ικανοποίησης των κατοίκων και των επισκεπτών της πόλης από τις υπάρχουσες δραστηριότητες.

Η σημασία της εργασίας έγκειται στο γεγονός ότι ο ελεύθερος χρόνος αποτελεί ένα βασικό κομμάτι της καθημερινότητας του ανθρώπου και παρ' όλα αυτά δεν έχει μελετηθεί αρκετά στις ελληνικές πόλεις μικρού μεγέθους. Χρησιμοποιώντας τον όρο ελεύθερος χρόνος αναφερόμαστε στην χρονική περίοδο όπου το άτομο είναι απαλλαγμένο από κάθε είδους υποχρέωση και επιλέγει από μόνο του πως θα αξιοποιήσει το χρόνο που του απομένει. Επομένως, είναι σημαντικό σε μία έρευνα για τον ελεύθερο χρόνο να συμμετέχει και το αντίστοιχο κοινό, κάτι που συμβαίνει στην παρούσα εργασία. Η πρωτοτυπία της εργασίας εντοπίζεται στο βασικό της αντικείμενο, καθώς δεν έχει διεξαχθεί αντίστοιχη έρευνα για τις ελληνικές πόλεις μικρού μεγέθους. Πρωτοτυπία παρουσιάζει και η συσχέτιση που γίνεται μεταξύ των βασικών εννοιών της εργασίας, της Ποιότητας Ζωής και του ελεύθερου χρόνου, αλλά και στην έρευνα πεδίου που συγκεντρώνει στοιχεία που αφορούν τον ελεύθερο χρόνο των κατοίκων και των επισκεπτών της πόλης.

Ο συνδετικός άξονας της εργασίας είναι ο τρόπος που συνδέεται ο ελεύθερος χρόνος με την ΠΖ. Ο άξονας αυτός δίνει τη δυνατότητα να κατανοηθεί η συμβολή του ελεύθερου χρόνου και έχοντας υπόψιν τις ανάγκες των κατοίκων επιδιώκεται η βελτίωση του επιπέδου της ΠΖ δημιουργώντας νέους χώρους ελεύθερου χρόνου.

Η σημερινή εποχή χαρακτηρίζεται από μία έντονη καθημερινότητα η οποία δημιουργεί όλο και περισσότερο στον άνθρωπο το συναίσθημα της ανάγκης για περισσότερο, αλλά και ποιοτικό ελεύθερο χρόνο. Μέσα σ' αυτό το χρόνο τα άτομα έχουν την ευκαιρία να ασχοληθούν με δραστηριότητες της αρεσκείας τους, να ξεκουραστούν και να περισυλλογιστούν. Σε επίπεδο κοινωνίας για να επιτευχθεί αυτό, πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες υποδομές και δραστηριότητες, έτσι ώστε να ικανοποιούνται όλες οι κοινωνικές ομάδες και όλα τα ενδιαφέροντα. Ένα από τα βασικά ερωτήματα της εργασίας αυτής αποτελεί το 'ποια είναι η σχέση της Ποιότητας Ζωής με τον ελεύθερο χρόνο;'. Επίσης, μέσω της ανάλυσης των υπάρχοντων χώρων ελευθερου χρόνου δημιουργείται ένα εξίσου σημαντικό ερώτημα: 'Ποιές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στερείται η πόλη της Κοζάνης;'. Τέλος, η έρευνα που πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων που απευθυνόντουσαν στους κατοίκους και τους επισκέπτες της πόλης γεννά ερωτήματα, όπως 'κατά πόσο οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της Κοζάνης είναι ικανοποιημένοι από τις δραστηριότητες αναψυχής;', 'υπάρχουν δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που να στερούνται;', 'αν υπήρχε κάτι που θα άλλαζαν, τι θα ήταν αυτό;'.

Στο πρώτο κεφάλαιο της εργασίας γίνεται μία προσπάθεια αποσαφήνισης της έννοιας της Ποιότητας Ζωής. Παρατίθενται διάφορες απόψεις ερευνητών που αφορούν τον ορισμό της Ποιότητας Ζωής, ο οποίος βέβαια διαφοροποιείται ανάλογα τον κλάδο και το αντικείμενο που μελετάται. Επίσης, γίνεται αναφορά στις παραμέτρους που καθορίζουν τα επίπεδα της ΠΖ, αλλά και στους δείκτες τους οποίους διαμορφώνουν. Γενικότερα ο όρος της Ποιότητας Ζωής χρησιμοποιείται για να εκφράσει τα επίπεδα ευημερίας των κοινωνικών συνόλων και των ατόμων που τα αποτελούν (Ψαθά, 2014). Ειδικότερα, η ΠΖ είναι μία έννοια που δύσκολα μπορεί να μετρηθεί λόγω του έντονου θεωρητικού υποβάθρου της, παρ' όλα αυτά εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και ανάλογα με το αντικείμενο της μελέτης τους, οι ερευνητές καταφέρνουν να μετρήσουν τα επίπεδα της ποιότητας ζωής σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται η εννοιολογική προσέγγιση του ελεύθερου χρόνου. Ο ελεύθερος χρόνος είναι μία έννοια που είναι δύσκολο να αποσαφηνιστεί. Ο τρόπος που τα άτομα επιλέγουν να αξιοποιήσουν τον ελεύθερο χρόνο τους ποικίλλει ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τον χαρακτήρα τους. Οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου μπορεί να ποικίλλουν είτε ως προς το περιεχόμενο, όπως για παράδειγμα μπορεί να αφορούν τον αθλητισμό, τις τέχνες και τον πολιτισμό, είτε ως προς τον τόπο που λαμβάνουν χώρα, όπως οι υπαίθριες δραστηριότητες και οι δραστηριότητες κλειστού

χώρου. Επιπλέον, στο κεφάλαιο αυτό εξηγείται η σημασία του ελεύθερου χρόνου, σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο, παρουσιάζοντας τα οφέλη των δραστηριοτήτων του, αλλά και τη σχέση του με την ποιότητα ζωής. Από πολεοδομικής απόψεως, οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου λαμβάνουν χώρα σε εκτάσεις που έχουν συγκεκριμένες χρήσεις γης. Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός και η κατάλληλη νομοθεσία μπορούν να οδηγήσουν στη βέλτιστη λειτουργία των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου και επομένως στην ικανοποίηση των επιθυμιών της κοινωνίας μίας πόλης.

Η περιοχή που ερευνάται στη συγκεκριμένη εργασία είναι η πόλη της Κοζάνης, η οποία βρίσκεται στη Δυτική Μακεδονία. Στα πλαίσια της εργασίας πραγματοποιήθηκε ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης στην πόλη της Κοζάνης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Πιο συγκεκριμένα, στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας αναλύθηκαν στοιχεία γεωγραφικά, δημογραφικά και οικονομικά, καθώς και στοιχεία που αφορούν το φυσικό, αλλά και το ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής περιλαμβάνοντας στοιχεία χρήσεων γης, πολεοδομικών ενοτήτων, πολιτιστικού αποθέματος κ.ά. Επίσης, στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η μεθοδολογία σύμφωνα με την οποία διεξήχθη η έρευνα πεδίου και τα αποτελέσματα της παρουσιάζονται σε επόμενα κεφάλαια.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται ανάλυση των υπάρχοντων χώρων που περιλαμβάνει η Κοζάνη, όπου οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της μπορούν να διαθέσουν τον ελεύθερο χρόνο τους. Μεταξύ των άλλων, έγινε ανάλυση των αστικών κενών της πόλης, δηλαδή, των σημείων που εδώ και χρόνια δεν διαθέτουν καμία λειτουργία ή είναι αδόμητα, με σκοπό την αξιοποίησή τους για τη πραγματοποίηση δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου. Στο κεφάλαιο αυτό υπάρχει επίσης, μία SWOT Ανάλυση της πόλης της Κοζάνης σε σχέση με τον ελεύθερο χρόνο, παραθέτοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά της, καθώς και τις ευκαιρίες και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει.

Στο πλαίσιο της έρευνας που πραγματοποιήθηκε, μοιράστηκαν 100 ερωτηματολόγια σε κατοίκους και επισκέπτες της πόλης της Κοζάνης με σκοπό να κατανοηθούν οι ανάγκες και οι ελλείψεις που βιώνουν σε σχέση με τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε με τυχαία διανομή των ερωτηματολογίων και περιελάμβανε ερωτήσεις που αποσκοπούσαν στη συλλογή δημογραφικών στοιχείων των ερωτώμενων, αλλά και στοιχείων που αφορούσαν το κεντρικό θέμα της εργασίας. Τα δεδομένα αυτά παρουσιάζονται στο έκτο κεφάλαιο σε διαγράμματα, αλλά και σε πίνακες οι οποίοι προέκυψαν με την βοήθεια του λογισμικού SPSS 19.0 και δείχνουν κατά πόσο οι μεταβλητές του ερωτηματολογίου σχετίζονται μεταξύ τους.

Τέλος, λαμβάνοντας υπόψιν την υπάρχουσα βιβλιογραφία, την ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης, αλλά και τα αποτελέσματα της έρευνας, στο έβδομο κεφάλαιο της εργασίας παρουσιάζονται οι προτάσεις για νέες υποδομές και βελτίωση ήδη υπάρχόντων με στόχο την ικανοποίηση του αντίστοιχου κοινού στον τομέα του ελεύθερου χρόνου, συμβάλλοντας έτσι στο επίπεδο διαβίωσής τους. Οι προτεινόμενες αλλαγές απεικονίζονται σε αντίστοιχους χάρτες και για κάθε νέα υποδομή προτείνεται ο φορέας που θα τη διαχειρίζεται και θα αναλάβει τη προστασία και τη διατήρησή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1.1 Ο ΟΡΟΣ ‘ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ’

Ο όρος Ποιότητα Ζωής (ΠΖ) είναι δύσκολο να αποσαφηνιστεί, διότι ο τρόπος προσέγγισης της έννοιας είναι αρκετά υποκειμενικός και εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον ερευνητή, αλλά και από το αντικείμενο που μελετά. Σε γενικότερο πλαίσιο, ο όρος ΠΖ χρησιμοποιείται για να περιγράψει την ευημερία μίας κοινωνία, αλλά και των ατόμων που την αποτελούν (Ψαθά, 2014). Από τους αρχαίους χρόνους, η έννοια αυτή έχει απασχολήσει τους Έλληνες φιλόσοφους, καθώς ο Αριστοτέλης αποκαλούσε με τον όρο «Ευδαιμονία» το τέλειο και άταρκες αγαθό. Ο Αριστοτέλης λοιπόν καλούσε τους ανθρώπους να συνειδητοποιήσουν τις δυνατότητές τους για μία καλή ζωή, ενώ οι ανατολικοί φιλόσοφοι αποθάρρυναν τους ανθρώπους να εκφράσουν τις εσωτερικές επιθυμίες τους, καθώς πίστευαν ότι η ίση κατανομή των πόρων σε αυτούς, οδηγούσε στην καλή ποιότητα ζωής (Diener και Suh, 1997). Τα παραπάνω αποδεικνύουν το διχασμό που αφορά την έννοια και το περιεχόμενο του ορισμού της έννοιας από την αρχαία εποχή.

Η έννοια της ΠΖ έχει απασχολήσει, μέχρι και σήμερα, πολλούς επιστημονικούς κλάδους στη προσπάθειά τους να αποσαφηνίσουν την έννοια, να εξηγήσουν την σημαντικότητά της και να την βελτιώσουν. Ο κλάδος που πρώτος ασχολήθηκε με την ΠΖ είναι οι κοινωνικές επιστήμες, αλλά στη συνέχεια αποτέλεσε αντικείμενο και της ιατρικής και του χώρου της υγείας συνολικά. Η εκδήλωση του ενδιαφέροντος των επιστημόνων για την έννοια ΠΖ έκανε την εμφάνισή της με την προσπάθεια των ειδικών να αντιμετωπίσουν προβλήματα που προκαλούνται από την άνιση κατανομή των πόρων και την αστικοποίηση (Οικονόμου κ.ά., 2001).

Εξετάζοντας την υπάρχουσα βιβλιογραφία διακρίνεται η δυσκολία απόδοσης ενός κοινώς αποδεκτού και αντιπροσωπευτικού ορισμού της έννοιας. Οι ερευνητές επιδιώκοντας να ορίσουν την ΠΖ καθιερώνουν τρόπους κατανόησης και θέτουν υποκειμενικούς παράγοντες στη σημασία της. Σύμφωνα με τον Brock (1993), υπάρχουν τρεις φιλοσοφικές προσεγγίσεις για την αποσαφήνιση του όρου ΠΖ. Η πρώτη προσέγγιση περιγράφει την ΠΖ με χαρακτηριστικά που εξαρτώνται από κανονιστικά ιδανικά βασισμένα σε θρησκευτικά, φιλοσοφικά και άλλα συστήματα. Όπως φαίνεται, αυτή η προσέγγιση δεν εξαρτάται από την υποκειμενική εμπειρία των ανθρώπων ούτε από την εκπλήρωση των επιθυμιών τους. Η δεύτερη προσέγγιση αποσαφηνίζει τον όρο

ως ικανοποίηση των προτιμήσεων. Σε αυτή τη παραδοχή οι άνθρωποι επιλέγουν αυτό που πιστεύουν ότι θα ενισχύσει την ΠΖ, δεδομένου τους περιορισμένους πόρους που κατέχουν. Τέλος, στην τρίτη προσέγγιση κυρίαρχο ρόλο έχουν τα ατομικά βιώματα και αισθήματα. Πιο συγκεκριμένα, λαμβάνονται υπόψη τα συναισθήματα χαράς ικανοποίησης και ευχαρίστησης τα οποία θεωρείται ότι προσκομίζουν μία καλή ΠΖ. Η προσέγγιση αυτή χρησιμοποιείται κυρίως στη Ψυχολογία. (Diener & Suh, 1997). Από την άλλη πλευρά ο Scalnon το 1993 (όπως αναφέρεται στο Ψαθά, 2014) ισχυρίστηκε ότι ο ερευνητής με σκοπό να προσεγγίσει την έννοια ΠΖ πρέπει να εξετάσει ερωτήματα που συνθέτουν το περιεχόμενό της, όπως το ‘τι κάνει μία ζωή ποιοτική;’, ‘Ποιοι παράγοντες παρέχουν καλές συνθήκες διαβίωσης;’ και ‘τι προσδίδει στη ζωή αξία;’ (Ψαθά, 2014).

1.2 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΣΤΟ ΑΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο της αστικοποίησης, δηλαδή η μαζική μετακίνηση πληθυσμών σε αστικές περιοχές, έχει προκαλέσει ζητήματα που οι ερευνητές καλούνται να αναλύσουν και να διορθώσουν. Η αύξηση του πληθυσμού μίας πόλης δημιουργεί ανάγκες, όπως θέσεις εργασίας, στέγαση των ατόμων και των δραστηριοτήτων τους και συγκέντρωση βασικών, και όχι μόνο, λειτουργιών. Για την επίτευξη των παραπάνω αναγκών πρέπει να γίνει σωστή αξιοποίηση και διαχείριση του χώρου.

Επίσης, πρόσφατες έρευνες με αντικείμενο την ΠΖ έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η ΠΖ επηρεάζεται άμεσα από το περιβάλλον στο οποίο ζει το άτομο επομένως, οποιαδήποτε αξιολόγηση της ΠΖ πρέπει να λαμβάνει υπόψιν το αίσθημα ικανοποίησης και ευτυχίας των ατόμων εντός του αστικού περιβάλλοντος το οποίο τους περιβάλλει (Royuela κ.ά., 2007). Η άμεση εξάρτηση της ποιότητας ζωής του ατόμου με την ποιότητα του αστικού περιβάλλοντος, οδηγεί στην ανάγκη σωστού σχεδιασμού του χώρου και την λήψη μέτρων που θα βασίζονται στις επιθυμίες των κατοίκων.

Σε αυτό το στάδιο, ο όρος ΠΖ απασχολεί τους ερευνητές, καθώς σε μία πόλη δεν αρκεί να καλύπτονται οι βασικές ανάγκες των κατοίκων, αλλά σημαντική είναι και η επίτευξη ενός υψηλού επιπέδου διαβίωσης αυτών. Ο Albouy στη δική του έρευνα για την ΠΖ στις μεγάλες πόλεις τονίζει το θέμα της World Expo 2010 στην Σανγκάη. Το θέμα της διοργάνωσης ήταν το ‘better city-better life’ και σκοπός των διοργανωτών ήταν να εκπληρώσουν τις επιθυμίες των κατοίκων μιας πόλης μέσω ενός αστικού περιβάλλοντος που πρεσβεύει την καλή ζωή (Albouy, 2008).

1.3 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΠΟΥ ΣΥΝΘΕΤΟΥΝ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

1.3.1 ΔΕΙΚΤΕΣ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ

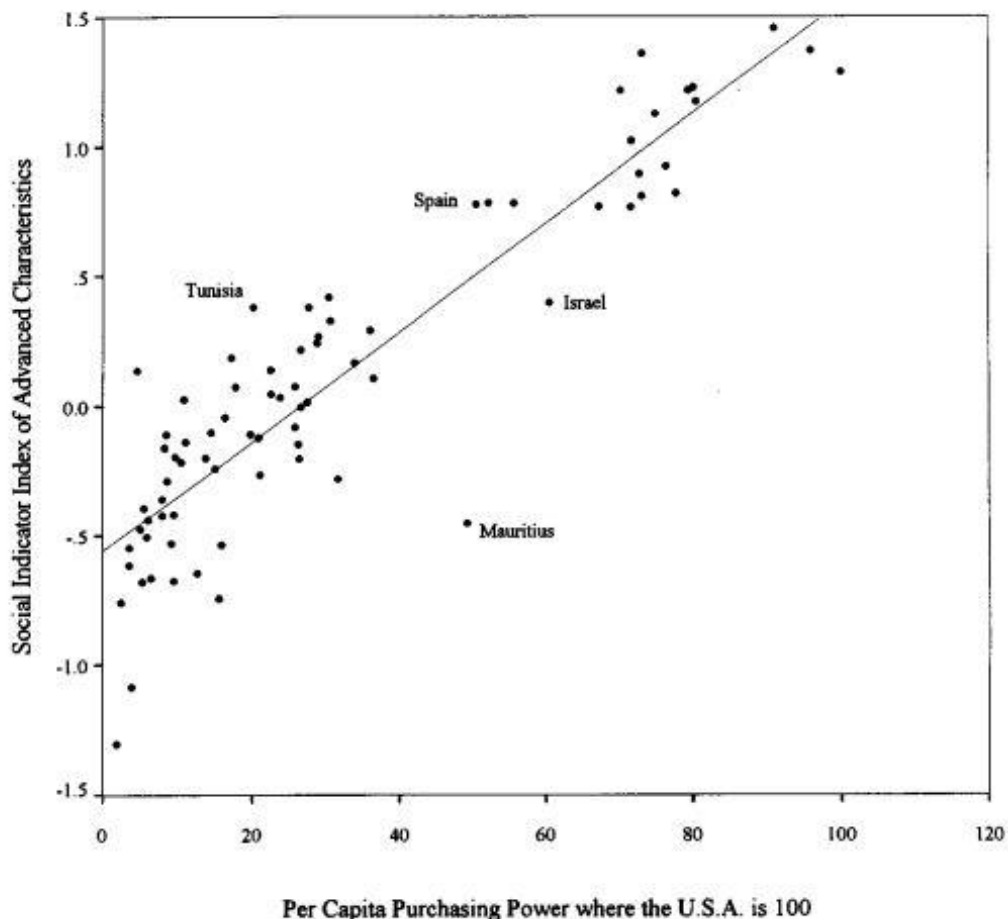
Η αποσαφήνιση της έννοιας της Ποιότητας Ζωής δεν είναι η μόνη δυσκολία που αντιμετωπίζουν οι ερευνητές, καθώς ο υπολογισμός των επιπέδων της είναι εξίσου δυσεπίτευκτο. Η ποιότητα ζωής είναι μία πολυδιάστατη και υποκειμενική έννοια, επομένως είναι κατανοητό ότι το θεωρητικό υπόβαθρό της καθιστά δύσκολο το να αποτελέσει μετρήσιμο μέγεθος. Δεδομένου, όμως των ζητημάτων που προκύπτουν και τα προβλήματα με τα οποία έρχονται αντιμέτωποι οι ερευνητές, δημιουργείται η ανάγκη ανάπτυξης δεικτών που προσδίδουν τα επίπεδα της Ποιότητας Ζωής, είτε σε ατομικό επίπεδο, είτε σε συνολικό, καθώς όπως αναφέρεται από τον Δέφνερ και Ψαθά (2013): 'Η ΠΖ είναι κατάλληλη για να περιγράψει το επίπεδο διαβίωσης μιας κοινωνίας' (Δέφνερ και Ψαθά, 2013).

Παρ' όλα αυτά όταν εξετάζεται το επίπεδο της ποιότητας ζωής σε μία κοινωνία δεν πρέπει να συγχέεται με το ατομικό επίπεδο ποιότητας ζωής των ατόμων που τη συντελούν. Αυτό σημαίνει ότι το συνολικό επίπεδο ΠΖ μέσα στη κοινωνία δεν ισούται με το άθροισμα του επιπέδου των ατόμων που την αποτελούν (Ψαθά, 2014). Σε μία κοινωνία με υψηλά επίπεδα ΠΖ υπάρχουν και άτομα που δεν βιώνουν μία καλή ποιότητας ζωής και αντιστρόφως. Οι παράγοντες της ατομικής ΠΖ είναι συνήθως διαφορετικοί από αυτούς της συνολικής και επηρεάζουν πάντα και την δεύτερη. Επομένως, η έρευνα που αφορά την ΠΖ σε μία πόλη ξεκινάει από τα επίπεδα ΠΖ του κάθε ατόμου (Ψαθά κ.ά., 2011).

Οι προσπάθειες των ερευνητών να μετρήσουν τα επίπεδα της ποιότητας ζωής μίας κοινωνίας οδήγησαν στην ανάπτυξη ορισμένων δεικτών. Οι δείκτες αυτοί ομαδοποιούνται σε δύο κατηγορίες και πιο συγκεκριμένα, στους αντικειμενικούς και υποκειμενικούς δείκτες (Γλουστιανού, 2008). Οι πρώτοι βασίζονται σε αντικειμενικά ποσοτικά στατιστικά στοιχεία, ενώ οι δεύτεροι στις υποκειμενικές αντιλήψεις των ατόμων. Για παράδειγμα το ΑΕΠ μιας περιοχής κατατάσσεται στους αντικειμενικούς δείκτες, καθώς αποτελεί ένα οικονομικό και ποσοτικό στοιχείο, ενώ η άποψη ενός ατόμου για την εγκληματικότητα αποτελεί έναν υποκειμενικό δείκτη, διότι εξαρτάται από την αντίληψη του ατόμου. Οι κοινωνικοί και οι οικονομικοί δείκτες ανήκουν στους αντικειμενικούς δείκτες και πολλές φορές συγχέονται λανθασμένα. Οι δύο αυτές ομάδες δεικτών συσχετίζονται αρκετά δίνοντας την εντύπωση ότι δίνουν τα ίδια

αποτελέσματα και ότι οι οικονομικοί δείκτες είναι επαρκείς. Με ένα παράδειγμα, όμως θα αποδείξουμε την λανθασμένη αυτή συσχέτιση: Η Τυνησία έχει το μισό εισόδημα από το Ισραήλ αλλά έχει σχεδόν το ίδιο επίπεδο ζωής και από την άλλη πλευρά η Ισπανία και ο Μαυρίκιος έχουν ίδια εισοδήματα αλλά η Ισπανία βρίσκεται πάνω από το μέσο όρο ΠΖ και ο Μαυρίκιος κάτω. Σε αυτές τις δύο περιπτώσεις αν θεωρήσουμε τους οικονομικούς δείκτες επαρκείς θα υπάρξει αντίρρηση από τους κατοίκους του Μαυρικίου και ανάλογα αν υποστηρίξουμε ότι οι κοινωνικοί δείκτες είναι αρκετοί οι άνθρωποι από την Τυνησία θα αντιδράσουν. Το παράδειγμα αυτό γίνεται πιο κατανοητό με τη βοήθεια του γραφήματος 1.1. Συμπερασματικά, ο κάθε δείκτης έχει κάτι διαφορετικό να προσφέρει και δεν πρέπει να τους συσχετίζουμε (Diener και Suh, 1997).

Γράφημα 1.1: Η ποιότητα ζωής συγκρίνοντας οικονομικούς και κοινωνικούς δείκτες.

Πηγή: Diener και Suh, 1997

Ανατρέχοντας στην βιβλιογραφία παρατηρούμε ότι στις κοινωνικοοικονομικές επιστήμες χρησιμοποιείται ο όρος υποκειμενική ευημερία, διότι ο όρος ΠΖ χρησιμοποιείται περισσότερο στις επιστήμες υγείας (Ψαθά 2014). Σύμφωνα με τους Diener και Suh (1997) η υποκειμενική ευημερία εξαρτάται από τις αντιδράσεις του ατόμου και αποτελείται από τρεις συνιστώσες: «ικανοποίηση από τη ζωή, ευχάριστο συναίσθημα και δυσάρεστες επιπτώσεις». Οι δείκτες της υποκειμενικής ευημερίας προσφέρουν μία επιπλέον εκτίμηση αξιολογώντας έτσι τα αποτελέσματα των αντικειμενικών δεικτών, όπως επίσης μπορούν εύκολα να τροποποιηθούν αν είναι ανεπαρκείς (Diener και Suh, 1997).

1.3.2 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΠΖ

Οι παράμετροι από τους οποίους εξαρτάται η Ποιότητα Ζωής ενός ατόμου ή μιας κοινωνίας και συνεπώς συνθέτουν τους δείκτες οι οποίοι μετράνε το επίπεδό της, είναι διαφορετικοί για κάθε αντικείμενο που μελετάται και πολλές φορές εξαρτώνται από την κρίση του μελετητή. Στη βιβλιογραφία υπάρχουν διάφορες απόψεις και οι επιστήμονες ορίζουν του κατάλληλους για αυτούς παραμέτρους διαμορφώνοντας έτσι μια ποικιλία παραγόντων που σε συνδυασμό συνθέτουν τα επίπεδα της ΠΖ. Οι Verlet και Devos (όπως αναφέρεται στο Ψαθά, 2014) στην δική τους έρευνα θέτουν επτά παραμέτρους που καθορίζουν την ατομική ΠΖ, οι οποίοι είναι η αυτοεκτίμηση, η αυτοπραγμάτωση, η κοινωνική κατάσταση, το εισόδημα, οι οικογενειακές σχέσεις, ο τόπος κατοικίας και η πολιτική κατάσταση (Ψαθά, 2014). Τον ίδιο αριθμό παραμέτρων διακρίνει και ο Cummins στην αντίστοιχη έρευνα και συνοψίζονται στους εξής: η υλική ευημερία, η υγεία, η παραγωγικότητα, οι προσωπικές σχέσεις, η ασφάλεια, η θέση στην κοινότητα και η συναισθηματική ευημερία (Cummins, 1996). Οι παράγοντες που ορίζουν οι Frey και Stutzer είναι πιο γενικευμένοι και κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες: παράγοντες που έχουν σχέση με τη θεσμική οργάνωση της κοινωνίας, οικονομικοί και δημογραφικοί παράγοντες (Frey και Stutzer, 2000). Τέλος, ο Παπανής (όπως αναφέρεται στο Γλουστιανού, 2008) ισχυρίζεται ότι η ΠΖ του ατόμου εξαρτάται από ‘το τρίπτυχο οικονομία, κοινωνία, περιβάλλον’. Ένα άτομο επηρεάζεται από το περιβάλλον του, αλλά και από την οικονομική κατάσταση, τη δική του και της κοινωνίας στην οποία ζει, διαμορφώνοντας έτσι τις αντιλήψεις του για την ΠΖ (Γλουστιανού, 2008).

1.3.3 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΖΩΗΣ

Αναλύοντας λοιπόν τους παράγοντες ατομικής ΠΖ σε μία έρευνα μπορούμε να προχωρήσουμε στον προσδιορισμό των παραγόντων που επηρεάζουν θετικά ή αρνητικά την Ποιότητα της Αστικής Ζωής (ΠΑΖ). Αυτό συμβαίνει, καθώς, όπως προαναφέρθηκε οι παράγοντες ατομικής ΠΖ είναι αναγκαίοι ώστε να καταλήξουμε στους παράγοντες της συλλογική ΠΖ μίας κοινωνίας. Σύμφωνα με τους Ψαθά και Δέφνερ, κάποιοι από τους πιο σημαντικούς παράγοντες της ατομική ΠΖ είναι η σωματική και ψυχική υγεία, τα αισθήματα αυτοεκτίμησης και ευτυχίας, η οικογένεια και οι φίλοι, το εισόδημα, η απασχόληση, η εκπαίδευση, ο ελεύθερος χρόνος, η ελευθερία επιλογών, η κοινωνική ένταξη, το αίσθημα ασφάλειας και το περιβάλλον διαβίωσης, καταλήγοντας έτσι στους αντίστοιχούς παράγοντες της ΠΑΖ που είναι οι υπηρεσίες υγείας, οι χώροι πράσινου και αναψυχής, οι δημόσιοι χώροι, οι ευκαιρίες απασχόλησης, τα κοινωνικά δίκτυα, οι ευκαιρίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, οι πόροι ελεύθερου χρόνου, η εγκληματικότητα και η κοινωνικο-οικονομική δομή, αλλά και παράγοντες που δεν έχουν σχέση με αυτούς της ατομικής ΠΖ, όπως ο κυκλοφοριακός φόρτος, το επίπεδο εξυπηρέτησης των δημοσίων υπηρεσιών, η ποιότητα του αστικού χώρου (Ψαθά και Δέφνερ, 2012).

1.4. ΕΡΕΥΝΕΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ

Στη παρούσα φάση στόχος είναι να παρουσιαστούν κάποια εργαλεία και έρευνες σκοπός των οποίων ήταν η δημιουργία ενός πρότυπου τρόπου υπολογισμού της ΠΖ.

- Ένα εργαλείο μέτρησης της ατομικής ΠΖ αποτελεί το WHOQOL-100. Το WHOQOL-100 είναι ένα πιλοτικό πρόγραμμα που δημιουργήθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και περιλαμβάνει ένα ερωτηματολόγιο το οποίο αφορά την ΠΖ όπως, αυτή προσεγγίζεται από τις επιστήμες υγείας (World Health Organization, 1997)
- Το Short form (SF – 36) είναι μία έρευνα πολλών χρήσεων που αφορά την υγεία και αποτελείται από 36 ερωτήσεις. Αποτελείται από 8 κλίμακες της υγείας και ευημερίας, καθώς και «ψυχομετρικούς δείκτες βασισμένους στη ψυχική και σωματική ζωή (<http://www.sf-36.org/tools/sf36.shtml>, Πρόσβαση, 15 Ιουνίου 2015).
- Η Δεύτερη Ευρωπαϊκή Έρευνα για την Ποιότητα Ζωής του 2010 που βασίζεται επίσης σε ερωτηματολόγια με βασικό δείκτη ΠΖ την ικανοποίηση των

ερωτώμενων από την ζωή τους (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 2010).

- Το ‘How’s Life? Measuring Well-Being’ είναι μία έρευνα που έχει διαξαχθεί από τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, όπου εξετάζεται η σημασία κάποιων παραμέτρων, όπως ο πλούτος, η εργασία, η εκπαίδευση, η υγεία, για την καλή ΠΖ των ατόμων μιας κοινωνίας (OECD, 2011).
- Η έρευνα με τίτλο ‘Quality of life in cities’ έλαβε χώρα σε 79 ευρωπαϊκές χώρες, βάσει ερωτηματολόγιων και κατέληξε στα κύρια συμπεράσματα που αφορούν την ικανοποίηση των κατοίκων σε σχέση με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, τις υπηρεσίες υγείας, τις αθλητικές εγκαταστάσεις, τις πολιτιστικές εγκαταστάσεις, τις υποδομές εκπαίδευσης και το εκπαιδευτικό σύστημα και τους δημόσιους χώρους (European Commission, 2013).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ

2.1 ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ

Ο ελεύθερος χρόνος είναι μία σχετικά αντιφατική έννοια. Αρκετοί επιστήμονες έχουν προσπαθήσει να προσεγγίσουν την έννοια αυτή, αλλά και τις διαστάσεις της, παραθέτοντας ο καθένας τις απόψεις τους. Παρ' όλο λοιπόν που ο ελεύθερος χρόνος αποτελεί μία κατανοητή έννοια και μία εμπειρία που πολλοί βιώνουν και κάποιοι επιδιώκουν, δεν έχει αποσαφινιστεί πλήρως και δεν είναι όλες οι απόψεις ευρέως αποδεκτές. Εξετάζοντας όμως την βιβλιογραφία καταλήξαμε σε έναν ορισμό της έννοιας που αποδέχονται οι περισσότεροι επιστήμονες. Ο ελεύθερος χρόνος είναι ο χρόνος που το άτομο επιλέγει τον τρόπο με τον οποίο θα διαθέσει τον εαυτό του.

Αναλύοντας περισσότερο τον ορισμό που δόθηκε παραπάνω κατανοούμε ότι ο ελεύθερος χρόνος είναι το αντίθετο από τον αναγκαίο και υποχρεωτικό χρόνο, δηλαδή, τον χρόνο που το άτομο είναι υποχρεωμένο να ασχοληθεί με συγκεκριμένες δραστηριότητες, όπως η εργασία (Παπαναστασίου, 2009). Επομένως, ο ελεύθερος χρόνος είναι αυτός που στην ουσία απομένει όταν το άτομο έχει τακτοποιήσει όλες τις υποχρεώσεις του (όπως, η εργασία, οι δουλειές του σπιτιού, το διαβάσμα) και έχουν ικανοποιηθεί όλες οι βασικές του ανάγκες (όπως, ο ύπνος και το φαγητό) [Μπελιβάνη, 2013].

Σύμφωνα με την Cordes (2013), η ελευθερία από την εργασία και την υποχρέωση έγινε ο ορισμός του ελεύθερου χρόνου. Αποτελεί τον χρόνο στον οποίο οι άνθρωποι έχουν την ευκαιρία να είναι ο εαυτός τους. Παρ' όλα αυτά, ο ελεύθερος χρόνος είναι μία έννοια που ποκίλει μεταξύ των πολιτισμών. Για παράδειγμα κάποιοι θεωρούν ότι ο ελεύθερος χρόνος είναι η ελευθερία από την εργασία, κάποιοι άλλοι τον βλέπουν σαν ένα εργαλείο κοινωνικού ελέγχου ή ένα σύμβολο κοινωνικής θέσης, ενώ κάποιοι άλλοι πιστεύουν ότι είναι απλά μία κατάσταση ηρεμίας και μία μορφή στοχαστικής αξιοπρέπειας. Κάποιοι υποστηρίζουν ότι ο ελεύθερος χρόνος υποδηλώνει μία επιθυμητή κατάσταση και όχι ευχάριστες εμπειρίες. Η έννοια του ελεύθερου χρόνου μεταβάλλεται ανάλογα την κοινωνική κατάσταση, την ιστορική περίοδο και τις κουλτούρες (Δέφνερ, 2013).

Η εμπειρία του ελεύθερου χρόνου έχει τρία βασικά στοιχεία:

- Αντιληπτή ελευθερία: Όταν κάποιος ξεκινάει μία δραστηριότητα από επιλογή και την διακόπτει κατά βούληση.
- Αυτοτελής δραστηριότητα: Αυτοτελή είναι μία δραστηριότητα όταν ένα άτομο έχει προσωπικά κίνητρα και δεν υπάρχουν εξωτερικοί παράγοντες, πχ ερασιτέχνης ποδοσφαιριστής.
- Ευγεργетικό αποτέλεσμα: Ένα άτομο ασχολείται με μία δραστηριότητα με την προϋπόθεση ότι θα εκλάβει κάποιο όφελος, πχ ένα άτομο πάει γυμναστήριο με σκοπό να χάσει βάρος.

(Cordes, 2013)

Σύμφωνα με τον Δέφνερ (2013) οι δύο βασικές προσεγγίσεις του ελεύθερου χρόνου είναι ο χρόνος που απομένει, δηλαδή, ως ο υπόλοιπος χρόνος που προσπαθούμε να διατηρήσουμε και το βασικό συστατικό της Ποιότητας Ζωής που αποτελεί στόχο του κάθε ανθρώπου. Όταν ο χρόνος που απομένει και το αντίθετο της εργασίας, ο ελεύθερος χρόνος μπορεί να κατηγοριοποιηθεί σε 'ημερίσιο, Σαββατοκύριακου, διακοπών και συνταξιοδότησης ή έλλειψης εργασίας'. Μία κατηγοριοποίηση του ελεύθερου χρόνου έχει γίνει ανάλογα τη συμμετοχή του ατόμου. Πιο συγκεκριμένα, οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου μπορεί να προσφέρονται από δημοσίους και ιδιωτικούς φορείς, καθώς οι λειτουργίες του ελεύθερου χρόνου δεν σχετίζονται μόνο με τους δημόσιους χώρους. Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μπορεί να είναι ενεργητική, δηλαδή δραστηριότητες που έχουν να κάνουν με την σωματική κίνηση, όπως ο αθλητισμός αναψυχής. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να λάβουν μέρος σε γυμναστήρια και αθλητικές εγκαταστάσεις. Επίσης, η συμμετοχή του ατόμου μπορεί να είναι διαδραστική, αλλά και παθητική, όπως συμβαίνει στον κινηματογράφο (Μπελιβάνη, 2013).

Σύμφωνα με τον Opaschowski (όπως αναφέρεται στο Παπαναστασίου, 2013) οι ανάγκες του ατόμου για ελεύθερο χρόνο διακρίνονται σε οχτώ κατηγορίες οι οποίες βέβαια εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά του ατόμου. Οι ανάγκες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2.1: Κατηγοριοποίηση αναγκών ατόμου για ελεύθερο χρόνο.

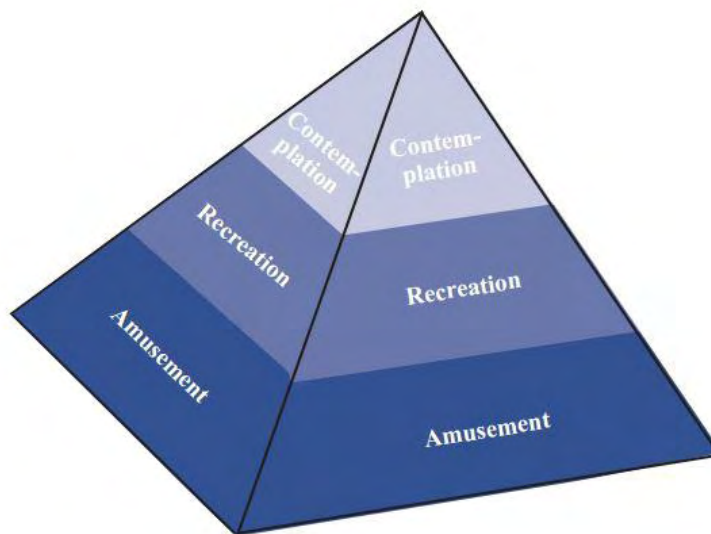
1	Ανάγκη για ανάπαυση, ξεκούραση και ευεξία (Αναψυχή)
2	Ανάγκη για εξισορρόπηση, αποφόρτιση και διασκέδαση (Αποφόρτιση)
3	Ανάγκη για γνώση, επιμόρφωση και κατάρτιση (Εκπαίδευση)
4	Ανάγκη για συλλογισμό, συλλογή εμπειριών και γνωριμία με τον εαυτό του (Αυτογνωσία)
5	Ανάγκη για ενημέρωση, κοινωνικές επαφές και κοινωνικότητα (Επικοινωνία)
6	Ανάγκη για ομαδοποίηση, κοινωνική κατεύθυνση και συλλογική εμπειρία για μάθηση (Ενσωμάτωση)
7	Ανάγκη για συμμετοχή, προσδιορισμό με άλλους και ενασχόληση (Συμμετοχή)
8	Ανάγκη για δημιουργική ανάπτυξη βιωμάτων, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και παραγωγικότητας (Εκπολιτισμός)

Πηγή: Παπαναστασίου, 2013

Οι τέσσερις κύριες δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, όπως αυτές ορίζονται από τον Δέφνερ (2013) είναι οι πολιτιστικές, οι τουριστικές, οι αθλητικές και οι δραστηριότητες ψυχαγωγίας. Η παρούσα εργασία ασχολείται με τις τρεις από τις τέσσερις δραστηριότητες που προαναφέρθηκαν, δηλαδή όλων πλην των τουριστικών. Σε αυτό το σημείο σημαντικό είναι να αναφέρουμε ότι πολλές φορές η έννοια του ελεύθερου χρόνου συγχέεται με αυτή της ψυχαγωγίας η οποία έχει σκοπό την εκτόνωση και την απομάκρυνση του ατόμου από την πίεση της καθημερινότητας. Η έννοια της αναψυχής επίσης, συχνά παρατηρείται να συγχέεται με τον όρο του ελεύθερου χρόνου. Ο ελεύθερος χρόνος είναι ένας ευρύτερος όρος που περιλαμβάνει την αναψυχή η οποία μαζί με τη διασκέδαση και την ψυχαγωγία αποτελούν παράγοντες που τον συντελούν. Η αναψυχή αποτελεί δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου, καθώς για πολλούς ανθρώπους οι δραστηριότητες αναψυχής περιορίζονται στις ελεύθερες ώρες τους. Ένας

λόγος που ο ελεύθερος χρόνος ταυτίζεται με τις έννοιες που προαναφέρθηκαν είναι ο αντιφατικός του χαρακτηρηάς (Δέφνερ, 2013). Επομένως, η διαφοροποίηση των δύο εννοιών έγκειται στο ευρύτερο περιεχόμενο του ελεύθερου χρόνου (Μιχαλοπούλου, 2006). Τέλος, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη ο ελεύθερος χρόνος επιτυγχάνεται σε τρία επίπεδα: την περισυλλογή, την αναψυχή και την διασκέδαση (Γράφημα 2.1) [Cordes, 2013].

Γράφημα 2.1: Τα τρία επίπεδα ελεύθερου χρόνου βάσει Αριστοτέλη.

Πηγή: Cordes, 2013

2.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

2.2.1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο η αναψυχή είναι μία δραστηριότητα ή σύνολο δραστηριοτήτων στις οποίες το κάθε άτομο επιλέγει να συμμετέχει στον ελεύθερό του χρόνο. Για τον παραπάνω λόγο σημαντικό είναι σε αυτό το σημείο να αναλύσουμε και την έννοια της αναψυχής, καθώς στη βιβλιογραφία που εξετάστηκε και αφορά τον ελεύθερο χρόνο δεν λείπουν οι αναφορές και στην αναψυχή.

Οι δραστηριότητες που περιλαμβάνει η αναψυχή επιλέγονται από τα άτομα ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τον προσωπικό τους χαρακτήρα, καθώς σκοπός είναι η αναψυχή (αγγλικά: recreation) του σώματος, του πνεύματος ή και των δύο (Μιχαλοπούλου, 2006). Παρ' όλα αυτά, σημαντικό είναι να τονιστεί ότι στη διαδικασία της αναψυχής

δεν έχουν σημασία οι δραστηριότητες που πραγματοποιούνται, αλλά το συναίσθημα που διακατέχει τους συμμετέχοντες στο τέλος αυτών. Επομένως, σκοπός της αναψυχής, από τη μία πλευρά, είναι η δημιουργία ευχάριστων συναισθημάτων, όπως η χαλάρωση, η ευχαρίστηση κ.α. Την ίδια περίπου άποψη έχει και ο Κουθούρης που περιγράφει την αναψυχή όχι σαν μία διαδικασία, ούτε μία δραστηριότητα, αλλά μία κατάσταση ψυχική, σωματική ή πνευματική στην οποία οδηγείται το άτομο ύστερα από μία ενασχόληση ελεύθερου χρόνου και δικής του επιλογής (Κουθούρης, 2001).

Όσον αφορά τη συναισθηματική πλευρά της έννοιας της αναψυχής, ο Μπαμπινιώτης ερμήνευσε τον επικείμενο όρο ως ένα «ευχάριστο συναίσθημα ψυχοσωματικής ανακούφισης που προσφέρει η ανάπαυση, η χαλάρωση και η ψυχαγωγία». Επίσης ο Vogel (όπως αναφέρεται στο Μιχαλοπούλου, 2006) υποστήριξε ότι 'η αναψυχή καθορίζεται μέσω των άμεσων ψυχολογικών και συναισθηματικών αποτελεσμάτων της' (Μιχαλοπούλου, 2006). Πράγματι, η αναψυχή μπορεί να προσφέρει μόνο ευχάριστα συναισθήματα και να έχει θετική επίδραση στη ψυχολογία του ατόμου, καθώς περιλαμβάνει δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας όταν κάποιος δεν εργάζεται (Χατζημανουήλ κ.ά., 2010).

Δεδομένου όλων των παραπάνω η αναψυχή διαφοροποιείται από όλες τις άλλες δραστηριότητες όπως, για παράδειγμα την εργασία και άλλες δραστηριότητες που επιβάλλονται στο άτομο, διότι αποτελεί αποκλειστική επιλογή του.

Στη συνέχεια, πρέπει να τονιστεί ότι η αναψυχή δεν αναφέρεται μόνο σε δραστηριότητες που αφορούν τη σωματική ενασχόληση και υγεία του ατόμου, αλλά και την διανοητική. Πιο συγκεκριμένα, όρος αναψυχή μπορεί να αναφέρεται στον αθλητισμό (αθλητική αναψυχή) ή ακόμα και σε προγράμματα ένταξης για χρήστες απαγορευμένων ουσιών, η λεγόμενη «θεραπευτική αναψυχή». Επίσης, ο όρος μπορεί να σχετίζεται με δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα είτε σε εσωτερικούς, είτε σε εξωτερικούς χώρους. Η υπαίθρια αναψυχή περιλαμβάνει δραστηριότητες σε ανοιχτό αστικό περιβάλλον, καθώς επίσης και στη φύση. Η υπαίθρια αναψυχή είναι κυρίως τουριστικού χαρακτήρα με σκοπό την ενεργητική συμμετοχή των ενδιαφερόμενων (Κουθούρης, 2001).

Ο Sylvester (όπως αναφέρεται στο Αλεξανδρή, 2008) ορίζει τρεις εκδοχές της αναψυχής:

- Η αναψυχή ως ελεύθερος χρόνος: Στη συγκεκριμένη περίπτωση η αναψυχή αποτελείται από δραστηριότητες που δεν είναι αναγκαστικές για το άτομο και δεν αποτελεί εργασία.
- Η αναψυχή ως εμπειρία: Η αναψυχή περιλαμβάνει δραστηριότητες που επιλέγει το ίδιο το άτομο και όχι δραστηριότητες που του επιβάλλονται. Επομένως είναι μία υποκειμενική έννοια και εξαρτάται από το πώς επιλέγει το άτομο να τη βιώσει και να αντλήσει μία θετική εμπειρία.
- Αναψυχή ως δραστηριότητα: Δραστηριότητες που αποτελούν κλασικά παραδείγματα αναψυχής και είναι είτε αθλητικές είτε μη, όπως για παράδειγμα το περπάτημα ή οι κοινωνικές εκδηλώσεις .

(Αλεξανδρή, 2008)

Σήμερα ο όρος της αναψυχής χρησιμοποιείται για να περιγράψει δραστηριότητες σε μία ποικιλία δομημένων ρυθμίσεων. Σύμφωνα με την Cordes (2013) οι κατηγορίες στις οποίες ταξινομείται η αναψυχή καταγράφονται παρακάτω:

- Δημόσια αναψυχή: αποτελείται από προγράμματα που προσφέρονται από μη κερδοσκοπικές δημόσιες υπηρεσίες οι οποίες έχουν σχεδιαστεί για να καλύψουν τις ανάγκες των ανθρώπων διαφόρων ηλικιών και ενδιαφερόντων. Τα προγράμματα αυτά μπορεί να διεξαχθούν σε εσωτερικούς χώρους ή σε εξωτερικούς χώρους και μπορεί να περιλαμβάνουν αθλητικές δραστηριότητες, καθώς και μελέτη της φύσης και χειροτεχνία. Ορισμένες δραστηριότητες είναι δωρεάν, ενώ κάποιες είναι διαθέσιμες με ένα μέτριο κόστος.
- Εμπορική Αναψυχή περιγράφει προγράμματα και δραστηριότητες που προσφέρονται για κέρδος με βάση την αμοιβή. Παραδείγματα είναι τα γυμναστήρια, τα στούντιο αεροβικής γυμναστικής κ.α.
- Εταιρική αναψυχή: αναφέρεται σε δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από επιχειρήσεις και οργανισμούς προς όφελος των εργαζομένων τους. Παραδείγματα είναι οι εταιρείες σόφτμπολ και ομάδων μπόουλινγκ, καθώς και τα γυμναστήρια.
- Θεραπευτική αναψυχή: αποτελείται από προγράμματα που προσφέρονται τόσο από δημόσιους όσο και ιδιωτικούς φορείς προς όφελος συγκεκριμένων

πληθυσμών. Παραδείγματα είναι η άσκηση, ο αθλητισμός, και τα προγράμματα τέχνης για άτομα με ειδικές ανάγκες.

- Άλλοι χώροι ψυχαγωγίας που παρέχονται σε ατομική βάση, όπως το παιχνίδι του γκολφ σε ένα ιδιωτικό κλαμπ.

Οι δραστηριότητες τις οποίες περιλαμβάνει ο ελεύθερος χρόνος σύμφωνα με τον Αυθίνο (όπως αναφέρεται στο Χατζημανουήλ κ.ά., 2008), είναι οι άτυπες και οι εξειδικευμένες, δηλαδή ελεύθερες ασχολίες, όπως το παιχνίδι και ασχολίες που απαιτούν ειδικές δεξιότητες αντίστοιχα (Χατζημανουήλ κ.ά., 2008). Ο Κουθούρης (2001) έχει ορίσει κάποια κριτήρια με βάση των οποίων επιτυγχάνεται η κατηγοριοποίηση των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου και συνοψίζονται στα εξής:

Πίνακας 2.2: Κριτήρια κατηγοριοποίησης δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου.

Κριτήριο 1	Τρόπος εμπλοκής του συμμετέχοντα στις δραστηριότητες.
Κριτήριο 2	Συμβολή του συμμετέχοντα στην παραγωγή ή κατανάλωση της δραστηριότητας (π.χ. τυχερά παιχνίδια).
Κριτήριο 3	Κατά πόσο οι δραστηριότητες που συμμετέχει είναι της ελεύθερης επιλογής του.
Κριτήριο 4	Ο έλεγχος που ασκεί ο συμμετέχοντας στο τελικό αποτέλεσμα της δραστηριότητας.

Πηγή: Κουθούρης, 2001

Επομένως, γίνεται κατανοητό ότι ο ελεύθερος χρόνος έχει διάφορες διαστάσεις και εκδοχές και κατηγοριοποιείται ανάλογα τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται και τη διαδικασία που ακολουθείται.

2.2.2 ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΕ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥΣ ΚΑΙ ΚΛΕΙΣΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ

Στη συγκεκριμένη ενότητα διαχωρίζονται οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, δηλαδή η αναψυχή, αλλά και οι πολιτιστικές δραστηριότητες σε δύο κατηγορίες, την υπαίθρια αναψυχή (outdoor recreation) και την αναψυχή που λαμβάνει χώρα σε κλειστούς χώρους (indoor recreation). Ο διαχωρισμός αυτός σε δύο είδη δραστηριοτήτων γίνεται με σκοπό την ευκολότερη παρουσίαση των δραστηριοτήτων αναψυχής που μπορούν να λάβουν χώρα σε μία πόλη, αλλά και την διευκόλυνση του προτασιακού μέρους της εργασίας.

Ο όρος υπαίθρια αναψυχή είναι περισσότερο γνωστός και οικείος στα πολιτιστικά πλαίσια σε σχέση με άλλους όρους. Ο Mercer (όπως αναφέρεται στο Pigram και Jenkins, 2006) εξέφρασε την άποψη ότι η επιμονή του διαχωρισμού μεταξύ της υπαίθριας αναψυχής και της αναψυχής κλειστών χώρων είναι το ίδιο μάταιο όσο και η προβολή της αντίθεσης των αστικών και υπαίθριων παροχών αναψυχής. Δεδομένου την ανάπτυξη της αναψυχής κλειστών χώρων και την υιοθέτηση δραστηριοτήτων, πέρα από τις «παραδοσιακές», όπως τένις, ποδόσφαιρο, ορειβασία, ή ακόμα υπάρχουν και εγκαταστάσεις με ρυθμιζόμενη οροφή για την προστασία από τα καιρικά φαινόμενα, η υπαίθρια αναψυχή αντικατροπτίζει ότι ακριβώς ορίζει η ονομασία της, δηλαδή αναψυχή σε υπαίθριους χώρους, είτε αυτό λαμβάνει χώρα σε ένα αστικό περιβάλλον, είτε στην ύπαιθρο. Σε αυτό το πλαίσιο γίνεται κατανοητό ότι η υπαίθρια αναψυχής θέτει θέμα διαχείρισης σημαντικών πόρων πράγμα που δεν τίθεται στη αναψυχή κλειστών χώρων. Το 1992 ο Devlin τονίζει ότι η χρήση του ελεύθερου χρόνου του ατόμου με σκοπό την αναψυχή θα συμπεριλάβει σε σχεδόν αναπόφευκτα σε κάποιο στάδιο την υπαίθρια αναψυχή (Pigram & Jenkins, 2006).

Τα μέρη που σχετίζονται με την υπαίθρια αναψυχή πολλές φορές συμπεριλαμβάνουν δάση, βουνά, ακτές, λίμνες, ποτάμια, πάρκα και άλλα εντυπωσιακά τοπία. Οι δραστηριότητες που μπορεί να λαμβάνουν χώρα κυμαίνονται από τις παθητικές, όπως η συνεδρίαση όπως χαλαρώνοντας ή απολαμβάνοντας τη θέα. Γενικότερα, η υπαίθρια αναψυχή αναφέρεται σε δραστηριότητες που οδηγούν τους ανθρώπους σε χώρους όπου μπορούν να έχουν πρόσβαση στη φύση ή σε περιοχές πρασίνου, κυρίως ως μέρος της καθημερινής τους ρουτίνας. Η αστικοποίηση του πληθυσμού και ο σύγχρονος τρόπος ζωής που επιβαρύνει την σωματική και ψυχική υγεία του ατόμου, καθιστά όλο και περισσότερο αναγκαία την υπαίθρια αναψυχή και τις δραστηριότητές της (Bell κ.ά., 2007). Επομένως, γίνεται κατανοητό ότι η υπαίθρια αναψυχή απαιτεί την επαφή του

ατόμου με την φύση και πολλές φορές αναφέρεται σε δραστηριότητες που απαιτεί την φυσική κίνηση του ατόμου χωρίς αυτό όμως να αποκλείει τις αθλητικές δραστηριότητες από την αναψυχή κλειστών χώρων.

Από τη άλλη πλευρά, υπάρχει και η αναψυχή κλειστών χώρων, μία έννοια εξίσου κατανοητή, όπως η υπαίθρια αναψυχή. Το συγκεκριμένο είδος αναψυχής συνήθως περιλαμβάνει δραστηριότητες που αφορούν κυρίως την δημοφιλή ψυχαγωγία, εννοώντας δραστηριότητες που είναι πιο κοινές σε μία κοινωνία, όπως για παράδειγμα η έξοδος σε μία καφετέρεια/ μπαρ/ εστιατόριο, η παρακολούθηση μίας ταινίας ή μίας παράστασης στον κινηματογράφο ή στο θέατρο κ.α. Παρ' όλα αυτά δραστηριότητες τέτοιου είδους μπορεί να αφορούν επίσης, τον αθλησμό και το παιχνίδι. Όσον αφορά τους χώρους όπου διαδραματίζονται οι δραστηριότητες αυτές είναι σχεδιασμένοι και εξοπλισμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να εξυπηρετούν τα αθλήματα και τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου μέσα έναν ειδικά διαμορφωμένο κλειστό χώρο. Παραδείγματα τέτοιων χώρων αποτελούν τα γυμναστήρια, οι αίθουσες παιχνιδιών, τα κλειστά κολυμβητήρια, τα κλειστά γήπεδα κ.α. Τέλος, η ένταση των χρήσεων των παραπάνω χώρων μπορεί να ποικίλλει και να κειμένεται από πολύ ήπιες χρήσεις έως αρκετά έντονες. Αντίστοιχα παραδείγματα αποτελούν οι καφετέριες, τα εστιατόρια, ή ακόμα και οι σχολές χορού (ήπια χρήση) και ένα παράδειγμα έντονης χρήσης θα μπορούσε να είναι μία εσωτερική πίστα cart. Η ένταση της χρήσης, όμως ενός χώρου για την ικανοποίηση των ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων εξαρτάται από την ικανότητα της περιοχής να τις φιλοξενήσει και από τις άλλες δραστηριότητες που συγκεντρώνονται στη συγκεκριμένη τοποθεσία, έτσι ώστε να μην υπάρχουν ασύμβατες χρήσης γής (Lennon κ.ά., 2011).

2.3 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Η αναγκαιότητα του ελεύθερου χρόνου σε μία πόλη είναι ξεκάθαρη και κατανοητή. Οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, όπως η αναψυχή και η διασκέδαση συμπεριλαμβάνονται στις κεντρικές λειτουργίες μίας περιοχής υπηρετώντας τις ανάγκες και τις επιθυμίες των κατοίκων, αλλά και των επισκεπτών. Συνεπώς, μία πόλη πρέπει να είναι ικανή να προσφέρει ένα δίκτυο δημόσιων και ιδιωτικών υπηρεσιών που θα παρέχουν εγκαταστάσεις χρήσιμες για τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου.

Όπως αναφέρεται στο επόμενο Τμήμα, ο ελεύθερος χρόνος συμβάλλει στη καλή ποιότητα ζωής του ατόμου και της κοινωνίας συνολικά, διότι αποτελεί παράγοντα που την επηρεάζει και σε συνδυασμό με άλλους μπορεί να μας δώσει το επίπεδο της Π.Ζ

του ατόμου ή της Π.Α.Ζ. Ένας άλλος λόγος που η ύπαρξη του ελεύθερου χρόνου είναι επιθυμητή σε μία πόλη, είναι η ανάγκη για ξεκούραση και για ψυχαγωγία. Δεδομένου του πλήθους των ωρών και της ενέργειας που αφιερώνει ένας άνθρωπος καθημερινά σε δραστηριότητες που του επιβάλλονται, όπως η εργασία, οι δουλειές του σπιτιού, το διάβασμα, η αναγκαιότητα του ελεύθερου χρόνου έγκειται στο ότι δίνει την δυνατότητα της φανταστικής ή πραγματικής απόδρασης αυτού από την μονοτονία που οφείλεται στις επαναλαμβανόμενες αυτές δραστηριότητες. Σύμφωνα τον Μυριζάκη (όπως αναφέρεται στο Μιχαλοπούλου, 2006) οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου είναι εξίσου απαραίτητες στη ζωή του ανθρώπου όσο και ο ύπνος και το φαγητό (Μιχαλοπούλου, 2006).

Κάποιοι ερευνητές διεξάγουν την έρευνά τους κάνοντας την υπόθεση ότι οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου αποτελούν αγαθά πολυτελείας. Σε αυτό όμως, το σημείο έρχεται να σχολιάσει την υπόθεση αυτή ο Πεφάνης (όπως αναφέρεται στο Μιχαλοπούλου, 2006), καταλήγοντας επίσης, στην σημαντικότητα της αναψυχής, ισχυριζόμενος ότι 'η διασκέδαση χρειάζεται μια δόση υπερβολής, σπατάλης και πολυτέλειας, καθώς λειτουργεί ως αγχολυτικό και τονωτικό για τον άνθρωπο και συγκροτείται για να αντισταθμίσει το καθημερινό' (Μιχαλοπούλου, 2006).

Από την άλλη πλευρά, σε μία καθημερινότητα που διαδραματίζεται σε ένα αστικό περιβάλλον δημιουργείται η ανάγκη επαφής με την φύση. Τα δέντρα και τα δάση είναι σημαντικά στοιχεία της αστικής φύσης και τα οφέλη τους ποικίλουν και κυμαίνονται από τα άυλα ψυχολογικά και αισθητικά οφέλη έως και τον περιορισμό της ρύπανσης του αέρα. Τα πλεονεκτήματα τους έγκεινται στην υγεία, την αισθητική και τις ψυχαγωγικές δραστηριότητες. Τα δάση δημιουργούν ένα ευχάριστο περιβάλλον για διάφορες υπαίθριες δραστηριότητες και μπορούν να προσφέρουν μία εμπειρία φύσης μέσα σε ένα αστικό περιβάλλον. Η πιο κοινή δραστηριότητα αναψυχής στα αστικά δάση είναι το περπάτημα. Παρ' όλα αυτά στην Ευρώπη ποικίλουν οι δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα σε ένα δάσος ανάλογα τις συνήθειες των κατοίκων. Κάποιες από αυτές τις δραστηριότητες μπορεί να είναι το πικνίκ, η ποδηλασία ή ακόμα και το τζόκινγκ (Tyrväinen κ.α., 2005). Επομένως, η αναγκαιότητα της αναψυχής και κατά συνέπεια του ελεύθερου χρόνου έγκειται και στην ανάγκη του ατόμου που ζει σε ένα αστικό περιβάλλον να έρθει σε επαφή με τη φύση και να αναπτύξει ψυχαγωγικές δραστηριότητες μέσα σε αυτή.

Πρόσθετα οφέλη που προσδίδουν οι χώροι αναψυχής κυρίως οι υπαίθριοι, όπως για παράδειγμα τα πάρκα, είναι η ψυχική και σωματική υγεία του ατόμου. Πιο

συγκεκριμένα, τα οφέλη ενός πάρκου στο άτομο και στη κοινωνία μπορεί να είναι η υγεία, καθώς η χρήση τους μπορεί να είναι μια βόλτα ή ακόμα και η γυμναστική, επομένως, συμβάλλει στη καλή υγεία των ατόμων και στην αποφυγή ασθενειών αλλά και στην ψυχολογική υγεία μειώνοντας τα συμπτώματα κατάθλιψης και άγχους. Έρευνα του CDC (Center for Disease Control and Prevention) έδειξε ότι άτομα που είχαν άμεση πρόσβαση σε πάρκα, γυμνάζονταν περισσότερο επομένως, τα πάρκα είναι κίνητρο για γυμναστική. Επίσης, τα πάρκα προσδίδουν μία ζωτικότητα στις γειτονιές, διότι οδηγούν στην έλξη ατόμων με σκοπό να ψυχαγωγηθούν, το οποίο οδηγεί με τη σειρά του την ένταξη των ατόμων στο κοινωνικό σύνολο, καθώς το άτομο έρχεται σε επαφή με συμπολίτες του και αναπτύσσει την κοινωνικότητά του. Επίσης, προσφέρουν δωρεάν ψυχαγωγία σε όλους, πράγμα που αποτελεί μεγάλο όφελος για χαμηλές κοινωνικές ομάδες που δεν έχουν την δυνατότητα να ξοδέψουν χρήματα για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. (Sherer, 2003)

Τέλος, ένα ακόμη πλεονέκτημα του ελεύθερου χρόνου, σύμφωνα με την άποψη ενός Γερμανού φιλοσόφου Moritz Lazarus (όπως αναφέρεται στο Kraus, 1996), είναι ότι οδηγεί στην διατήρηση ή αποκατάσταση της ενέργειας του ατόμου. Διαχωρίζοντας την σωματική και την ψυχική ενέργεια ο Moritz ισχυρίζεται ότι όταν κάποιος είναι εξαντλημένος από μόχθο μία αλλαγή δραστηριότητας, για παράδειγμα αναψυχής, θα αποκαταστήσει την ενέργεια του ατόμου και το ίδιο ισχύει για κάποιον που αισθάνεται ψυχική και εγκεφαλική κούραση, για παράδειγμα λόγω δουλειάς γραφείου (Kraus, 1996).

2.4 ΣΧΕΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Στο πλαίσιο ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί κατά καιρούς, οι μετρήσεις που αφορούν την ποιότητα ζωής έχουν επικεντρωθεί σε δείκτες όπως η συχνότητα χρήσης εγκαταστάσεων αναψυχής. Οι Lloyd και Auld (όπως αναφέρεται στο Budruk και Phillips, 2011) πιστεύουν πως κριτήρια που αφορούν την ικανοποίηση του ατόμου από μία εμπειρία αναψυχής ή τα χαρακτηριστικά του ελεύθερου χρόνου του πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στις μετρήσεις την ποιότητας ζωής για να δημιουργηθεί μία πιο ολοκληρωμένη άποψη. Υπάρχει βέβαια η παραδοχή ότι η αύξηση του αριθμού των εγκαταστάσεων και των υπηρεσιών ενισχύει αυτόματα την ΠΖ των ατόμων. Αντιθετα, όμως, οι Lloyd και Auld στην έρευνα τους διαπίστωσαν ότι τα 'προσωπικά μέτρα' είναι οι καλύτεροι προγνωστικοί δείκτες της ΠΖ. Το παραπάνω συγκλίνει με την διαπίστωση των Coleman και Iso-Ahola (όπως αναφέρεται στο Budruk και Phillips, 2011), ότι η

συμμετοχή σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου βελτιώνει την προσωπική ποιότητα ζωής με ποικίλους τρόπους. Οι παραπάνω τρόποι μπορεί να περιλαμβάνουν διακοπές, αύξηση της ψυχαγωγικής και σωματικής δραστηριότητας και τη βελτίωση της ευεξίας. Ο ελεύθερος χρόνος αποτελεί ένα συστατικό μέγιστης σημασίας για την ποιότητα ζωής. Στις πρόσφατες μελέτες λαμβάνονται υπόψη δείκτες που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα όσον αφορά τις εκτιμήσεις της κοινωνικής ευημερίας. Για παράδειγμα, σε μία μελέτη πάνω σε πολυάριθμες ισπανικές επαρχίες, οι ερευνητές έλαβαν υπόψη δείκτες, όπως η υγεία και οι υπηρεσίες υγείας, αλλά και δείκτες, όπως οι πολιτιστικές και ψυχαγωγικές ευκαιρίες, η συνύπαρξη και η συμμετοχή και η ασφάλεια του πολίτη.

Ομοίως, σε μία έρευνα που αφορούσε τους δείκτες του αιεφόρου τουρισμού θεωρήθηκε σημαντικό να κατασκευαστούν δείκτες έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες των κατοίκων και των επισκεπτών, αλλά και οι τομείς σύγκρουσης μεταξύ αυτών. Οι τομείς αυτοί περιλάμβαναν την πρόσβαση σε χώρους αναψυχής και τουρισμού, την προώθηση και προστασία του τοπικού πολιτισμού και τα ιδιοκτησιακά πρότυπα των χώρων. Οι κοινωνικοί δείκτες όταν ενσωματώνονται σωστά στο σχεδιασμό και την ανάπτυξη μπορεί να δώσουν ολοκληρωμένα αποτελέσματα δίνοντας την δυνατότητα λήψης αποφάσεων και πιο συγκεκριμένα, μπορεί να αποδείξει τη σημαντικότητα του ελεύθερου χρόνου και των δραστηριοτήτων του στη ΠΖ, πράγμα που μπορεί να ωφελήσει αρκετά τις έρευνες (Budruk & Phillips, 2011).

Ο ελεύθερος χρόνος πολλές φορές λειτουργεί ως θεραπευτικό μέσο σε διάφορες περιπτώσεις. Πιο συγκεκριμένα, όπως προαναφέρθηκε, έχει αποδειχτεί ότι η συμμετοχή σε δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου είναι αρκετά ωφέλιμη για την σωματική και ψυχική υγεία. Για παράδειγμα, δραστηριότητες του ελευθερου χρόνου, όπως ο αθλητισμός αποτελούν σημαντικό παράγοντα για την πρόληψη καρδιαγγειακών και άλλων νοσημάτων, συμβάλλουν στη μείωση του άγχους και την καταπολέμηση ψυχικών διαταράξεων και εξαρτήσεων. Η ενασχόληση ενός ατόμου, που πάσχει από κάποια ασθένεια, με δραστηριότητες που αποδίδουν ευχάριστα συναισθήματα μπορεί να είναι επωφελής στην προσπάθειά του να την ξεπεράσει. Γίνεται κατανοητό, λοιπόν, ότι 'ο ελεύθερος χρόνος μπορεί να αντιμετωπιστεί ως ζήτημα ποιότητας ζωής και δημόσιας υγείας' (Συρακούλης, 2009).

Παρ' όλα αυτά μπορεί ο όρος αναψυχή και οι όροι, όπως η ΠΖ και ο ελεύθερος χρόνος να είναι ευρέως κατανοητοί, αλλά δεν ενισχύουν τις προσπάθειες των ερευνητών να αναπτύξουν θεωρητικά και εννοιολογικά μοντέλα ώστε να γίνει κατανοητή η σχέση μεταξύ του ελεύθερου χρόνου και της ΠΖ. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός δεικτών

μέτρησης της ΠΖ που περιλαμβάνουν στοιχεία αναψυχής αλλά και ελεύθερου χρόνου γενικότερα, όπως για παράδειγμα ο World Health Organization Quality Of Life-100, περιλαμβάνει την ερώτηση ‘Πόσο απολαμβάνετε τον ελεύθερο χρόνο σας’ (WHOQOL-100) [Rodríguez, 2011]. Επίσης, η έρευνα λαμβάνει υπόψη ως σημαντικά στοιχεία μέτρησης της ΠΖ, όπως τα επίπεδα αυτοπεποίθησης, οι κοινωνικές σχέσεις και τη σωματική και ψυχική υγεία. Οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου με τη σειρά τους έχει αποδειχθεί σε προηγούμενα κεφάλαια ότι συμβάλλουν στη κοινωνικότητα του ατόμου, στην ενίσχυση της σωματικής και ψυχικής υγείας, αλλά και στην αποκατάσταση της ενέργειάς του. Επομένως, γίνεται πλέον κατανοητή η συμβολή των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου στη διαμόρφωση των επιπέδων ΠΖ του ατόμου, αλλά και της κοινωνίας συνολικά.

2.5 Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΧΡΟΝΟΣ ΑΠΟ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΣΚΟΠΙΑ

Σύμφωνα με την Χάρτα των Αθηνών ο ελεύθερος χρόνος είναι μέσα στις τέσσερις βασικές λειτουργίες της πολεοδομίας μαζί με την κατοικία, την εργασία και την κυκλοφορία, παρ’ όλα ταύτα δεν αντιμετωπίζεται ως ξεχωριστό αντικείμενο της πολεοδομίας, εξαιρουμένων κάποιων διαστάσεων του, όπως για παράδειγμα η διατήρηση της πολιτισμικής κληρονομιάς (Δέφνερ, 2013). Στη παρούσα ενότητα αναλύεται ο ελεύθερος χρόνος ως πολεοδομική λειτουργία και όχι ως έννοια. Πιο συγκεκριμένα αναλύονται οι χώροι όπου πραγματοποιούνται οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου ως χρήσεις γης μίας πόλης, η διάρθρωση των χρήσεων γης, οι χώροι πρασίνου και τα αστικά κενά που αποτελούν ευκαιρία ανάπτυξης δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου και τέλος, αναφέρονται τα πολεοδομικά σταθερότυπα που αφορούν το αντικείμενο μας.

2.5.1 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

Ο ελεύθερος χρόνος αποτυπώνεται στον χώρο μέσω των δραστηριοτήτων του. Σε ένα πολεοδομικό συγκρότημα οι δραστηριότητες αυτές συμπεριλαμβάνονται σε χρήσεις γης, όπου βάσει σχεδίου και νομοθετικού πλαισίου χαρακτηρίζουν μία έκταση. Στην υπάρχουσα νομοθεσία περί χρήσεων γης (ΦΕΚ166/Δ/1987) στο άρθρο 1 ορίζονται οι κατηγορίες χρήσεων γης, όπου οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου περιλαμβάνονται σε χρήσεις όπως, η ‘Γενική κατοικία’, τα ‘Πολεοδομικά κέντρα- κεντρικές λειτουργίες πόλης- τοπικό κέντρο συνοικίας- γειτονιάς’, ο ‘τουρισμός – αναψυχή’, οι ‘ελεύθεροι χώροι - αστικό πράσινο’ και σε όλες τις υπόλοιπες πλην της αμιγούς κατοικίας.

Από την άλλη πλευρά ο Αραβαντινός κατηγοριοποιεί τις χρήσεις γης, έτσι ώστε οι δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου να κατατάσσονται στις 'περιοχές και θέσεις κεντρικών λειτουργιών', όπου προβλέπονται «κεντρικές τουριστικές και ψυχαγωγικές εγκαταστάσεις, όπως, 'κεντρικά ξενοδοχεία, εστιατόρια, αναψυκτήρια, κέντρα διασκέδασης, κινηματογράφοι και λοιπά ψυχαγωγικά θεάματα' (Αραβαντινός, 2007). Οι χώροι που εξυπηρετούν τον ελεύθερο χρόνο και χωροθετούνται στις παραπάνω χρήσεις γης μπορεί να είναι ανοιχτοί δημόσιοι χώροι, όπως τα πάρκα και οι πλατείες, δημόσια κτίρια και χώροι κοινωνικής συνεύρεσης (Συρακούλης, 2009).

2.5.2 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στη παρούσα φάση παρουσιάζονται τρόποι σχεδιασμού του χώρου παραθέτοντας κάποια γενικά βήματα, αλλά και τρόπους διάρθρωσης των χρήσεων γης και των δραστηριοτήτων σε ένα αστικό κέντρο, καθώς και οι βασικές αρχές του σχεδιασμού του αστικού πρασίνου και των ελεύθερων χώρων. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι ο σχεδιασμός των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου πρέπει να γίνεται με τέτοιον τρόπο ώστε να προσφέρει στους άμεσα ενδιαφερόμενους, χώρους που αφορούν τις ενεργητικές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, δηλαδή κυρίως αθλητικούς χώρους, όπως, γήπεδα τένις, κολυμβητήρια κ.ά., αλλά και τις παθητικές δραστηριότητες, όπως πάρκα. Σκοπός του σχεδιασμού αυτού είναι να ικανοποιήσει όλα τα δημογραφικά στοιχεία της κοινωνίας, να προσφέρει δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που να αφορούν όλες τις ώρες της ημέρας, αλλά και όλους τους μήνες του χρόνου (Dodson και Flinker, 2009).

Ένας γενικός τρόπος σχεδιασμού του χώρου, σύμφωνα με το τμήμα της Κοινότητας και της οικονομικής ανάπτυξης της πολιτείας της Ουάσινγκτον (Washington State Department of Community, Trade and Economic Development) σε συνεργασία με την Διυπηρεσιακή Επιτροπή Υπαίθριας Αναψυχής (Interagency Committee for Outdoor Recreation), περιγράφονται τα βασικά βήματα για τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός ανοιχτού προγράμματος χώρου. Η διαδικασία που προτείνεται είναι η «παραδοσιακή» διαδικασία σχεδιασμού που εφαρμόζεται σε οποιαδήποτε προσπάθεια σχεδιασμού του χώρου. Όταν γίνεται η προσπάθεια σχεδιασμού και συγκεκριμένα, στην προκειμένη περίπτωση των χώρων που τα άτομα θα διαθέτουν τον ελεύθερο χρόνο τους, αναγκαία είναι η συμμετοχή του κοινού έτσι ώστε να γίνει ανάλυση των αναγκών των ατόμων που ζουν στο χώρο αυτό.

Πρώτο βήμα του σχεδιασμού είναι η υιοθέτηση των στόχων και του συνολικού πλαισίου σχεδιασμού. Πιο συγκεκριμένα, καθορίζονται οι στόχοι του επικείμενου σχεδιασμού και πρέπει να ληφθούν υπόψη οι ανάγκες σε εκτάσεις και εγκαταστάσεις. Δεύτερο βήμα αποτελεί η υιοθέτηση ενός κοινωνικού οράματος και η συμμετοχή του κοινού. Ο σχεδιασμός πρέπει να διαθέτει ένα όραμα και να ικανοποιεί τις ανάγκες της κοινωνίας για αυτό το λόγο απαιτείται η συμμετοχή των πολιτών με τρόπους όπως, τα ερωτηματολόγια. Η συμμετοχή της κοινωνίας έχει ως αποτέλεσμα να κάνει τον σχεδιασμό περισσότερο αποδοτικό και παραγωγικό και μπορεί να συμβάλλει στην επιτυχημένη εφαρμογή του. Επίσης, είναι αναγκαία η συναίνεση του κοινού για τον επικείμενο σχεδιασμό, έτσι ώστε να υπάρχει αποδοχή και κανένα εμπόδιο στην υλοποίησή του. Τρίτο βήμα είναι η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης, οι τάσεις, οι πόροι, τα προβλήματα και οι ευκαιρίες της περιοχής. Στο βήμα αυτό γίνεται καταγραφή των υφιστάμενων χώρων της περιοχής και γίνεται αποτίμηση των ευκαιριών αλλά και των μειονεκτημάτων που διαθέτει. Το τέταρτο βήμα αποτελεί την ανάπτυξη των στόχων και των προτεραιοτήτων για τους χώρους αναψυχής, σημαντικό βήμα για πετύχει ο σχεδιασμός. Τέλος, το πέμπτο βήμα έγκειται στην καταγραφή των φορέων που θα αναλάβουν τη διαχείριση των χώρων που θα σχεδιαστούν και θα υλοποιηθούν (Washington State Department of Commerce & Interagency Committee for Outdoor Recreation, 2005).

Όσον αφορά τον σχεδιασμό και την διάρθρωση των χρήσεων γης εντός μίας πόλης έχουν εμφανιστεί κατά καιρούς πολλές αλλαγές. Οι τάσεις στη διάρθρωση των χρήσεων γης σε μία πόλη μεταβάλλονται ανάλογα την εποχή, με αποτέλεσμα να δημιουργούνται νέα αστικά τοπία και ένας διαφορετικός τρόπος συγκέντρωσης των λειτουργιών της πόλης. Τον 20^ο αιώνα, μία προμοντέρνα πόλη χαρακτηριζόταν από τη μίξη των χρήσεων γης αναμιγνύοντας στον ίδιο χώρο το εμπόριο, τη βιομηχανία, τον πολιτισμό, την αναψυχή, τις υπηρεσίες και την κατοικία. Στη συνέχεια σχηματίζεται η μοντέρνα πόλη, χαρακτηριστικό της οποίας είναι ο διαχωρισμός των χρήσεων, το λεγόμενο 'zoning'. Η πόλη αυτή αποτελείται από τοπικά κέντρα και πολεοδομικές ενότητες, όπου τοποθετούνται το εμπόριο, οι υπηρεσίες, ο πολιτισμός κλπ και η αμιγείς κατοικίες αντίστοιχα. Τέλος, η βιομηχανία βρίσκεται στα όρια της πόλης, μακριά από τις αστικές λειτουργίες. Οι αρχές αυτές, όμως αμφισβητήθηκαν και έτσι επιστρέψαμε στο μοντέλο ανάμειξης των χρήσεων γης μέσω αναπλάσεων. Παρ' όλα αυτά έκανε την εμφάνισή του ένα νέο μοντέλο διάρθρωσης των χρήσεων γης όπου δημιουργούνται

χωρικές συγκεντρώσεις (clusters) με παρόμοιες οικονομικές δραστηριότητες (Σαμπροβαλάκη, 2009).

Ένα είδος χωρικής συγκέντρωσης, του νέου αυτού μοντέλου διάρθρωσης των χρήσεων γης μιας πόλης, είναι τα clusters δραστηριοτήτων πολιτισμού και χώρων κατανάλωσης. Οι περιοχές αυτές εκτός από τις λειτουργίες που εξυπηρετούν τον πολιτισμό, όπως μουσεία, θέατρα, όπερες, περιλαμβάνουν και επίκετρα ‘δημοφιλούς ψυχαγωγίας’. Τα πλεονεκτήματα των χωρικών αυτών συγκεντρώσεων είναι περισσότερο οικονομικά, καθώς συμβάλλουν στην διευκόλυνση των επιχειρήσεων και στη δημιουργία δεσμών μεταξύ τους. Η συνεχόμενη ανάπτυξη του πολιτισμού στις πόλεις και η άμεση σχέση του με τα ειδικά γεγονότα και τους χώρους αναψυχής οδήγησε στην συγκέντρωση και ομαδοποίηση των δραστηριοτήτων αυτών. Οπότε γίνεται ανάμειξη όμοιων δραστηριοτήτων που περιορίζονται σε ένα συγκεκριμένο πολεοδομικό συγκρότημα περιλαμβάνοντας υποδομές αναψυχής και διασκέδασης (Σαμπροβαλάκη, 2009).

Πολλά παραδείγματα των χωρικών συγκεντρώσεων που προαναφέρθηκαν αναπτύχθηκαν σε πρώην υποβαθμισμένες περιοχές (π.χ. Σόχο Λονδίνο). Τα οφέλη που στην αρχή φαινόταν να ήταν κυρίως οικονομικά, στη συνέχεια οδήγησαν στην ανταγωνιστικότητα των πόλεων και στην προώθηση μίας ελκυστικής εικόνας της πόλης. Μία κατηγορία πολιτιστικών cluster είναι τα επίκετρα δημοφιλούς ψυχαγωγίας που μπορεί να θεωρηθούν περιοχές, όπου συγκεντρώνονται λειτουργίες και υποδομές όπως μπαρ, εστιατόρια, καφετέριες, καταστήματα, βιβλιοπωλεία, μικρά θέατρα (π.χ. Temple Bar στο Δουβλίνο) [Σαμπροβαλάκη, 2009]. Επομένως, τα τελευταία χρόνια έχει δημιουργηθεί η τάση συγκέντρωσης των δραστηριοτήτων αναψυχής και ψυχαγωγίας στην ίδια χωρική ενότητα.

Σε αυτό το σημείο, θεωρείται αναγκαίο να γίνει μία μικρή αναφορά στα αστικά κενά. Τα αστικά κενά είναι επίσης μία έννοια διφορούμενη και προσδιορίζεται δύσκολα. Μία απλή προσέγγιση της έννοιας είναι ότι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως αστικά κενά είναι συνήθως περιοχές που κάποτε ήταν κτισμένες, ενώ σήμερα είναι κενές. Οι λόγοι που οι εκτάσεις αυτές μένουν κενές έγκεινται κυρίως στην αλλαγή χρήσεων γης ή την ανεξέλεγκτη διασπορά. Πιο συγκεκριμένα, ένα αστικό κενό δεν αναφέρεται πάντα στην απουσία ενός κτίσματος, αλλά και στην έλλειψη λειτουργίας του χώρου. Υπάρχουν χώροι που είναι αδόμητοι αλλά έχουν κάποια λειτουργία, όπως για παράδειγμα οι πλατείες και οι πεζόδρομοι. Επίσης, αστικά κενά μπορούν να χαρακτηριστούν και κτίρια ή συγκροτήματα που είναι πλέον εγκαταλελειμμένα και δεν έχουν καμία λειτουργία. Η σημερινά πόλη έχει ανάγκη από τη βελτίωση της ΠΖ της και αυτό μπορεί

να υλοποιηθεί γεμίζοντας τα αστικά κενά της, έτσι ώστε να αναβαθμιστεί το αστικό περιβάλλον (Σκοταρά, 2009). Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, κατανοούμε ότι η ύπαρξη αστικών κενών αποτελεί μία ευκαιρία βελτίωσης της ΠΑΖ και στη παρούσα εργασία θα επιτευχθεί αντικαθιστώντας τα με εγκαταστάσεις αναψυχής και ελεύθερου χρόνου.

Στη σύγχρονη πόλη τα αστικά κενά, που πολλές φορές δημιουργούνται από την μετεγκατάσταση οικονομικών δραστηριοτήτων, αντικαθίστανται από δραστηριότητες αναψυχής και πολιτισμού. Τοιουτοτρόπως, οι περιοχές που περιλαμβάνουν τους χώρους αυτούς αποκτούν μία νέα ταυτότητα και μετατρέπονται σε χώρους πολιτιστικού και ψυχαγωγικού ενδιαφέροντος (Γοσπονδίνη, 2007).

Σημαντικό για το αντικείμενο που μελετάται είναι ο τρόπος σχεδιασμού του αστικού πρασίνου, καθώς στη παρούσα εργασία οι χώροι πρασίνου αντιμετωπίζονται ως ευκαιρία ανάπτυξης υπαίθριων δραστηριοτήτων αναψυχής και ελεύθερου χρόνου εντός της πόλης. Το αστικό πράσινο σύμφωνα με τον νόμο 10788/5.3.2004 ‘Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης «ανοικτής πόλης» και των πολεοδομικών μελετών’ (ΦΕΚ 285/Δ’/2004), διακρίνεται σε:

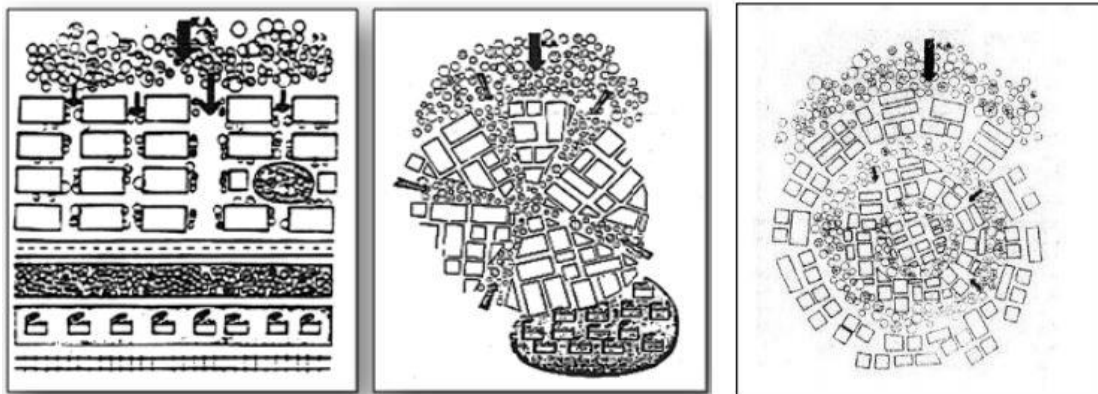
Πίνακας 2.3: Κατηγορίες αστικού πρασίνου.

Κατηγορία 1	Ελεύθερος Χώρος Πολεοδομικής Ενότητας –νησίδες πρασίνου (green pockets)
Κατηγορία 2	Πλατείες
Κατηγορία 3	Παιδικές χαρές- γωνιές (μικρής κλίμακας)
Κατηγορία 4	Πάρκο Πολεοδομικής Ενότητας
Κατηγορία 5	Πάρκο πόλης

Πηγή: Ζήγρα, 2011

Για το σωστό σχεδιασμό και τη δημιουργία ενός ενιαίου δικτύου αστικού πρασίνου σε μία πόλη υπάρχουν δύο απαραίτητα στοιχεία: Το ένα στοιχείο είναι οι διαδρομές πρασίνου, δηλαδή επιμήκεις ανοικτοί χώροι που συνδέουν χώρους πράσινου, αλλά και πολιτιστικούς χώρους ή άλλους χώρους αναψυχής. Το δεύτερο στοιχείο είναι τμήματα πρασίνου διαφόρων μεγεθών εντός του πολεοδομικού συγκροτήματος. Σύμφωνα με τον Κουκλαδά (όπως αναφέρεται στο Ζήγρα, 2011), υπάρχουν τρεις τρόποι ένταξης των χώρων πρασίνου και αυτοί είναι η γραμμική, η ακτινική και η ομόκεντρη διάταξη.

Γράφημα 2.2: Γραμμική, ακτινική και ομόκεντρη διάταξη χώρων πρασίνου

Πηγή: Ζήγρα, 2011

Τέλος, οι κλίμακες στις οποίες εντάσσεται το αστικό πράσινο είναι τρεις και είναι οι εξής:

- ‘Οικισμού: πεζόδρομοι, ποδηλατόδρομοι καθώς και αυτοκινητόδρομοι με πράσινα στοιχεία κατά μήκος τους, δηλαδή πράσινες διαδρομές που ακολουθούν κάποια δίκτυα, χώροι αναψυχής και αθλητικών δραστηριοτήτων, τυχόν αρχαιολογικοί χώροι, ελεύθεροι χώροι στρατοπέδων, αδόμητοι αλλά και μη διαμορφωμένοι ελεύθεροι χώροι που έχουν εποικιστεί από βλάστηση
- Γειτονιάς ή περιορισμένης περιοχής: πλατείες, δρόμοι, αυλές δημόσιων κτιρίων ή ναών, ανοικτοί χώροι πρασίνου, παιδικές χαρές και μικρά άλση
- Κτιρίου: ιδιωτικοί κήποι, αυλές, ακάλυπτοι χώροι, ταράτσες (πράσινα δώματα)’.
(Ζήγρα, 2011)

2.5.2.1 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΑ ΣΤΑΘΕΡΟΤΥΠΑ

Ο νόμος 10788/5.3.2004 «Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης ‘ανοικτής πόλης’ και των πολεοδομικών μελετών» (ΦΕΚ 285/Δ’/2004), ο οποίος προαναφέρθηκε (βλ. 2.4.2), προβλέπει σταθερότυπα για κάποιες λειτουργίες και εγκαταστάσεις σε έναν οικισμό, ανάλογα τον πληθυσμό ή την πυκνότητά του. Πιο συγκεκριμένα, στη παρούσα εργασία μας αφορούν τα σταθερότυπα που έχουν να κάνουν με τον αθλητισμό, το πράσινο και τους ελεύθερους χώρους, τα πολιτιστικά (αίθουσες τέχνης, χώροι πολιτιστικών εκδηλώσεων) και τους ποδηλατόδρομους αναψυχής.

- 1) Αθλητισμός: στο άρθρο 5, παράγραφος Δ το παραπάνω νόμου τονίζεται ότι οι αθλητικές εγκαταστάσεις χωρίζονται σε δύο πυρήνες Α και Β.

Αναλυτικότερα:

Σε οικισμούς με πληθυσμό εξυπηρέτησης πάνω από 30.000 ο οικισμός χωρίζεται σε μονάδες των 5.000 κατοίκων κατά προσέγγιση (μέγεθος πολεοδομικής ενότητας) και σε ευρύτερες περιοχές των 30.000 κατοίκων (συνοικίες). Σε κάθε ενότητα-συνοικία πληθυσμού εξυπηρέτησης 30.000 κατοίκων χωροθετείται πυρήνας Β και σε κάθε ενότητα των 5.000 πληθυσμού εξυπηρέτησης εκτός από αυτές που έχουν τους πυρήνες Β, χωροθετείται πυρήνας Α. Το πρότυπο για τη λειτουργία του αθλητισμού είναι 5,5 τμ/ κάτοικο και αφορά στην επιθυμητή κατάσταση και όχι στα ελάχιστα αναγκαία και εφικτά κατά περίπτωση.

- 2) Πράσινο - ελεύθεροι χώροι: στο άρθρο 5, παράγραφο Ε τονίζεται ότι οι ελεύθεροι χώροι ενός οικισμού πρέπει να καλύπτουν ένα φάσμα δραστηριοτήτων και να αναπτύσσονται σε χώρους διαφόρων μεγεθών και αποστάσεων από τις περιοχές κατοικίας. Επίσης, κατηγοριοποιούνται οι χώροι πρασίνου όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο υποκεφάλαιο (βλ. 2.4.2).
- 3) Πολιτιστικά: στο άρθρο 5, παράγραφος ΣΤ αναφέρεται ότι εγκαταστάσεις που αφορούν τον πολιτιστικό τομέα γίνονται συνήθως με την πρωτοβουλία ιδιωτών πράγμα που δυσκολεύει τον καθορισμό μεγεθών για τη χωροθέτησή τους.
- 4) Ποδηλατόδρομοι: στο άρθρο 5, παράγραφος ΣΤ/4 οι ποδηλατόδρομοι διακρίνονται σε αστικούς, περιαστικούς και υπαίθρου. Συγκεκριμένα, για τους ποδηλατόδρομους αναψυχής, για τους οποίους ενδιαφερόμαστε στην προκειμένη περίπτωση, καθορίζεται σύνθητες μήκος διαδρομής 1-5 χλμ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Η ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΚΟΖΑΝΗΣ

Περιοχή μελέτης της επικείμενης εργασίας αποτελεί η πόλη της Κοζάνης, δηλαδή η πολεοδομική ενότητα που ορίζεται σύμφωνα με την αναθεώρηση του ρυμοτομικού σχεδίου της Κοζάνης (ΦΕΚ 129/Δ'/21.02.2001) με τις επεκτάσεις της (Άγιος Αθανάσιος, Αγία Παρασκευή, Άγιος Νικάνορας), καθώς και το δάσος Κουρί που βρίσκεται 5 χλμ βορειοανατολικά της πόλης, λόγω του ιδιαίτερου φυσικού περιβάλλοντός του και της δυνατότητας ανάπτυξης δραστηριοτήτων αναψυχής και ενός. Στο παρόν κεφάλαιο γίνεται ανάλυση της περιοχής μελέτης, καθώς και της ευρύτερης περιοχής.

Χάρτης 3.1: Περιοχή Μελέτης

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε, Ρυμοτομικό σχέδιο Κοζάνης.

Εικόνα 1: Η πόλη της Κοζάνης

Πηγή: <http://energypress.gr/>, πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

3.1 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η πόλη της Κοζάνης βρίσκεται βορειοδυτικά, στην Δυτική Μακεδονία. Εντάσσεται στον Δήμο Κοζάνης ο οποίος ανήκει στη Περιφερειακή Ενότητα της Κοζάνης. Η Δημοτική Ενότητα της Κοζάνης αποτελείται από την πόλη της Κοζάνης και άλλες 20 Τοπικές Κοινότητες (Δήμος Κοζάνης, 2013). Η συνολική έκταση του Δήμου ξεπερνάει τα 1.000.000 στρέμματα και οι Περιφερειακές Ενότητες με τις οποίες συνορεύει είναι της Καστοριάς, Φλώρινας, Γρεβενών, Πέλλας, Ημαθίας, Πιερίας και Λάρισας. Σε μικρότερη κλίμακα, η Δημοτική ενότητα της Κοζάνης που περικλείεται από τις οροσειρές Βερμίου, Μπούρινου και Πιερίων και τοποθετείται γεωγραφικά σε απόσταση 15 χλμ. βορειοδυτικά της τεχνητής λίμνης του Πολυφύτου. Το υψόμετρο της περιοχής από τη στάθμη της θάλασσας αγγίζει τα 720 μέτρα. Επιπροσθέτως, η πόλη της Κοζάνης συνδέει τη Μακεδονία με την Ήπειρο και τη Θεσσαλία, για αυτό τον λόγο αποτελεί συγκοινωνιακό κόμβο, αλλά αποτελεί επίσης και σημείο σύνδεσης της Ελλάδας με τις χώρες της Βαλκανικής Χερσονήσου, ενδυναμώνοντας έτσι τις οικονομικές και επιχειρηματικές σχέσεις μεταξύ των χωρών (Δήμος Κοζάνης, 2011).

3.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η πόλη της Κοζάνης είναι η πρωτεύουσα της Περιφερειακής Ενότητας της Κοζάνης και είναι η μεγαλύτερη πληθυσμιακά πόλη της Δυτικής Μακεδονίας με τον πληθυσμό της να ανέρχεται στους 42.604 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή της Ελληνικής Στατιστικής Υπηρεσίας (ΕΛ. ΣΤΑΤ.) του 2011, συμπεριλαμβάνοντας τις περιοχές Αγία Κυριακή, ΖΕΠ, Ιερά Μονή Αναλήψεως, το Γηροκομείο και το κέντρο περίθαλψης Σπινάρη. Ο Δήμος Κοζάνης στον οποίο και ανήκει η πόλη είναι 35^{ος} σε πληθυσμό Δήμος της χώρας με συνολικό πληθυσμό 71.388 κατοίκους (<http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>, Πρόσβαση 17 Ιουνίου 2015). Ο πληθυσμός της Δημοτικής Κοινότητας αλλά και της πόλης της Κοζάνης στο χρονικό διάστημα 2001-2011 παρουσίασε αυξητικές τάσεις. Πιο συγκεκριμένα, σε επίπεδο Δήμου ο πληθυσμός το 2001 έφτασε τους 49.812 κατοίκους και το 2011 τους 53.880, παρατηρώντας μία αύξηση του πληθυσμού κατά 0,7% στο χρονικό διάστημα των δέκα ετών. Αύξηση του πληθυσμού παρατηρείται και σε επίπεδο Δημοτικής Κοινότητας με ρυθμό μεταβολής 0,9%, αλλά και σε επίπεδο πόλης καθώς ο πληθυσμός αυξήθηκε κατά 0,8% (πίν. 1). Επομένως, παρατηρούμε ότι η αύξηση του πληθυσμού του Δήμου της Κοζάνης οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην αύξηση του πληθυσμού της πόλης, πέρα από την αλλαγή των ορίων των Δήμων.

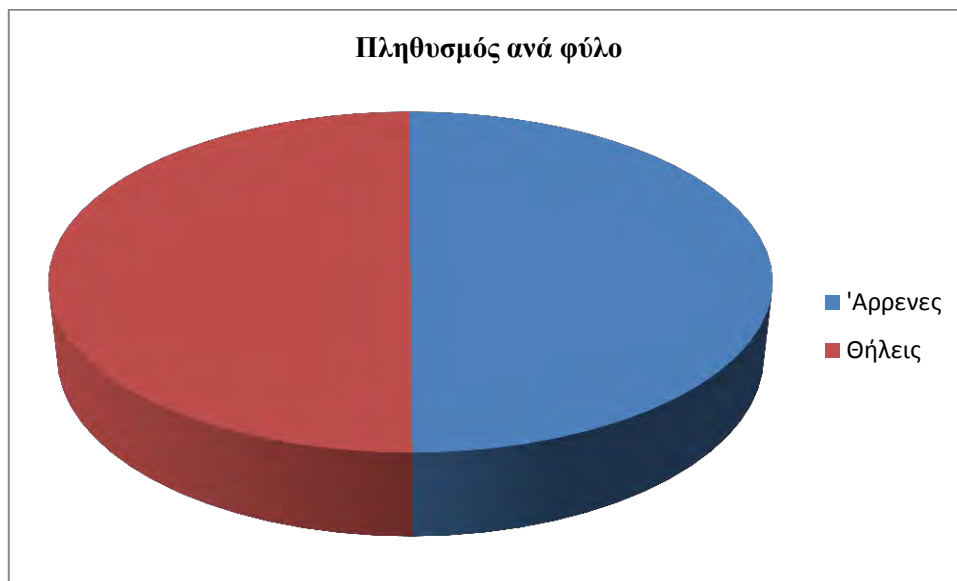
Πίνακας 3.1: Ρυθμός μεταβολής πληθυσμού σε Δήμο, Δημοτική Κοινότητα, πόλη

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ			
Απογραφή 2011	ΚΟΖΑΝΗΣ	ΠΟΛΗ ΚΟΖΑΝΗΣ	
Πληθυσμός		42.604	41.066
Απογραφή 2001	Δ.Δ.ΚΟΖΑΝΗΣ	ΠΟΛΗ ΚΟΖΑΝΗΣ	
Πληθυσμός		38.591	37.893
Ρυθμός Μεταβολής		0,9%	0,8%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

Όσον αφορά τη κατανομή του πληθυσμού στο Δήμο Κοζάνης με βάση το φύλο, σύμφωνα με την απογραφή του 2001, παρατηρείται να είναι περισσότερες οι θηλείς από τους άρρενες με μία ελάχιστη διαφορά της τάξεως του 0,16%.

Γράφημα 3.1: Κατανομή πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου, ανά φύλο (Απογραφή 2001)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία.

Στη περίπτωση της κατανομής του πληθυσμού του Δήμου με βάση τις ηλικιακές ομάδες, ο μεγαλύτερος αριθμός του πληθυσμού του Δήμου παρατηρείται στις ηλικίες 15-19 με αριθμό 4353 κατοίκους. Παρ' όλα αυτά συνολικά ο μεγαλύτερος πληθυσμός του Δήμου ανήκει στις ηλικίες μεταξύ 15-49 (<http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>, Πρόσβαση 17 Ιουνίου 2015). Επόμενως, συμπεραίνουμε ότι ο πληθυσμός του Δήμου είναι νεανικός και ώριμος.

Γράφημα 3.2: Κατανομή πληθυσμού σε επίπεδο Δήμου, ανά ηλικιακή ομάδα (Απογραφή 2001)

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία

3.3 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

3.3.1 ΓΕΝΙΚΑ

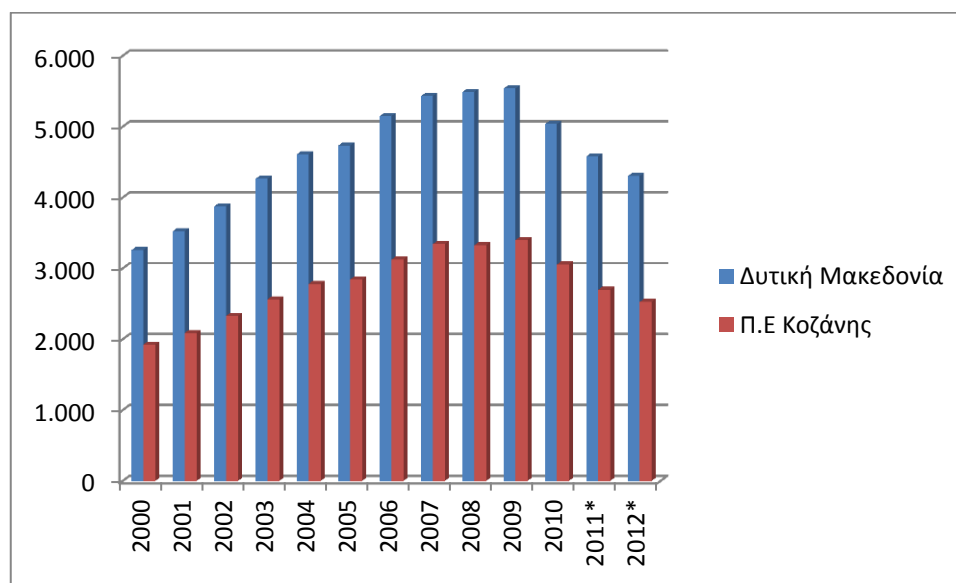
Σε επίπεδο Περιφέρειας του Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) στη Δυτική Μακεδονία ανέρχεται στα 4.583 εκ. ευρώ σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2011. Τη χρονιά του 2012 το ΑΕΠ μειώνεται στα 4.304 εκ. ευρώ. Ανάλογες μεταβολές παρατηρούνται και σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας. Το 2011 το ΑΕΠ της Π.Ε. Κοζάνης υπολογίζεται στα 2.701 εκ. ευρώ και το 2012 μειώνεται στα 2.528 εκ. ευρώ. Πιο συγκεκριμένα, και όπως παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα και διαγράμματα τα στοιχεία από το έτος 2000-2012 παρατηρείται ότι υπάρχει μεγάλη αύξηση του ΑΕΠ από το 2006 μέχρι το 2009, ενώ από το 2010 παρουσιάζεται μία σημαντική μείωση (<http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>, Πρόσβαση 17 Ιουνίου 2015).

Πίνακας 3.2: ΑΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας και Π.Ε. για τη χρονική περίοδο 2000-2012

Περιφέρεια και Π.Ε.	Έτη	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Δυτική Μακεδονία		3.259	3.526	3.875	4.265	4.611	4.735	5.149	5.433	5.490	5.540	5.038	4.583	4.304
Π.Ε Κοζάνης		1.925	2.088	2.329	2.563	2.782	2.844	3.124	3.343	3.327	3.402	3.056	2.701	2.528

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία.

Γράφημα 3.3: ΑΕΠ σε επίπεδο Περιφέρειας και Π.Ε. για τη χρονική περίοδο 2000-2012

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., ίδια επεξεργασία.

3.3.2 ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΕΛ.ΣΤΑΤ. του έτους 2012, το μεγαλύτερο ποσοστό των απασχολουμένων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας απασχολείται στο τομέα του λιανικού και χονδρικού εμπορίου(24,30%), το αμέσως επόμενο μεγαλύτερο ποσοστό απασχολείται στον τομέα του δημοσίου(22,43%) και τρίτο στον τομέα της βιομηχανίας (18,99%).

Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τη συμμετοχή των παραγωγικών τομέων στο ΑΕΠ της περιοχής, ο δευτερογενής τομέας είναι ο ισχυρότερος τομέας παραγωγικής δραστηριότητας της περιοχής η οποία χαρακτηρίζεται από τη μεγαλύτερη μεταποιητική δραστηριότητα στην Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας. Η πολύ μεγάλη συμμετοχή του δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ οφείλεται κυρίως στη συγκέντρωση εξορυκτικών δραστηριοτήτων και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στον άξονα Πτολεμαΐδας - Κοζάνης – Αμυνταίου (Δήμος Κοζάνης, 2011).

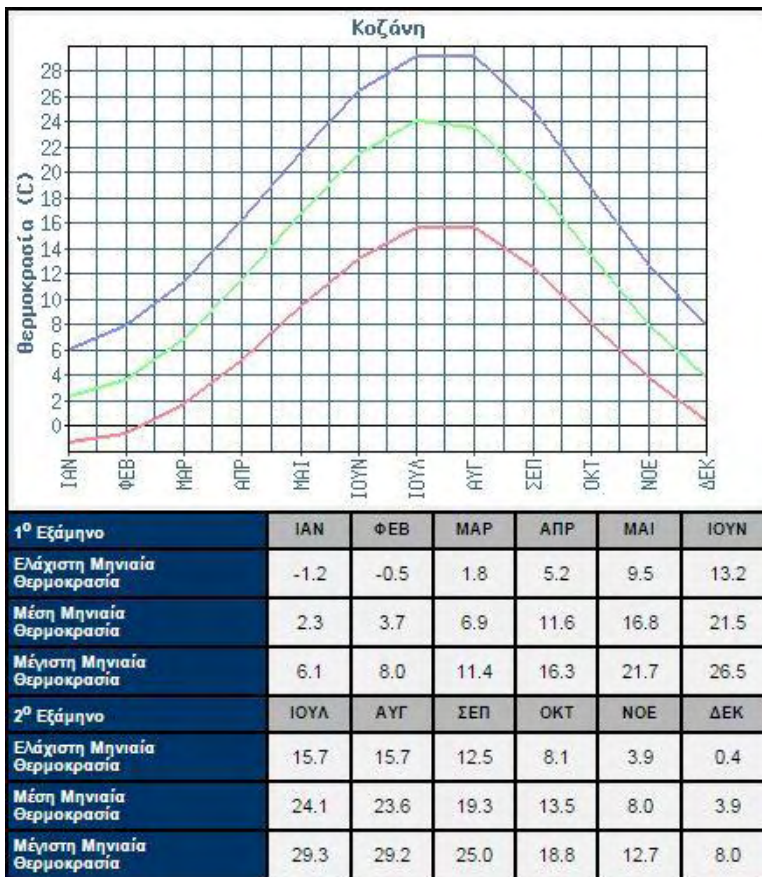
Ο πρωτογενής και ο τριτογενής τομέας δεν είναι τόσο αναπτυγμένοι στην ευρύτερη περιοχή μελέτης. Ειδικότερα, η περιοχή διαθέτει σημαντικούς πολιτιστικούς πόρους, όπως π.χ. αρχαιολογικά μνημεία, ενδιαφέρουσες βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες, ιστορικά και λαογραφικά μουσεία, παραδοσιακά αρχοντικά κ.ά. Παρ' όλα αυτά ο τουρισμός δεν είναι αναπτυγμένος, καθώς ο αριθμός των τουριστών που υποδέχεται ετησίως είναι συντριπτικά μικρός και οι ξενοδοχειακές υποδομές είναι ανεπαρκείς. Τέλος, η περιοχή χαρακτηρίζεται ως η μοναδική όπου γίνεται σημαντική παραγωγή κρόκου, αυτό όμως δεν ενισχύει σε μεγάλο βαθμό τον τομέα της αγροτικής παραγωγής (Δήμος Κοζάνης, 2011).

3.4 ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η Δημοτική Ενότητα της Κοζάνης είναι μία κατ' εξοχήν ορεινή περιοχή που περιβάλλεται δυτικά από τα όρη Σινιάτσικο και Βούρινο και στα ανατολικά οριοθετείται από τις οροσειρές των Πιερίων και Καμβουνίων. Πεδινό είναι το έδαφος των μεγάλων οροπεδίων Πτολεμαΐδας – Κοζάνης και Σιάτιστας – Γρεβενών Όσον αφορά την εδαφολογία, η περιοχή διαθέτει ποικιλία εδαφικών τύπων με κυρίαρχο πέτρωμα τον ασβεστόλιθο (Δήμος Κοζάνης, 2011).

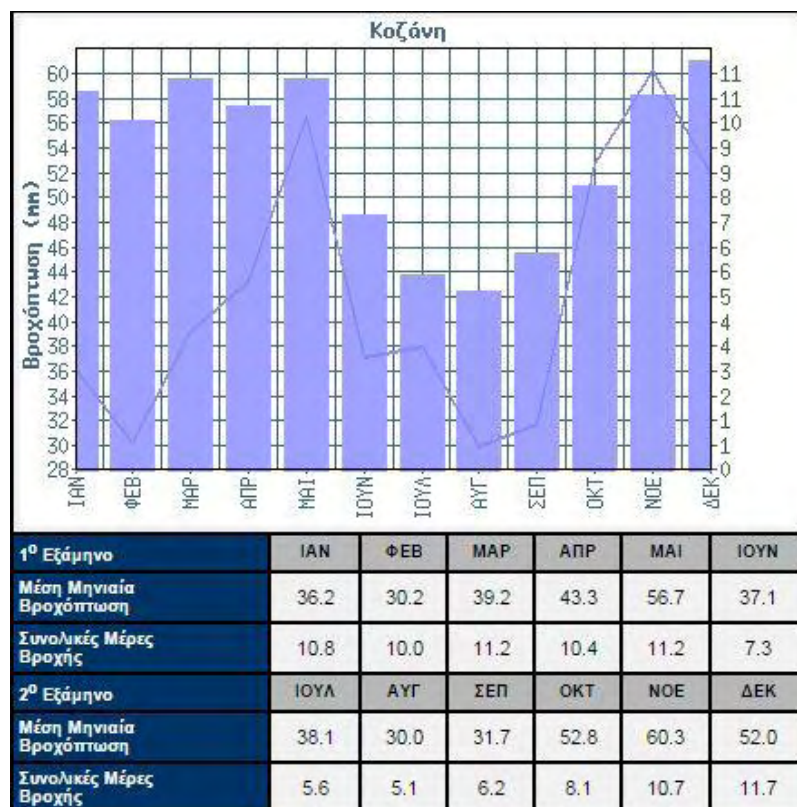
Οι κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν στο Δήμο Κοζάνης είναι οι ίδιες και για όλες τις Δημοτικές Ενότητες της περιοχής, επομένως και της Κοζάνης. Το κλίμα της περιοχής είναι βαρύ ηπειρωτικό με ψυχρούς-ξηρούς χειμώνες και θερμά καλοκαίρια λόγω της μεγάλης απόστασής της από τη θάλασσα (Δήμος Κοζάνης, 2013). Μελετώντας περαιτέρω το κλίμα της περιοχής αντλούμε σημαντικά στοιχεία που απεικονίζονται στα παρακάτω σχήματα. Η χαμηλότερη θερμοκρασία που έχει παρατηρηθεί σύμφωνα με την Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (EMY) είναι αυτή του -1,2 °C για τον μήνα Ιανουάριο και η υψηλότερη θερμοκρασία είναι αυτή των 29,3 °C τον μήνα Ιούλιο. Όσον αφορά την βροχόπτωση στη περιοχή της Κοζάνης μεγαλύτερη βροχόπτωση παρατηρείται τον Μάιο με τιμή 56,7, ενώ χαμηλότερη τιμή είναι αυτή του Φεβρουαρίου με 5,1 (<http://www.emy.gr/hnms/greek/index.html>, Πρόσβαση, 17 Ιουνίου 2015).

Γράφημα 3.1: Τιμές Θερμοκρασίας στη περιοχή της Κοζάνης

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

Γράφημα 3.2: Τιμές Βροχόπτωσης στη περιοχή της Κοζάνης

Πηγή: Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (ΕΜΥ)

Σε μικρή απόσταση από την πόλη της Κοζάνης βρίσκεται η τεχνητή λίμνη του φράγματος του Πολυφύτου, η οποία δημιουργήθηκε από τα νερά του Αλιάκμονα. Η λίμνη αυτή έχει συμβάλει στη διαμόρφωση του φυσικού περιβάλλοντος και πιο συγκεκριμένα στη δημιουργία νέων βιοτόπων. Τέλος, η λίμνη του Πολυφύτου αποτελεί τελικό αποδέκτη των επεξεργασμένων λυμάτων του βιολογικού καθαρισμού, αλλά και των υδάτων που κουβαλάνε τα λιπάσματα και τα φυτοφάρμακα των γεωργικών καλλιεργειών καταλήγοντας στη λίμνη. Παρ' όλα αυτά οι αρχές δραστηριοποιούνται και φροντίζουν για τη διατήρηση της καθαριότητας της λίμνης (Δήμος Κοζάνης, 2011). Η βλάστηση της Δημοτικής Ενότητας της Κοζάνης ανήκει στην Παραμεσογειακή ζώνη και περιλαμβάνει φυλλοβόλα δάση και δάση δρυός τα οποία απειλούνται κυρίως λόγω της υπερβόσκησης. Τα είδη αυτοφυούς βλάστησης που περιλαμβάνει είναι η 1) δενδρώδης και θαμνώδης βλάστηση και 2) ποώδης βλάστηση, παρ' όλα αυτά παρατηρείται έλλειψη αυτοφυούς βλάστησης που δημιουργεί τον κίνδυνο διάβρωσης του εδάφους. Επίσης, όσον αφορά την πανίδα, στη περιοχή φιλοξενούνται ένας μεγάλος αριθμός πτηνών και αρκετά είδη ορνιθοπανίδας (Δήμος Κοζάνης, 2011).

Τέλος, στην περιοχή μελέτης υπάρχουν τμήματα που διαθέτουν πλούσια οικοσυστήματα και χρήζουν προστασίας, διότι κατατάσσονται, σύμφωνα με τη νομοθεσία, στις αντίστοιχες κατηγορίες προστατευόμενων περιοχών:

- Καταφύγιο θηραμάτων Κουρί- Αγ. Ελευθέριος με έκταση 42.000 στρ. (ΦΕΚ 405/Β/81).
- Καταφύγιο θηραμάτων Τσεβέρνα – Μπούρινος με έκταση 14.320 στρ. (ΦΕΚ 698/Β/82).
- Καταφύγιο θηραμάτων Ξηροπήγαδο – Κοκκινόμπαρα - Σκοπιά, με έκταση 15.100 στρ. (ΦΕΚ 771/Β/94).
- Προστατευόμενος Βιότοπος όρος Βούρινο με κωδικό Natura 2000 GR1330001 (Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ).
(Δήμος Κοζάνης, 2013)

Πιο συγκεκριμένα, σημαντικό στοιχείο αποτελεί το καθεστώς προστασίας του Καταφυγίου Θηραμάτων Κουρί, καθώς εντάσσεται στη περιοχή μελέτης της παρούσας εργασίας. Σύμφωνα με τον νόμο 3937/31.03.2011 *‘Διατήρηση της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις’*, το Κουρί αποτελεί προστατευόμενη περιοχή και ανήκει στην κατηγορία *‘Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών’*. Στο άρθρο 5 του παρόντος νόμου ορίζονται οι περιοχές με τον παραπάνω χαρακτηρισμό ως τόποι μέγιστης σημασίας, όπου αναπτύσσονται είδη άγριας πανίδας και φιλοξενούνται είδη άγριας πανίδας. Παρακάτω τονίζονται οι δραστηριότητες που απαγορεύονται ή επιτρέπονται:

Μέσα στα καταφύγια άγριας ζωής απαγορεύονται η θήρα, οι αγώνες κυνηγετικών ικανοτήτων σκύλων δεικτών, η αλιεία, η σύλληψη της άγριας πανίδας, η συλλογή της άγριας χλωρίδας, η καταστροφή ζώνης με φυσική βλάστηση με κάθε τρόπο, η καταστροφή των φυτοφρακτών, η αμμοληψία, η αποστράγγιση, η επιχωμάτωση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών συστημάτων, η διάθεση ή απόρριψη αποβλήτων, η ανάπτυξη ιχθυοκαλλιεργειών, η διενέργεια στρατιωτικών ασκήσεων, καθώς και η υπαγωγή έκτασης του καταφυγίου σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό. Επιτρέπεται η εγκατάσταση παρατηρητηρίων της άγριας πανίδας.

3.5 ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Η πόλη της Κοζάνης δεν ακολουθεί κάποιο συγκεκριμένο πολεοδομικό σύστημα. Αποτελείται από ένα συνεκτικό κέντρο στο οποίο συγκεντρώνονται οι κυριότερες λειτουργίες της πόλης. Παρακάτω καταγράφονται το οικιστικό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής, οι χρήσεις γης και το οδικό δίκτυο της πόλης.

3.5.1 ΟΙΚΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Ο Δήμος Κοζάνης αποτελείται από την πόλη της Κοζάνης και άλλα 20 Δημοτικά Διαμερίσματα. Καταλαμβάνει συνολικά έκταση 343 τ.χλμ. Τα δημοτικά διαμερίσματα είναι τα εξής:

Πίνακας 3.3: Δημοτικά Διαμερίσματα Δήμου Κοζάνης

Νέα Χαραυγή, 1.643 κατ.	Νέο Κλείτος, 1.723 κατ.	Κηπάριο, 67 κατ.
Οινόη, 398 κατ.	Λευκόβρυση, 1.076 κατ.	Αλωνάκια, 583 κατ.
Πτελέα, 319 κατ.	Λευκοπηγή, 1.476 κατ.	Σκήτη, 549 κατ.
Πετρανά, 1.012 κατ.	Βατερό, 1.108 κατ.	Ξηρολίμνη, 602 κατ.
Κοίλα-Νέα Καρδιά-Εξοχή-Μελίσσια, 1.437 κατ.	Νέα Νικόπολη, 321 κατ.	Μεταμόρφωση, 510 κατ.
Καρυδίτσα, 874 κατ.	Λυγερή, 398 κατ.	Νέες εργατικές κατοικίες, 10054 κατ.
Αργίλος, 406 κατ.	Καλαμιά, 407 κατ.	
Πρωτοχώρι, 1.383 κατ.	Ανθότοπος, 398 κατ.	

Πηγή: Δήμος Κοζάνης, 2011

Το οικιστικό δίκτυο γενικότερα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας χαρακτηρίζεται από την έντονη εξάρτηση των οικισμών της από το δίπολο Κοζάνης - Πτολεμαΐδας που αποτελεί το κέντρο της διοίκησης, του κοινωνικού εξοπλισμού και της παραγωγής για το σύνολο της Περιφέρειας (Δήμος Κοζάνης, 2011).

3.5.2 ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ

Η πόλη Κοζάνης, σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 129Δ' /21-2-2001 περί τροποποίησης του εγκεκριμένου ρυμοτομικού της πόλης της Κοζάνης, αποτελείται από μία πολεοδομική ενότητα που πειλαμβάνει το αστικό τμήμα της πόλης και τις αστικές λειτουργίες της. Στη περιοχή μελέτης μας συμπεριλαμβάνονται και οι επεκτάσεις των περιοχών Ηπειρώτικα, Αγίου Αθανασίου-Πλατάνια, Αγίου Νικάνορα-Σκ'ρκα και Αγίας Παρασκευής. Η πολεοδομική αυτή ενότητα θεωρητικά, χωρίζεται σε επτά περιοχές, που είναι όσες και οι ενορίες της πόλης, λαμβάνοντας τις ίδιες ονομασίες με αυτές. Αναλυτικότερα, οι ενορίες της πόλης της Κοζάνης είναι οι ακόλουθες:

Πίνακας 3.4: Ενορίες Κοζάνης

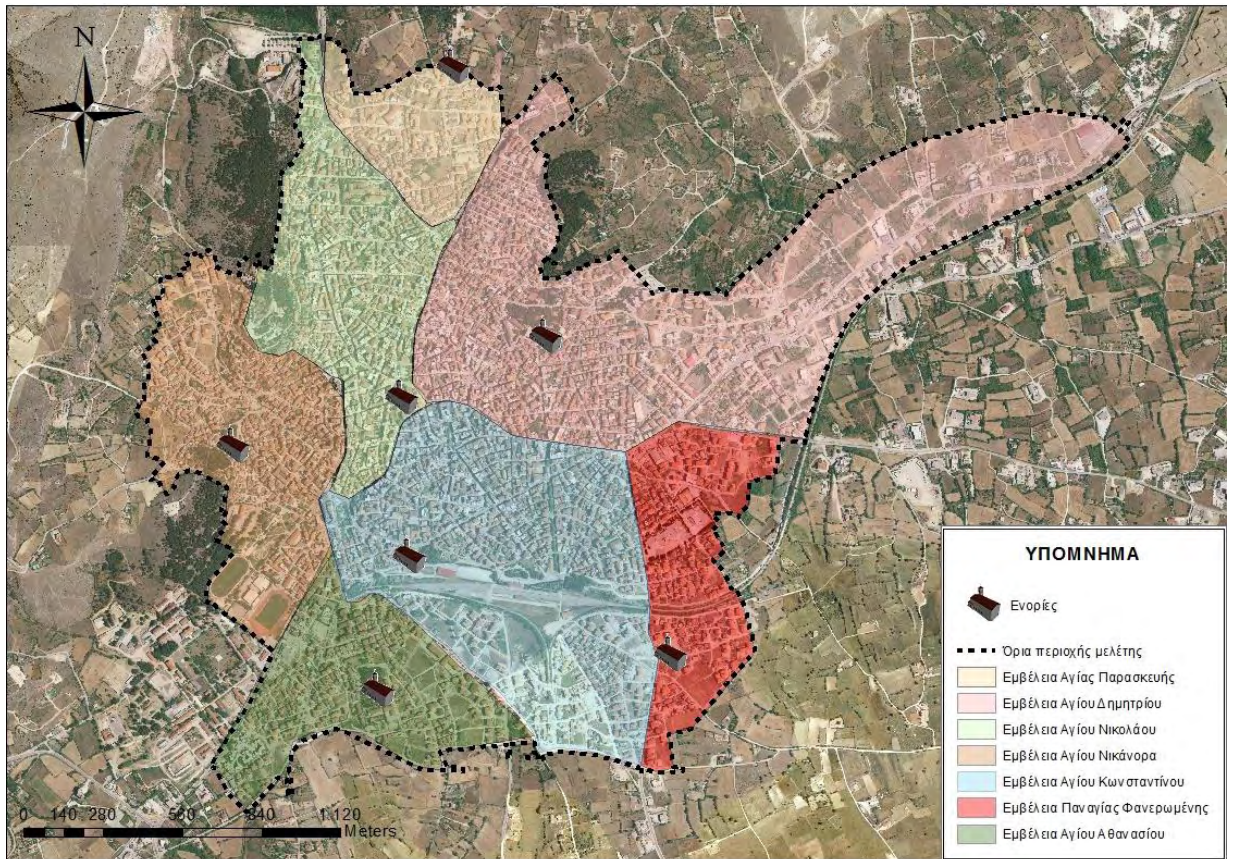
Ενορία Αγίου Νικολάου	Βρίσκεται στο κέντρο της πόλης
Ενορία Αγίου Δημητρίου	Η τοποθεσία της είναι Βορειανατολικά από το κέντρο της πόλης
Ενορία Αγίου Κων/νου και Ελένης	Τοποθετείται Νότια του κεντρικού τμήματος της Κοζάνης
Ενορία Αγίας Παρασκευής	Βρίσκεται Βόρεια και κεντρικά της πόλης
Ενορία Παναγίας Φανερωμένης	Η τοποθεσία της βρίσκεται Νοτιοανατολικά της πόλης
Ενορία Αγίου Αθανασίου	Βρίσκεται Νοτιοδυτικά της πόλης
Ενορία Αγίου Νικάνορα	Βρίσκεται δυτικά του κέντρου της πόλης

Πηγή: http://www.imsk.gr/?page_id=543, πρόσβαση 17 Ιουλίου 2015

Παρ' όλα ταύτα, η κοινωνία της πόλης έχει δημιουργήσει έναν άτυπο διαχωρισμό των χωρικών ενοτήτων της Κοζάνης σύμφωνα με εμπειρικά κριτήρια και κάποια τοπόσημα, όπως μία πλατεία, ένα κτήριο, ένα πάρκο, κάποιο σχολείο ή ένα γήπεδο. Περιοχές, όπως οι παραπάνω στην περιοχή της Κοζάνης, αποτελούν η πλατεία (κεντρική πλατεία Νίκης), το νοσοκομείο, το γήπεδο (Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο), τα Αλώνια και η Σκ'ρκα λαμβάνοντας τα ονόματά τους από τις αντίστοιχες πλατείες κ.α. Στον παρακάτω

χάρτη απεικονίζονται οι ενορίες της Κοζάνης και τα όρια των περιοχών που περιλαμβάνουν. Τέλος, παρατηρώντας τον επικείμενο χάρτη παρατηρούμε ότι οι χωρικές ενότητες αυτές τοποθετούνται περιμετρικά του κέντρου της πόλης το οποίο ανήκει στην περιοχή του Αγίου Νικολάου.

Χάρτης 3.2: Ενορίες/περιοχές Κοζάνης

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

3.5.3 ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ

Στη πόλη της Κοζάνης είναι συγκεντρωμένες οι περισσότερες λειτουργίες της Περιφερειακής Ενότητας, καθώς είναι η πρωτεύουσα της συγκεκριμένης γεωγραφικής ενότητας. Διαθέτει διάφορες χρήσεις γης και λειτουργίες χωρίς, όμως να καλύπτουν εξ' ολοκλήρου τις ανάγκες των κατοίκων. Παρακάτω αναγράφονται αναλυτικά οι χρήσεις γης που περιλαμβάνει η πόλη:

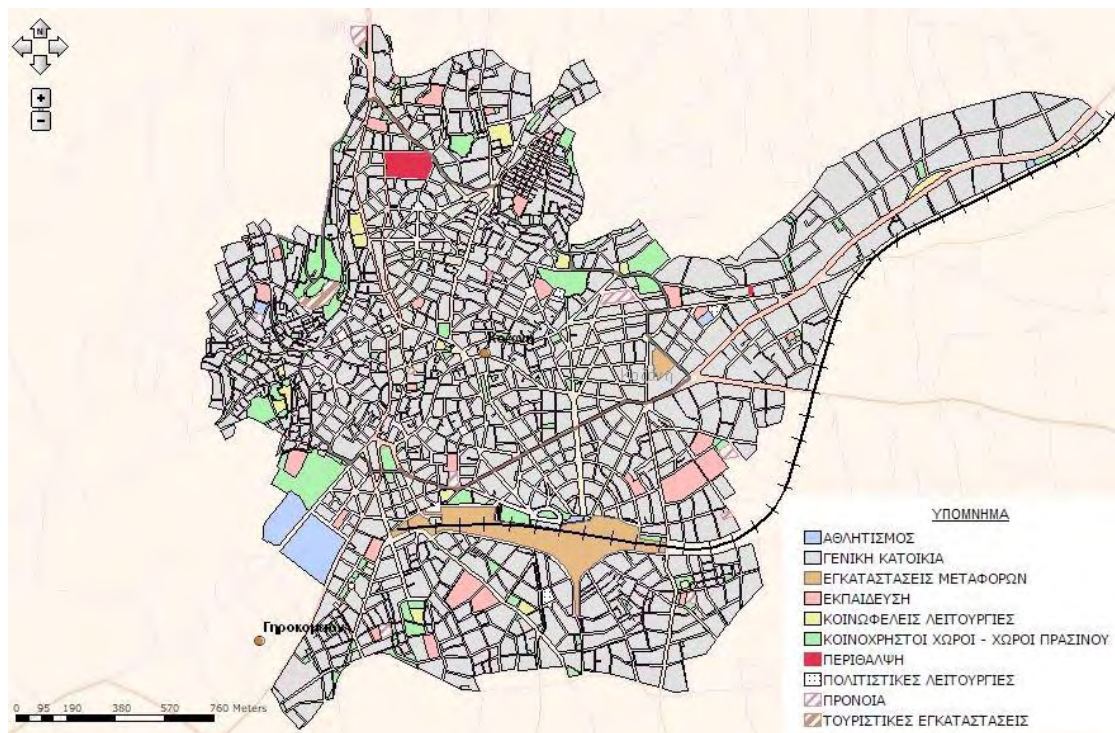
- Γενική κατοικία: Το μεγαλύτερο τμήμα της πόλης έχει σαν χρήση γης την γενική κατοικία, δηλαδή ανάμειξη της αμιγούς κατοικίας με άλλες χρήσεις γης.
- Κοινόχρηστοι χώροι-χώροι πρασίνου: Η αμέσως επόμενη χρήση γης που καλύπτει ένα μικρότερο τμήμα της πόλης είναι οι κοινόχρηστοι χώροι και οι χώροι πρασίνου που αντιστοιχούν σε μικρές αλλά και μεγάλες εκτάσεις

- Εκπαίδευση: Η εκπαίδευση σαν χρήση γης δεν λείπει από την πόλη της Κοζάνης οι οποία περιλαμβάνει 4 Γενικά Λύκεια, 7 Γυμνάσια, 18 Δημοτικά σχολεία και 21 νηπιαγωγεία.
- Περίθαλψη: υπάρχουν δύο εκτάσεις με την επικείμενη χρήση εκ των οποίων η μία περιλαμβάνει το Δημόσιο Νοσοκομείο της Κοζάνης.
- Αθλητισμός: Περιλαμβάνει το Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο, γήπεδα μπάσκετ και τένις
- Κοινωφελείς Λειτουργίες
- Πολιτιστικές Λειτουργίες: Κλειστό και υπαίθριο δημοτικό Θέατρο
- Πρόνοια
- Τουριστικές Εγκαταστάσεις

(http://gis.kozanh.gr/kozanh_gis_app/, Πρόσβαση, 17 Ιουνίου 2015)

Χάρτης 3.3: Χρήσεις γης οικισμού Κοζάνης

Πηγή: Υπηρεσία GIS Δήμου Κοζάνης

Επίσης, όσον αφορά το οδικό δίκτυο της Κοζάνης, στην ευρύτερη περιοχή υπάρχει αυτοκινητόδρομος, κύριο, επαρχιακό, τοπικό και δευτερεύον δίκτυο, ενώ το οδικό δίκτυο εντός της πόλης κατατάσσεται στο λοιπό δίκτυο, όπως επίσης υπάρχουν και πεζόδρομοι. Τέλος, η πόλη της Κοζάνης διαθέτει σιδηροδρομική γραμμή οι οποία παραμένει ανενεργή εδώ και πολλά χρόνια. (http://gis.kozanh.gr/kozanh_gis_app/, Πρόσβαση, 17 Ιουνίου 2015)

3.5.4 ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΑΠΟΘΕΜΑ

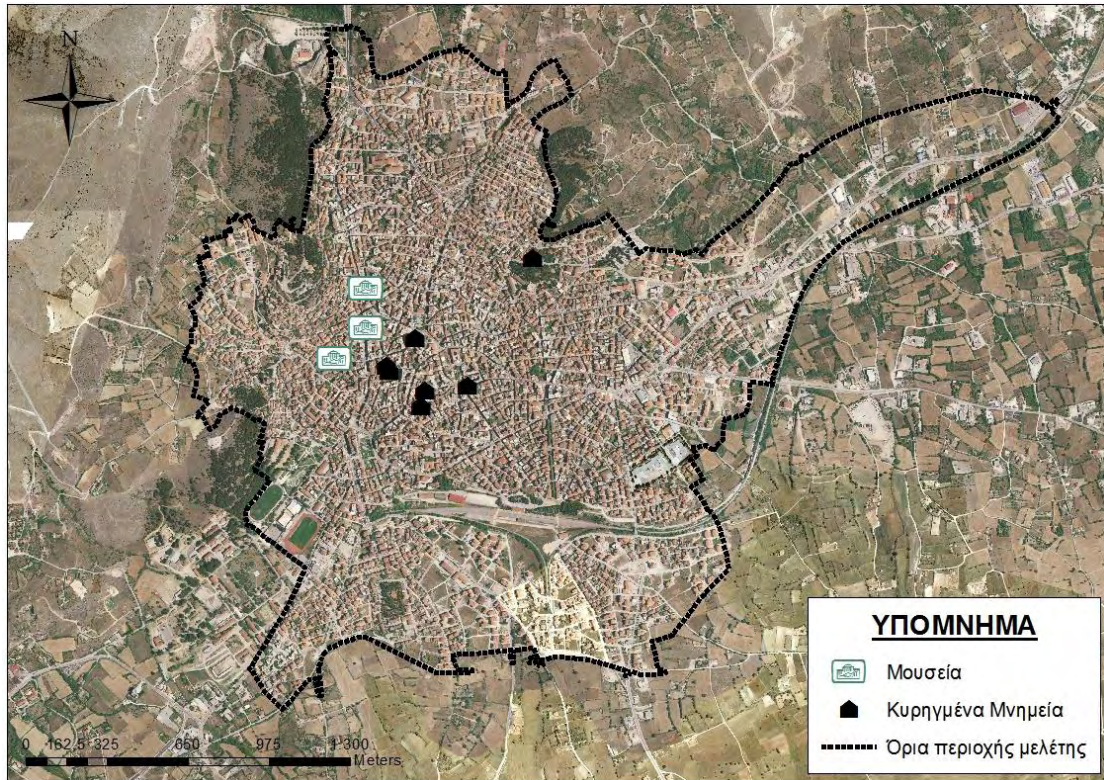
Η πόλη της Κοζάνης διαθέτει έναν αριθμό κυρηγμένων μνημείων τα οποία αποτελούν θρησκευτικά, αλλά και ιδιωτικά κτήρια. Αναλυτικότερα, τα κτίρια αυτά είναι τα εξής:

- Ι.Ν. Αγίου Νικολάου, Π.-. 27-10-1926 (ΦΕΚ 398/A/6-1 1-1926)
- Μητροπολιτικό Μέγαρο, Β.-. 15-10-1937 (ΦΕΚ 428/A/23-10-1937)
- Ι.Ν. Αγίου Δημητρίου, Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/936/21638/457 (ΦΕΚ 475/24-6-1994)
- Οικία Γρ. Βούρκα, Β.-. 15-10-1937 (ΦΕΚ 28/A/23-10-1937)
- Οικία Νικ. Βούρκα, Υ.Α. 13871/2-8-1965 (ΦΕΚ 523/B/16-8-1965), Υ.Α. 16307/9-9-1965 (ΦΕΚ 605/B/16-9-1965), Υ.Α. 16305/9-9-1965 (ΦΕΚ 618/B/16-8-1965)
- Αρχοντικό ιδ. Κ. Γκορτσούλη και Λ. Μουστάκα Υ.Α.9856/9-9-1965 (ΦΕΚ 618/B/17-9-1965)
- Οικία Γ. Λασσάνη, Υ.Α. 122003/3719/13-4-1951 (ΦΕΚ 76/B/23-4-1951), Υ.Α. 130748/4414/2652/21-12-1951 (ΦΕΚ 251/B/27-12-1951), Υ.Α. 35708/1332/12-1-1953 (ΦΕΚ 25/B/2-2-1953)

(Δήμος Κοζάνης, 2013)

Επίσης, στη πόλη της Κοζάνης υπάρχει το Ιστορικό Λαογραφικό Μουσείο, το Μουσείο Σύγχρονης Τοπικής Ιστορίας και το Αρχαιολογικό Μουσείο (<http://www.kozanh.gr/web/guest/museums>, Πρόσβαση 29 Ιουλίου 2015).

Χάρτης 3.4: Μουσεία και Κυρηγμένα Μνημεία

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

3.5.5 ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στη πόλη της Κοζάνης υπάρχει σιδηροδρομικό δίκτυο το οποίο βρίσκεται στα νότια της πόλης και διέκοψε την λειτουργία του το 2010. Επίσης, η πόλη διαθέτει πολιτικό αεροδρόμιο που βρίσκεται στα νοτιοανατολικά της πόλης και λειτουργεί από το 1950. Η περιοχή διαθέτει δίκτυο ύδρευσης που μεταφέρει το νερό που αντλείται από πηγές και γεωτρήσεις, αλλά και δίκτυο αποχέτευσης που καταλήγει στον βιολογικό καθαρισμό της πόλης. Τέλος, στη περιοχή υπάρχει ΧΥΤΑ, δίκτυο τηλεθέρμανσης και εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (Δήμος Κοζάνης, 2013).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η ανάλυση των χώρων που διαθέτει η πόλη της Κοζάνης και αφορούν τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου πραγματοποιήθηκε τον μήνα Ιούλιο τις ημερομηνίες 14-25 το έτος 2015. Σκοπός ήταν η καταμέτρηση των χώρων αναψυχής και ψυχαγωγίας, αλλά και η παρατήρηση των δραστηριοτήτων που παρέχει η πόλη στους κατοίκους και στους επισκέπτες της. Επίσης, έγινε καταγραφή των αστικών κενών της πόλης με στόχο την αποκατάστασή τους και κυρίως τη χρήση τους ως χώρους αναψυχής και γενικότερα, δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκε επιτόπια έρευνα στην πόλη της Κοζάνης με την οποία καταγράφηκαν οι χώροι ελεύθερου χρόνου που διαθέτει η πόλη. Οι χώροι αυτοί κατηγοριοποιήθηκαν ως εξής σύμφωνα με το είδος των δραστηριοτήτων που περιλαμβάνουν:

- Αθλητικές Εγκαταστάσεις
- Υπαίθριοι Χώροι Αναψυχής
- Καφετέριες/Μπαρ
- Εστιατόρια/Μεζεδοπωλεία
- Κέντρα Νυχτερινής Διασκέδασης
- Κινηματογράφοι/Κινηματοθέατρα
- Λοιποί Χώροι

Χρησιμοποιώντας ανεπίσημα στοιχεία του Δήμου της Κοζάνης, δηλαδή μία λίστα όπου ήταν εγγεγραμμένα τα καταστήματα της πόλης που ανανέωσαν τις άδειες τους την εν λόγω περίοδο, και τα στοιχεία που συλλέχθηκαν από την επιτόπια έρευνα έγινε ποσοτική ανάλυση των παραπάνω χώρων. Η καταγραφή των αστικών κενών της πόλης έγινε με τη βοήθεια του ρυμοτομικού σχεδίου της πόλης το οποίο παραχωρήθηκε από την Αναπτυξιακή της Δυτικής Μακεδονίας. Στη συνέχεια, τα στοιχεία αποτυπώθηκαν σε χάρτες και παρουσιάζονται στο παρακάτω κεφάλαιο. Ολοκληρώνοντας την ανάλυση έγινε μία αποτίμηση των χώρων και των δραστηριοτήτων, συμπεραίνοντας ότι η πόλη στερείται από κάποιες εγκαταστάσεις, καθώς και δραστηριότητες, όπως επίσης υπάρχουν και χώροι που χρήζουν ανάπλαση και ανακαίνιση για λόγους αισθητικών, λειτουργίας και ασφάλειας. Τέλος, καταγράφηκαν χώροι και κτίρια που προορίζονταν για χρήση αναψυχής αλλά ποτέ δεν απέκτησαν κάποια λειτουργία. Η διαδικασία της έρευνας περιελάμβανε και την σύνταξη ενός ερωτηματολογίου το οποίο μοιράστηκε σε κατοίκους και επισκέπτες της Κοζάνης. Στα παρακάτω Τμήματα του κεφαλαίου

παρουσιάζονται τα βήματα της διαδικασίας περιλαμβάνοντας την επιλογή του δείγματος, την σύνταξη του ερωτηματολογίου και τον τρόπο ανάλυσης των δεδομένων.

4.1 ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

Στο πλαίσιο της εργασίας διεξήχθη έρευνα με σκοπό την κατανόηση των επιθυμιών των κατοίκων της Κοζάνης, αλλά και των επισκεπτών, όσον αφορά τους χώρους αναψυχής και τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου, αλλά και η άποψή τους για τις ελλείψεις που αντιμετωπίζει η πόλη στον τομέα της αναψυχής. Για την παραπάνω διαδικασία, κρίθηκε απαραίτητη η σύνταξη ενός ειδικά διαμορφωμένου ερωτηματολογίου, η σύσταση του οποίου βασίστηκε στη βιβλιογραφία, αλλά και στους στόχους που θέτει η παρούσα εργασία.

Πραγματοποιήθηκε επιτόπια έρευνα στην πόλη της Κοζάνης με τη μέθοδο τυχαίας διανομής ερωτηματολογίων τα οποία οι ερωτώμενοι συμπλήρωσαν ανώνυμα, αλλά και μέσω ηλεκτρονικών ερωτηματολογίων. Πιο συγκεκριμένα δημιουργήθηκε μία διαδικτυακή πλατφόρμα που περιελάμβανε τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου και τις αντίστοιχες απαντήσεις που είχαν μορφή κλίμακας και πολλαπλής επιλογής. Σκοπός της μεθόδου αυτής ήταν η μείωση του κόστους, καθώς και χρόνου πραγματοποίησης της έρευνας. Ο σχεδιασμός των ερωτηματολογίων πραγματοποιήθηκε τον μήνα Ιούνιο του έτους 2015. Στη συνέχεια μοιράστηκαν 120 και συμπληρώθηκαν 100 ερωτηματολόγια. Τα άτομα που συμμετείχαν στην έρευνα και συμπλήρωσαν τα ερωτηματολόγια ήταν κάτοικοι της Κοζάνης, καθώς και κάποιοι επισκέπτες και η προσέγγισή τους έγινε μέσα από οικογενειακές και κοινωνικές συναναστροφές. Τα ποσοστά των αντρών και γυναικών που συμμετείχαν στην έρευνα είναι τυχαίο και το δείγμα περιλαμβάνει όλες τις ηλικιακές ομάδες. Τέλος, η έρευνα πραγματοποιήθηκε την περίοδο 5 με 17 Ιουλίου του έτους 2015 και ολοκληρώθηκε με επιτυχία εξαιρουμένου των 20 ερωτηματολογίων που δεν συμπληρώθηκαν από τους αντίστοιχους ερωτώμενους του δείγματος.

4.2 ΔΟΜΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Η συλλογή των στοιχείων έγινε με τη βοήθεια ερωτηματολογίου το οποίο περιελάμβανε δεκατέσσερεις (14) ερωτήσεις κλειστού τύπου και μία (1) ερώτηση ανοιχτού τύπου. Από τις δεκαπέντε (15) ερωτήσεις του ερωτηματολογίου, οι πέντε (5) έκαναν αναφορά σε δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων και οι υπόλοιπες δέκα (10) ερωτήσεις αφορούσαν το ειδικό μέρος της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο περιλαμβάνει ερωτήσεις δημογραφικού περιεχομένου, στοιχεία απασχόλησης, περιοχή κατοικίας των ερωτώμενων και προσωπικές απόψεις για τον ελεύθερο χρόνο και την αναψυχή στην πόλη της Κοζάνης.

Οι ερωτήσεις δημογραφικού περιεχομένου που κλήθηκαν να απαντήσουν οι κάτοικοι της πόλης, αφορούσαν το φύλο και την ηλικία τους. Στη συνέχεια, κλήθηκαν να απαντήσουν σε ποιά περιοχή της Κοζάνης κατοικούν ή από ποιά περιοχή της Ελλάδας είναι σε περίπτωση που οι ερωτώμενοι ήταν επισκέπτες. Οι απαντήσεις που υπάρχουν στο ερωτηματολόγιο όσον αφορά την περιοχή κατοικίας έγιναν με βάση τις πιο γνωστές ονομασίες των περιοχών της Κοζάνης και όχι απόλυτα βάσει των ενοριών που αναφέρθηκαν στο Τμήμα 3.5.2, έτσι ώστε να είναι περισσότερο κατανοητό από τους συμμετέχοντες. Πιο συγκεκριμένα, πολύ κάτοικοι της Κοζάνης δεν γνωρίζουν την ενορία στην οποία εντάσσεται η κατοικία τους, αλλά υπάρχουν άτυπες ονομασίες μικρότερων περιοχών που είναι πιο οικείες στους κατοίκους. Τέλος, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν σε ερωτήσεις που αφορούν την προσωπική τους άποψη για τους υπάρχοντες χώρους αναψυχής στην Κοζάνη, τους χώρους που στερείται η πόλη, τις επιθυμίες τους, αλλά και αν η γειτονιά στην οποία διαμένουν περιλαμβάνει χώρους αναψυχής. Σε αυτό το σημείο πρέπει να αναφερθεί ότι στην ερευνητική διαδικασία χρησιμοποιήθηκε περισσότερο ο όρος αναψυχή αντί του ελεύθερου χρόνου, διότι αποτελεί μία πιο γνωστή έννοια και περισσότερο κατανοητή στο κοινό, έτσι ώστε να μην υπάρχουν παρανοήσεις και λανθασμένες απαντήσεις.

4.3 ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

Με την ολοκλήρωση της συλλογή των 100 ερωτηματολογίων, ακολούθησε η επεξεργασία των μεταβλητών που διερευνήθηκαν. Η επεξεργασία των στοιχείων έγινε με το πρόγραμμα SPSS 19.0. Αναλυτικότερα, έγινε εισαγωγή των δεδομένων στο λογισμικό που προαναφέρθηκε και με την κατάλληλη επεξεργασία υπολογίστηκαν τα ποσοστά των απαντήσεων που δόθηκαν και δημιουργήθηκαν τα αντίστοιχα διαγράμματα που τα απεικονίζουν. Για την ανάλυση των στοιχείων πραγματοποιήθηκε η παρουσίαση των στοιχείων που προέκυψε από την έρευνα, η ανάλυση των αποτελεσμάτων της επιτόπιας έρευνας και ο στατιστικός έλεγχος συσχέτισης και ανεξαρτησίας των δεδομένων. Με τη βοήθεια των προγραμμάτων Microsoft Excel και SPSS 19.0, πραγματοποιήθηκαν κατανομές των συχνοτήτων για τις μεταβλητές που μελετήθηκαν. Στη συνέχεια, σχολιάστηκαν τα διαγράμματα των συχνοτήτων αυτών στο κεφάλαιο της παρουσίασης των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων. Το τελικό βήμα ήταν η πραγματοποίηση συσχετίσεων μεταξύ των μεταβλητών που ερευνήθηκαν με τον έλεγχο ανεξαρτησίας X^2 η οποία διαδικασία παρουσιάζεται αναλυτικότερα στο επόμενο υποκεφάλαιο.

4.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ ΜΕΤΑΒΛΗΤΩΝ

4.4.1 ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Η μέθοδος X^2 ή έλεγχος ανεξαρτησίας μεταβλητών, χρησιμοποιείται γενικά για να εκτιμήσουμε αν δύο ή περισσότερες μεταβλητές οι οποίες αποτελούνται από δεδομένα συχνοτήτων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους. Όμως μπορεί να χρησιμοποιηθεί και για να ελέγξει αν ένα μοναδικό δείγμα διαφέρει σημαντικά από ένα γνωστό πληθυσμό. Στη παρούσα φάση χρησιμοποιείται η μέθοδος της απλής συσχέτισης διότι συγκρίνονται οι μεταβλητές ανά δύο μεταξύ τους. Πιο συγκεκριμένα, λόγω του ότι οι συγκεκριμένες μεταβλητές είναι επί το πλείστον «ποιοτικές» μεταβλητές όπως π.χ. Βαθμός ικανοποίησης από την διαμονή σας στην Κοζάνη, βαθμός ικανοποίησης από τους χώρους αναψυχής της πόλης, ποιες δραστηριότητες αναψυχής πιστεύετε ότι στερείται η πόλη κ.α. είναι δύσκολο να μετρηθούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Η κατάλληλη στατιστική διαδικασία για την εκτίμηση και τον έλεγχο της συσχέτισης ή της ανεξαρτησίας δύο ποιοτικών μεταβλητών είναι ο Έλεγχος Ανεξαρτησίας X^2 . Η μέθοδος αυτή χρησιμοποιήθηκε για να διαπιστωθεί αν υπάρχει εξάρτηση μεταξύ δύο μεταβλητών X και Y.

Η διαπίστωση κάθε ελέγχου υποθέσεων περιλαμβάνει τη μηδενική (H_0) και την εναλλακτική υπόθεση (H_1) και έχει την εξής μορφή:

(H_0): Τα χαρακτηριστικά X και Y του δείγματος κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό, δηλαδή οι μεταβλητές είναι ανεξάρτητες.

(H_1): Τα χαρακτηριστικά X και Y του δείγματος δεν κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό, δηλαδή οι μεταβλητές είναι εξαρτημένες.

4.4.2 ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ

Η τιμή της στατιστικής X^2 συγκρίνεται με τη πιθανότητα παρατήρησης της τιμής αυτής (P-value) και οδηγεί στα ακόλουθα συμπεράσματα:

Αν P-value $> 0,10$ τότε γίνεται δεκτή η μηδενική υπόθεση (H_0), δηλαδή οι μεταβλητές είναι ανεξάρτητες.

Αν P-value $< 0,10$ τότε γίνεται δεκτή η εναλλακτική υπόθεση (H_1), δηλαδή οι μεταβλητές συσχετίζονται σε επίπεδο σημαντικότητας 10%.

Αν P-value $< 0,05$ τότε γίνεται δεκτή η εναλλακτική υπόθεση (H_1), δηλαδή οι μεταβλητές συσχετίζονται σε επίπεδο σημαντικότητας 5%.

Αν P-value $< 0,01$ γίνεται δεκτή η εναλλακτική υπόθεση (H_1), δηλαδή οι μεταβλητές συσχετίζονται σε επίπεδο σημαντικότητας 1%. (Κολυβά και Μπόρα, 1998)

Επομένως, με τη βοήθεια του προγράμματος SPSS 19.0 έγινε επεξεργασία των μεταβλητών του ερωτηματολογίου ανά δύο και κάθε φορά προέκυπταν δύο πίνακες εκ των οποίων ο ένας ήταν πίνακας διπλής εισόδου και περιελάμβανε τα ποσοστά της μίας μεταβλητής που αντιστοιχούσαν στην άλλη και ο δεύτερος πίνακας περιελάμβανε την πιθανότητα παρατήρησης της τιμής X^2 . Σύμφωνα με τις παραπάνω υποθέσεις και περιορισμούς, αλλά και τον πίνακα που προέκυπτε κάθε φορά από την συσχέτιση των δύο μεταβλητών καταλήξαμε σε συμπεράσματα που παρουσιάζονται στο κεφάλαιο παρουσίασης και σχολιασμού των αποτελεσμάτων της έρευνας με τον έλεγχο ανεξαρτησίας X^2 .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΡΧΟΥΣΑΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ

5.1 ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Η πόλη της Κοζάνης διαθέτει χώρους που εξυπηρετούν τον αθλητισμό και είναι είτε Δημόσιοι, είτε Ιδιωτικοί. Σύμφωνα με τα πολεοδομικά σταθερότυπα που αναφέρθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο (βλ. 2.5.2.1) η επιθυμητή έκταση γηπέδων σε μία πόλη είναι 5,5 τ.μ. ανά κάτοικο. Οι κάτοικοι της πόλης της Κοζάνης σύμφωνα με την απογραφή του 2011 ανέρχονται στους 41.066 που σημαίνει ότι η πόλη θα έπρεπε να περιλαμβάνει αθλητικές εγκαταστάσεις συνολικής έκτασης 225.683 τ.μ. Παρ' όλα αυτά η χωροθέτηση και οι εκτάσεις των αθλητικών εγκαταστάσεων, όπως αναφέρθηκε και στο δεύτερο κεφάλαιο, εξαρτάται από τις δυνατότητες της πόλης.

Η πόλη διαθέτει το Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο (ΔΑΚ) το οποίο περιλαμβάνει κλειστά και ανοιχτά γήπεδα. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει ένα κλειστό γήπεδο με 1530 θέσεις και φιλοξενεί αθλήματα, όπως μπάσκετ, βόλεϊ και χάντμπολ. Επίσης, το αθλητικό κέντρο περιλαμβάνει κλειστό κολυμβητήριο με 600 θέσεις, μία μεγάλη πισίνα 25 μέτρων και μία μικρή για εκμάθηση. Ο χώρος περιλαμβάνει αίθουσα πάλης και ενόργανης γυμναστικής, αλλά και το δημοτικό γήπεδο ποδοσφαίρου. Τέλος, στον περιβάλλοντα χώρο του γηπέδου ποδοσφαίρου υπάρχει στίβος και γήπεδο τένις.

Απέναντι από το ΔΑΚ βρίσκεται το στρατιωτικό γήπεδο της Κοζάνης το οποίο περιλαμβάνει γήπεδο ποδοσφαίρου και στίβου. Επιπροσθέτως, η πόλη της Κοζάνης διαθέτει το κλειστό γήπεδο Αγίου Νικάνορα με 100 θέσεις, προγράμματα μαζικού αθλητισμού, ομάδες μπάσκετ και χρησιμοποιείται από το αθλητικό γυμνάσιο. Στο κέντρο της πόλης βρίσκεται το κλειστό γυμναστήριο βαλταδωρείου με 100 θέσεις, όπου φιλοξενούνται προγράμματα μαζικού αθλητισμού, ομάδες μπάσκετ, βόλεϊ, και τένις και τα πρωινά χρησιμοποιείται από το Βαλταδώρειο Γυμνάσιο για τις ανάγκες του μαθήματος της φυσικής αγωγής. Ένα ακόμη κλειστό γήπεδο είναι το Γυμναστήριο Φιλίππου–Βερμίου το οποίο περιλαμβάνει 300 θέσεις. Τα πρωινά χρησιμοποιείται από το 2ο και 5ο Γυμνάσιο για τις ανάγκες του μαθήματος της φυσικής αγωγής. Τα απογεύματα στους χώρους του γυμναστηρίου φιλοξενούνται ομάδες διάφορων αθλημάτων κλειστού χώρου.

Στη περιοχή Κουρί, που αποτελεί Καταφύγιο Άγριας Ζωής, όπως προαναφέρθηκε στο τρίτο κεφάλαιο, υπάρχει ανοιχτό γήπεδο μπάσκετ και γήπεδα τένις. Τέλος, η πόλη της

Κοζάνης διαθέτει δέκα ιδιωτικά γυμναστήρια, όπου πραγματοποιούνται διάφορα προγράμματα και δραστηριότητες.

Χάρτης 5.1: Αθλητικές εγκαταστάσεις και γυμναστήρια

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

Εικόνα 5.1: Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο και στρατιωτικό γήπεδο Κοζάνης

Πηγή: www.kozanh.gr, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

5.2 ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΧΩΡΟΙ/ΧΩΡΟΙ ΠΡΑΣΙΝΟΥ

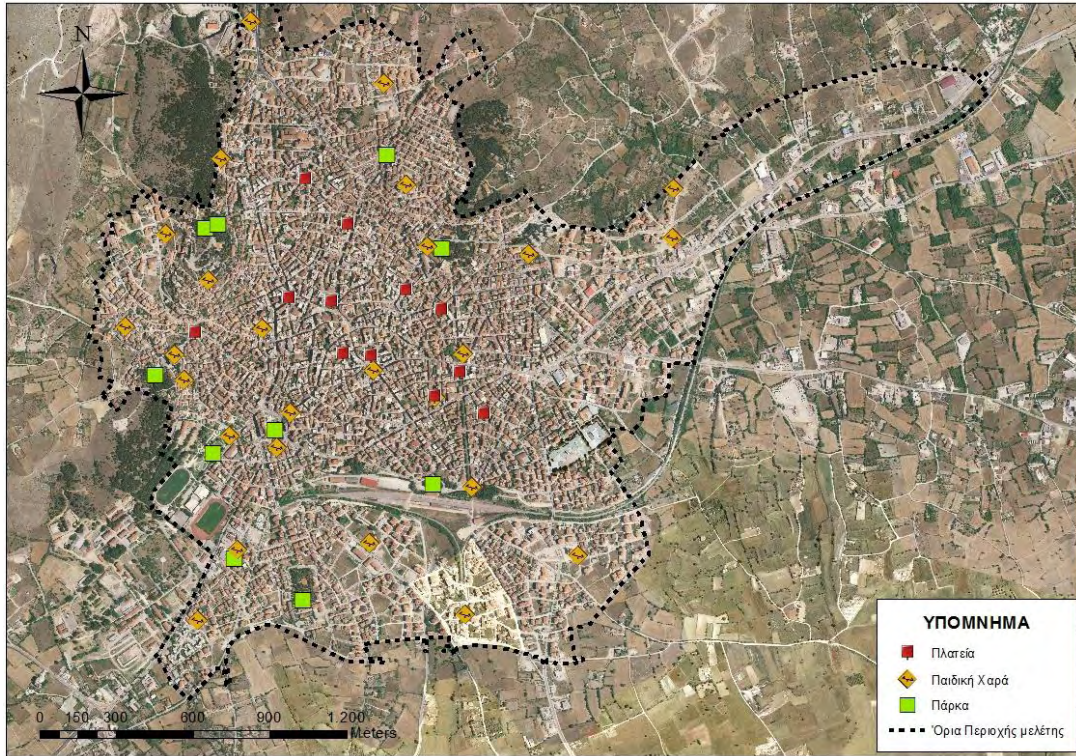
Οι ελεύθεροι χώροι και οι χώροι πρασίνου ανήκουν στους υπαίθριους χώρους αναψυχής καθώς, επιτρέπουν την ανάπτυξη δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου. Οι υπάρχοντες ελεύθεροι χώροι/χώροι πρασίνου που καταγράφηκαν στη πόλη της Κοζάνης είναι οι πλατείες, τα πάρκα και οι παιδικές χαρές. Η πόλη της Κοζάνης σύμφωνα με την ανάλυση διαθέτει δώδεκα πλατείες από τις οποίες η πιο κεντρική και γνωστή είναι αυτή της Νίκης. Επίσης, γνωστές πλατείες της πόλης της Κοζάνης είναι η πλατεία Λασσάνη, Ελευθερίας και Σκ' ρκας. Η πλατεία Νίκης είναι υπό κατασκευή, καθώς έχει κατεδαφιστεί με σκοπό την ανάπλασή της. Οι υπόλοιπες πλατείες είναι μικρής έκτασης και βρίσκονται σε σχετικά κοντινή απόσταση από το κέντρο της πόλης. Εν συνεχεία, εντός της πόλης της Κοζάνης υπάρχουν δέκα πάρκα εκ των οποίων τα πιο σημαντικά είναι το σχετικά πρόσφατο δημοτικό πάρκο, το πάρκο Ηρώων και το πάρκο του Αγίου Δημητρίου. Τα υπόλοιπα πάρκα καλύπτουν μικρότερες εκτάσεις και είναι διάσπαρτα στην πόλη μέσα στις γειτονιές.

Επίσης, ο αριθμός των σημείων της πόλης όπου υπάρχουν παιδικές χαρές ανέρχεται στα 31. Οι υπάρχοντες παιδικές χαρές τοποθετούνται εντός των προαυλίων εκκλησιών, σε πάρκα, αλλά και διάσπαρτες εντός της πολεοδομικής ενότητας, μεταξύ των

κατοικιών. Μεταξύ των άλλων, είναι σημαντικό να συμπεριλάβουμε και το Δάσος Κουρί στους υπαίθριους χώρους αναψυχής της περιοχή μελέτης, το οποίο διαθέτει ένα πλούσιο φυσικό περιβάλλον, διαδρομές για περπάτημα και χώρους στάσης.

Χάρτης 5.2: Ελεύθεροι χώροι/χώροι πρασίνου

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία.

Εικόνα 5.2: Δάσος Κουρί

Πηγή: www.kozanh.gr, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

Εικόνα 5.3: Δημοτικό Πάρκο Κοζάνης

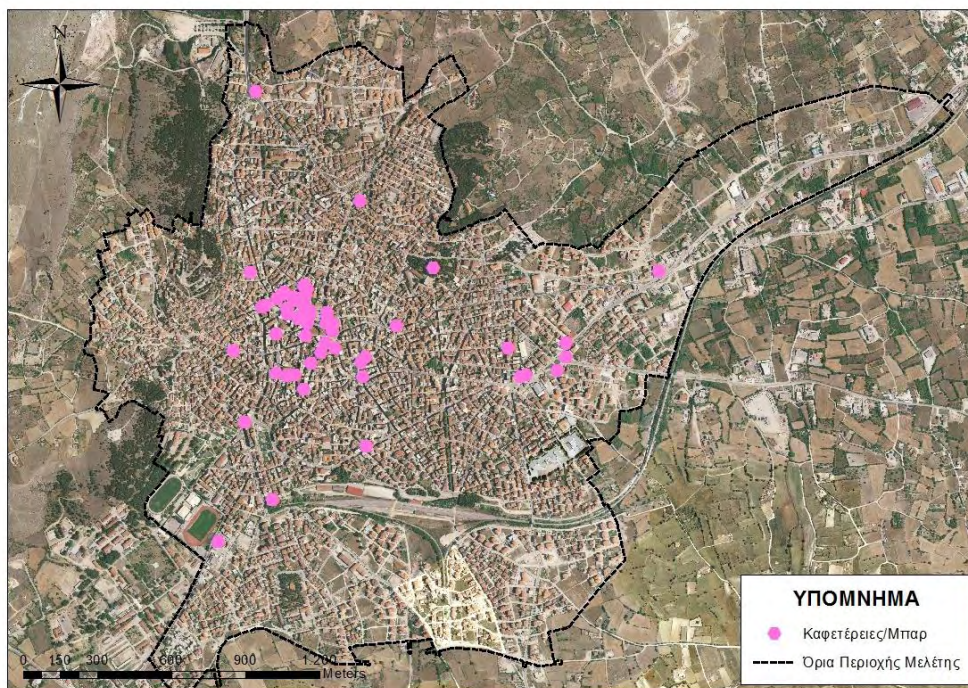

Πηγή: www.depp.gr, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

5.3 ΚΑΦΕΤΕΡΙΕΣ/ΜΠΑΡ

Στη πόλη της Κοζάνης καταγράφηκαν 61 μαγαζιά που λειτουργούν ως καφετέριες, μπαρ ή ακόμα και τα δύο. Στον παρακάτω χάρτη όπου απεικονίζονται αυτοί οι χώροι παρατηρούμε ότι οι περισσότερες καφετέριες/μπαρ συγκεντρώνονται στο κέντρο της πόλης, δημιουργώντας έτσι ένα cluster αναψυχής/ψυχαγωγίας. Οι υπόλοιποι χώροι αναψυχής που κατατάσσονται σε αυτή την κατηγορία τοποθετούνται διάσπαρτοι στη πόλη.

Χάρτης 5.3: Καφετέριες/Μπαρ

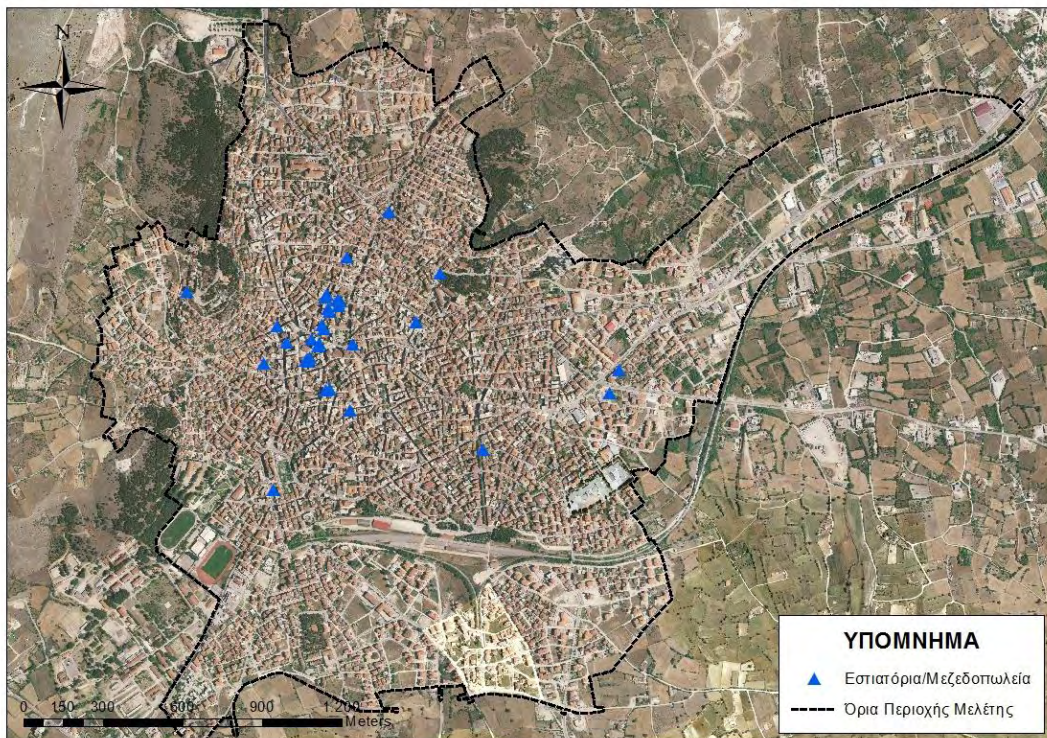
Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

5.4 ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΑ/ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΑ

Στη συνέχεια καταγράφηκαν και τα εστιατόρια/μεζεδοπωλεία που διαθέτει η πόλη, τα οποία ανέρχονται στα 32. Τα τελευταία δύο χρόνια παρατηρείται μία χωρική συγκέντρωση μεζεδοπωλείων σε ένα τμήμα του κέντρου της πόλης και μαζί με τις καφετέριες/μπαρ, αλλά και κάποια εστιατόρια, δημιουργών ένα cluster αναψυχής, όπως προαναφέρθηκε. Παρατηρούμε επίσης, με την βοήθεια του παραπάνω χάρτη ότι οι χώροι αναψυχής της παρούσας κατηγορίας συγκεντρώνονται στο κέντρο και ένας μικρότερος αριθμός εστιατορίων/μεζεδοπωλείων τοποθετείται σε διάφορα σημεία της πόλης.

Χάρτης 5.4: Εστιατόρια/Μεζεδοπωλεία

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ιδία επεξεργασία

5.5 ΚΕΝΤΡΑ ΝΥΧΤΕΡΙΝΗΣ ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗΣ

Τα κέντρα νυχτερινής διασκέδασης που περιλαμβάνει η πόλη της Κοζάνης είναι τέσσερα σε αριθμό. Τα τρία κέντρα βρίσκονται στο κέντρο της Κοζάνης, ενώ το άλλο χωροθετείται στη περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου πλησίον των σιδηροδρομικών γραμμών.

Χάρτης 5.5: Κέντρα Νυχτερινής Διασκέδασης

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

5.6 ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ/ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΑ

Σύμφωνα με την ανάλυση που έλαβε μέρος, στη πόλη της Κοζάνης υπάρχει ένας κινηματογράφος (Ολύμπιον) στο κέντρο της πόλης και διαθέτει δύο αίθουσες προβολής, μία μικρή και μία μεγάλη. Στη περιοχή Αγίου Δημητρίου υπάρχει το Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Κοζάνης, ένας κλειστός χώρος που φιλοξενεί θεατρικές παραστάσεις, εκδηλώσεις και φεστιβάλ. Τέλος, στη πόλη της Κοζάνης υπάρχει το Υπαίθριο Δημοτικό Θέατρο, στη περιοχή του Αγίου Νικάνορα, που λειτουργεί του θερινούς μήνες και πέρα από παραστάσεις, φιλοξενεί και συναυλίες.

Χάρτης 5.6: Κινηματογράφοι/Θέατρα

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

Εικόνα 5.4: Υπαίθριο Δημοτικό Θέατρο Κοζάνης

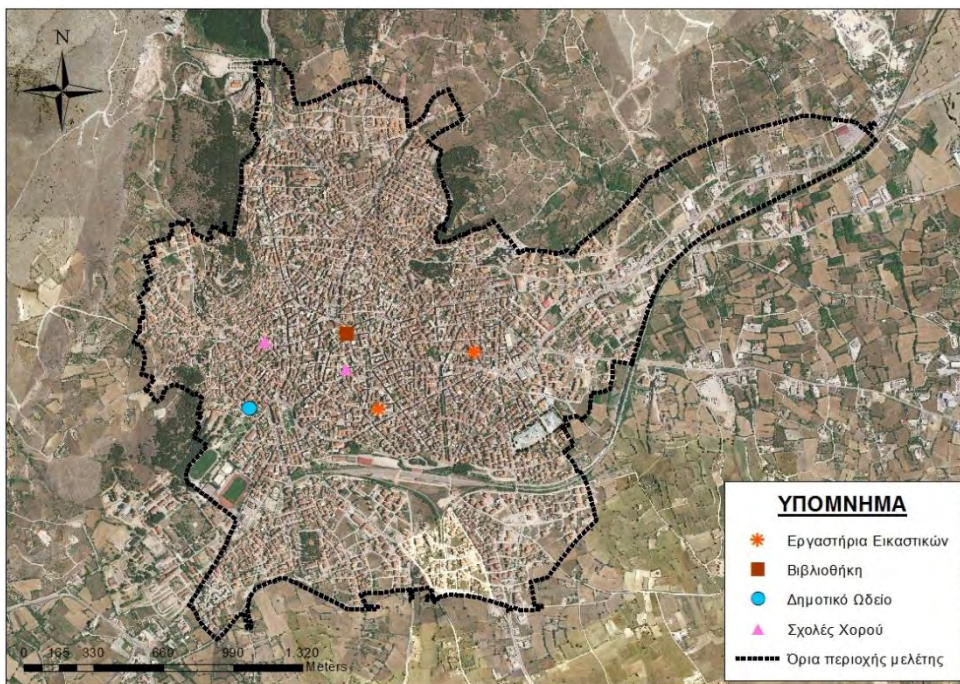
Πηγή: www.kozanh.gr, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

5.7 ΛΟΙΠΟΙ ΧΩΡΟΙ

Όσον αφορά τις λοιπές δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που διαθέτει η περιοχή μελέτης, σύμφωνα με την καταγραφή η πόλη περιλαμβάνει ένα Δημοτικό Ωδείο στη περιοχή Αγίου Νικάνορα, πλησίον του Δημοτικού Πάρκου, μία βιβλιοθήκη η οποία βρίσκεται στο κέντρο της πόλης, όμως σύντομα θα γίνει η μετεγκατάστασή της έναντι του Δημοτικού Ωδείου, καθώς ήδη κατασκευάζεται το νέο κτίριο. Επίσης, η πόλη διαθέτει δύο σχολές χορού και δύο εργαστήρια εικαστικών εκ των οποίων το ένα ανήκει στον Δήμο Κοζάνης.

Χάρτης 5.7: Λοιποί χώροι ελεύθερου χρόνου

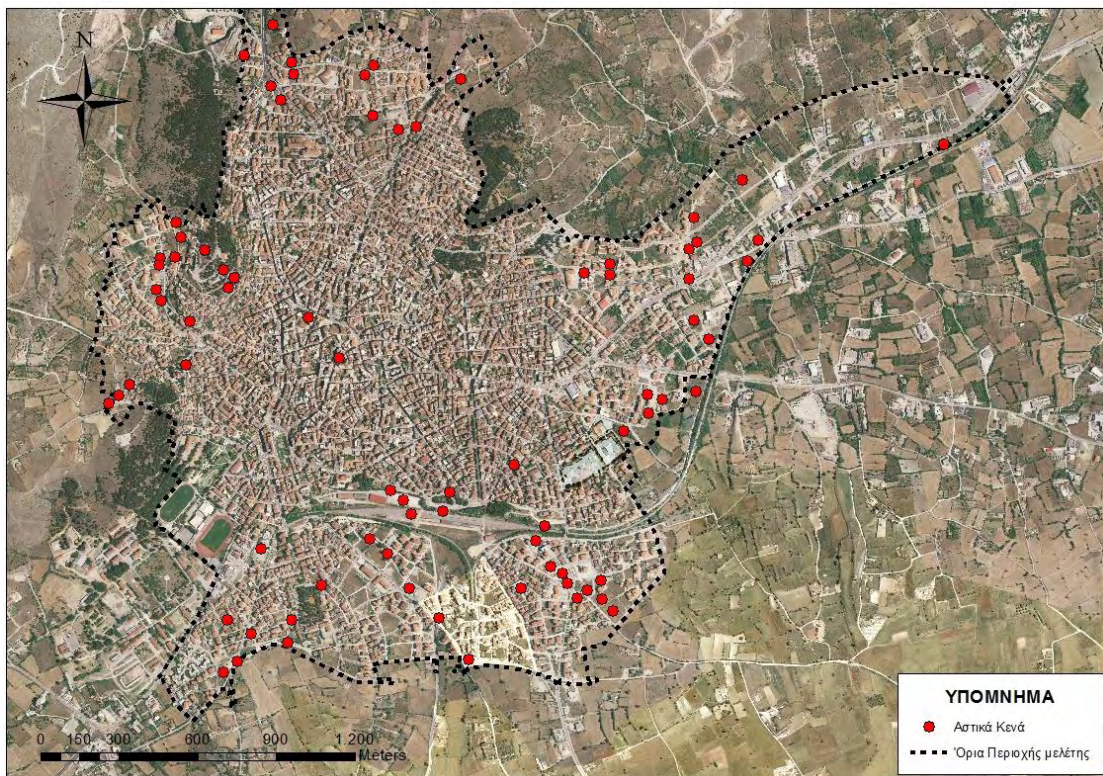
Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

5.8 ΑΣΤΙΚΑ ΚΕΝΑ

Στο πλαίσιο της καταγραφής έγινε καταμέτρηση των αστικών κενών που υπάρχουν εντός της πόλης. Στη πόλη της Κοζάνης υπάρχουν 81 χώροι που θα μπορούσαν να θεωρηθούν αστικά κενά, καθώς είναι χρόνια αδόμητοι και χωρίς να διαθέτουν κάποια λειτουργία ή είναι κτίρια εγκαταλελειμμένα και ανεκμετάλλευτα. Παρατηρώντας τον παρακάτω χάρτη βλέπουμε ότι το αστικά κενά αυξάνονται όσο απομακρυνόμαστε από το κέντρο. Εντός της πόλης, κάποια από τα πιο σημαντικά αστικά κενά που πρέπει να αξιοποιηθούν είναι το ξενοδοχείο Ξενία στη περιοχή της Μεταμορφώσεως, και κάποιοι

χώροι που σύμφωνα με το ρυμοτομικό σχέδιο προορίζονταν για πάρκα και χώρους πρασίνου, αλλά είναι αναξιοποίητοι και χωρίς κάποια λειτουργία. Ένα ακόμη αστικό κενό είναι η περιοχή του σιδηροδρομικού σταθμού και των γραμμών, αλλά και οι αποθήκες του σταθμού, διότι παραμένουν ανεκμετάλλευτοι και υποβαθμισμένοι εδώ και χρόνια, παρά το όμορφο φυσικό περιβάλλον που τους περιβάλλει και τη μεγάλη έκταση που καταλαμβάνουν. Επίσης, στη περιοχή Κουρί υπήρχε ένα αναψυκτήριο που εδώ και χρόνια είναι εκτός λειτουργίας, αλλά και γενικότερα το δάσος έχει ερημώσει και μένει ανεκμετάλλευτο. Τέλος, στο δρόμο για τον οικισμό Αιανής, σε απόσταση 1,5 χλμ από την Κοζάνη υπάρχει το Νέο Αθλητικό Κέντρο του Δήμου Κοζάνης το οποίο κατασκευάστηκε και δεν λειτούργησε ποτέ.

Χάρτης 5.8: Αστικά κενά

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

Εικόνα 5.5: Εγκαταλελειμμένο Αθλητικό Κέντρο Δήμου Κοζάνης

Πηγή: www.kozanh.gr, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

5.9 ΧΩΡΟΙ ΠΟΥ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ/ΧΩΡΟΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΧΡΟΝΟΥ ΠΟΥ ΣΤΕΡΕΙΤΑΙ Η ΠΟΛΗ

Η πλατεία Λασσάνη πήρε το όνομά της από τον ομώνυμο λόγιο και πολιτικό της Κοζάνης και βρίσκεται απέναντι από το αρχοντικό του το οποίο αποτελεί πολιτιστικό μνημείο, όπως προαναφέρθηκε. Η πλατεία υπάρχει πολλά χρόνια και δεν έχει ανακατασκευαστεί ποτέ με αποτέλεσμα τη φθορά της κατασκευής της. Η αναγκαιότητα της ανάπλασης της επικείμενης πλατείας έγκειται όχι μόνο σε αισθητικούς λόγους και στην ανάδειξη του πολιτιστικού μνημείου, αλλά και στη ποιότητα της κατασκευής, ώστε να μην υπάρχει κίνδυνος για τους χρήστες και να είναι πιο λειτουργική.

Το πάρκο Ηρώων βρίσκεται στη περιοχή του Αγίου Κωνσταντίνου. Υπάρχει αρκετά χρόνια και, όπως και η πλατεία Λασσάνη, δεν έχει ανακατασκευαστεί ποτέ. Η κατασκευή του κάνει δύσκολη τη χρήση του κυρίως της νυχτερινές ώρες, καθώς προκαλεί το αίσθημα του φόβου με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να μην διασχίζουν το πάρκο. Επίσης, ο χώρος είναι υποβαθμισμένος, όχι τόσο σαν κατασκευή, όσο σαν λειτουργία.

Σύμφωνα με τα παραπάνω στοιχεία που προέκυψαν από την καταγραφή των χώρων αναψυχής της πόλης της Κοζάνης, η πόλη διαθέτει κάποιους βασικούς χώρους αναψυχής, όπως πάρκα, πλατείες, καφετέριες, εστιατόρια και άλλα που έχουν προαναφερθεί, παρ' όλα αυτά συνεχίζει να στερείται χώρους και δραστηριότητες αναψυχής, αλλά και πολιτιστικού περιεχομένου που θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν περισσότερο το κοινό και να συμβάλλουν στην καλύτερη ποιότητα ζωής τους.

Καταρχάς, η πόλη της Κοζάνης στερείται από την ύπαρξη του στοιχείου της φύσης, δηλαδή εκτάσεις που να αποτελούν χώρους πρασίνου, με αποτέλεσμα οι κάτοικοι να στερούνται τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που θα μπορούσαν να αναπτύξουν εντός αυτών των χώρων. Οι χώροι αυτοί, όπως έχει αναλυθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο είναι σημαντικοί για την ΠΖ του ατόμου και της κοινωνίας, καθώς οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που λαμβάνουν χώρα παρέχουν ατομικά και συλλογικά οφέλη.

Επίσης, η πόλη της Κοζάνης δεν διαθέτει αρκετές επιλογές στον τομέα της αναψυχής. Παρατηρείται ότι η πόλη της Κοζάνης δεν μπορεί να καλύψει τα διαφορετικά ενδιαφέροντα και τις επιθυμίες των κατοίκων και των επισκεπτών. Χώροι που θα μπορούσαν να αυξήσουν τις επιλογές αναψυχής και της διασκέδασης στη πόλη, είναι οι μουσικές σκηνές, τα θεματικά μπαρ και εστιατόρια, πολυχώροι αναψυχής με δραστηριότητες, όπως μπόουλινγκ, χώροι για σκέιτ, καθώς υπάρχει και το αντίστοιχο κοινό που πραγματοποιεί τη δραστηριότητα αυτή σε διάφορους χώρους της πόλης προκαλώντας δυσαρέσκεια στους υπολοίπους, θερινό σινεμά, ανοιχτά γήπεδα με ελεύθερες ώρες, ενώ η πόλη στερείται και χώρους πολιτιστικού ενδιαφέροντος, όπως πινακοθήκες.

Παρ' όλο που η πόλη της Κοζάνης είναι μία μεσαίου μεγέθους πόλη με ένα κλίμα που τους χειμερινούς μήνες είναι δύσκολο να αναπτυχθούν δραστηριότητες υπαίθριας αναψυχής, μπορούν να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν χώροι αναψυχής που θα καλύπτουν όλα τα ενδιαφέροντα και θα είναι κατάλληλοι για τις αντίστοιχες καιρικές συνθήκες.

Εικόνα 5.6: Πάρκο Ηρώων

Πηγή: Πηγή: www.kozanh.gr, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

Εικόνα 5.7: Πλατεία Λασσάνη

Πηγή: www.kozanh.gr, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

5.10 SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ

Στη παρούσα φάση επιχειρείται η ανάλυση των πλεονεκτημάτων, των αδυναμιών, των ευκαιριών και των κινδύνων που μπορεί να διαθέτει και να αντιμετωπίσει αντίστοιχα η πόλη της Κοζάνης όσον αφορά τον ελεύθερο χρόνο και πιο συγκεκριμένα, τις δραστηριότητες και τις εγκαταστάσεις που τον εξυπηρετούν. Η ανάλυση αυτή προέκυψε με την βοήθεια της ανάλυσης της περιοχής μελέτης αλλά και την καταγραφή της υπάρχουσας κατάστασης που προηγήθηκαν.

Ξεκινώντας τη Swot Ανάλυση από τα πλεονεκτήματα που διαθέτει η πόλη όσον αφορά τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου, είναι ορθό να αναφέρουμε ότι η Κοζάνη αποτελεί πρωτεύουσα της ομώνυμης ΠΕ. Αυτό μπορεί να θεωρηθεί ως πλεονέκτημα, καθώς συγκεντρώνει λειτουργίες στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και αυτές του ελεύθερου χρόνου, με σκοπό να εξυπηρετήσει όχι μόνο τους κατοίκους της πόλης αλλά και του υπόλοιπου οικιστικού δικτύου που έχει αναφερθεί σε προηγούμενο τμήμα (βλ. 3.5.1). Επίσης, η πόλη της Κοζάνης διαθέτει έξι κυρηγμένα μνημεία εκ των οποίων τα τέσσερα είναι παλιά αρχοντικά που συντηρούνται και λειτουργούν ως μουσεία και επιπλέον υπάρχουν τρία μουσεία με αξιόλογα εκθέματα.

Σύμφωνα με την καταγραφή που προηγήθηκε, η πόλη της Κοζάνης διαθέτει έναν ικανοποιητικό αριθμό αθλητικών εγκαταστάσεων που μαζί με το νέο κλειστό Αθλητικό Κέντρο που δεν λειτούργησε ποτέ, μπορούν να ικανοποιήσουν τις δραστηριότητες του ελεύθερου χρόνου των κατοίκων που αφορούν τον αθλητισμό. Η κατά προσέγγιση συνολική έκταση των υπάρχοντων γηπέδων της πόλης αγγίζουν τα 50.000 τμ. Εν συνεχεία, στη πόλη βρίσκεται η Δημοτική βιβλιοθήκη που είναι περίφημη για την αξιόλογη και σπάνια συλλογή της και σε λίγο καιρό θα στεγάζεται σε ένα νέο κτίριο που θα ικανοποιεί πλήρως αυτού του είδους δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, σε μικρή απόσταση από την πόλη της Κοζάνης υπάρχει το δάσος Κουρί, μία μεγάλη έκταση που περιλαμβάνει ένα αξιόλογο φυσικό περιβάλλον, αλλά και εντός της Κοζάνης υπάρχουν εκτάσεις όπως, το πάρκο Αγίου Δημητρίου, η περιοχή του σιδηροδρομικού σταθμού και η περιοχή του Ξενία που διαθέτουν επίσης, στοιχεία της φύσης. Ένα επιπλέον πλεονέκτημα αποτελεί η ύπαρξη πολιτιστικών συλλόγων οι οποίοι διοργανώνουν και συμμετέχουν ενεργά σε πολιτιστικές δραστηριότητες. Τέλος, λόγω των τμημάτων Τ.Ε.Ι και Πανεπιστημίου που υπάρχουν στη πόλη, ο αριθμός των φοιτητών είναι αρκετά μεγάλος προσδίδοντας στην πόλη ζωντάνια.

Προχωρώντας στη διαδικασία της ανάλυσης, μία από τις αδυναμίες που διαθέτει η περιοχή μελέτης είναι οι λίγες επιλογές στο είδος των δραστηριοτήτων του ελεύθερου χρόνου που διαθέτει. Η κοινωνία έχει ανάγκη από ποικιλία δραστηριοτήτων και πρέπει να καλύπτονται όλων των ειδών τα ενδιαφέροντα. Επίσης, η πόλη της Κοζάνης όπως παρατηρήθηκε κατά τη διαδικασία της καταγραφής διαθέτει έναν μεγάλο αριθμό αστικών κενών τα οποία σε ένα αστικό περιβάλλον επηρεάζουν αρνητικά την ποιότητα ζωής της κοινωνίας. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν και αστικά κενά που 'πλήττουν' το πολιτιστικό απόθεμα της περιοχής, καθώς αποτελούν παλιά αρχοντικά που έχουν αφηθεί στο έλεος του χρόνου και παραμένουν ανεκμετάλλευτα. Επίσης, υπάρχουν δημόσιοι υπαίθριοι χώροι αναψυχής που είναι υποβαθμισμένοι και όπως τονίστηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο είναι αναγκαία η ανάπλαση και η καλύτερη διαχείρισή τους. Μία ακόμη αδυναμία της πόλης είναι η έλλειψη πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων, καθώς από την πόλη λείπει ένας θερινός κινηματογράφος, μία πινακοθήκη κ.α. Τέλος, η έλλειψη πρασίνου στη πόλη της Κοζάνης είναι φανερή και οι εκτάσεις πρασίνου που υπάρχουν είναι σε περιορισμένα τμήματα της πόλης χωρίς να εξυπηρετούν όλους τους κατοίκους, αλλά και η έκταση πολλών ελεύθερων χώρων είναι

μικρή, όπως για παράδειγμα κάποιες πλατείες της πόλης αποτελούν νησίδες του οδικού δικτύου.

Από την άλλη πλευρά, η Κοζάνη έχει κάποιες ευκαιρίες ώστε να αναπτύξει και να βελτιώσει τις δραστηριότητες και τις εγκαταστάσεις του ελεύθερου χρόνου της κοινωνίας της. Στο κεφάλαιο 2 της παρούσας εργασίας αναλύοντας τον ορισμό του ελεύθερου χρόνου καταλήξαμε ότι αποτελεί επιθυμία και ανάγκη του ατόμου λόγω της σκληρής καθημερινότητάς του, επομένως δημιουργείται μία ευκαιρία για την πόλη να επικεντρωθεί σε αυτό. Επιπροσθέτως, η εποχή που βιώνουμε λόγω των οικονομικών και κοινωνικών ζητημάτων δημιουργεί κατώτερα επίπεδα ΠΖ στον καθένα ξεχωριστά, αλλά και συνολικά στη κοινωνία και αυτό αποτελεί ευκαιρία για καλύτερο σχεδιασμό του ελεύθερου χρόνου που μπορεί να συμβάλει στο επίπεδο διαβίωσης. Μία επιπλέον ευκαιρία αποτελεί η ύπαρξη κοινού με ενδιαφέρον για πολιτιστικά δρώμενα και δραστηριότητες που περιλαμβάνονται στο περιεχόμενο του ελεύθερου χρόνου. Επίσης, δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου αποτελεί και ο αθλητισμός αναψυχής και η ευκαιρία στην προκειμένη περίπτωση έγκειται στο ενδιαφέρον και τη συμμετοχή κάποιων ατόμων σε αυτή τη δραστηριότητα. Σύμφωνα με την ανάλυση που έλαβε χώρα η πόλη της Κοζάνης διαθέτει εκτάσεις που περιλαμβάνουν το στοιχείο της φύσης που δίνουν την ευκαιρία ανάπτυξης δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου εντός αυτών.

Σαν πλεονέκτημα θεωρήθηκε ο μεγάλος αριθμός φοιτητών της πόλης που προσδίδουν ζωτικότητα σε αυτή, όμως λόγω του αρκετού ελεύθερου χρόνου που διαθέτουν δημιουργεί ευκαιρία, καθώς υπάρχει ζήτηση για αντίστοιχες δραστηριότητες. Στη συνέχεια, οι αφιλοκερδείς οργανώσεις της πόλης που προσφέρουν εθελοντική εργασία αποτελούν ευκαιρία για την κατασκευή υποδομών και την πραγματοποίηση δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου. Τέλος, από πολεοδομική άποψη η αλλαγή της διάρθρωσης των χρήσεων γης και η δημιουργία νέων ή η βελτίωση ήδη υπαρχόντων χώρων αναψυχής και πολιτισμού θα συμβάλλουν στον καλύτερο τρόπο διάθεσης του ελεύθερου χρόνου του κοινού.

Αντιθέτως, η πόλη της Κοζάνης έχει να αντιμετωπίσει και κάποιους κινδύνους. Αναλυτικότερα, στη σημερινή εποχή ο ελεύθερος χρόνος του ατόμου μειώνεται ή δεν είναι ποιοτικός λόγω διαφόρων παραγόντων. Επιπροσθέτως, υπάρχει ο κίνδυνος μη συναίνεσης ή ανταπόκρισης των κατοίκων σε τυχόν αλλαγές στον τομέα του ελεύθερου χρόνου. Η έλλειψη σχεδιασμού και ελέγχου των δραστηριοτήτων αυτών δημιουργεί τον κίνδυνο του 'εξευγενισμού' κάποιων περιοχών ή ακόμα και την παρακμή. Οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που λαμβάνουν χώρα σε εκτάσεις που φιλοξενούν

αξιόλογα οικοσυστήματα ελλοχεύουν τον κίνδυνο της αλλοίωσης του φυσικού τους περιβάλλοντος. Τέλος, κίνδυνος αποτελεί η ελλιπής και κακή διαχείριση των νέων χώρων που θα δημιουργηθούν με σκοπό την εξυπηρέτηση του ελεύθερου χρόνου των ατόμων της κοινωνίας με αποτέλεσμα την υποβάθμισή τους.

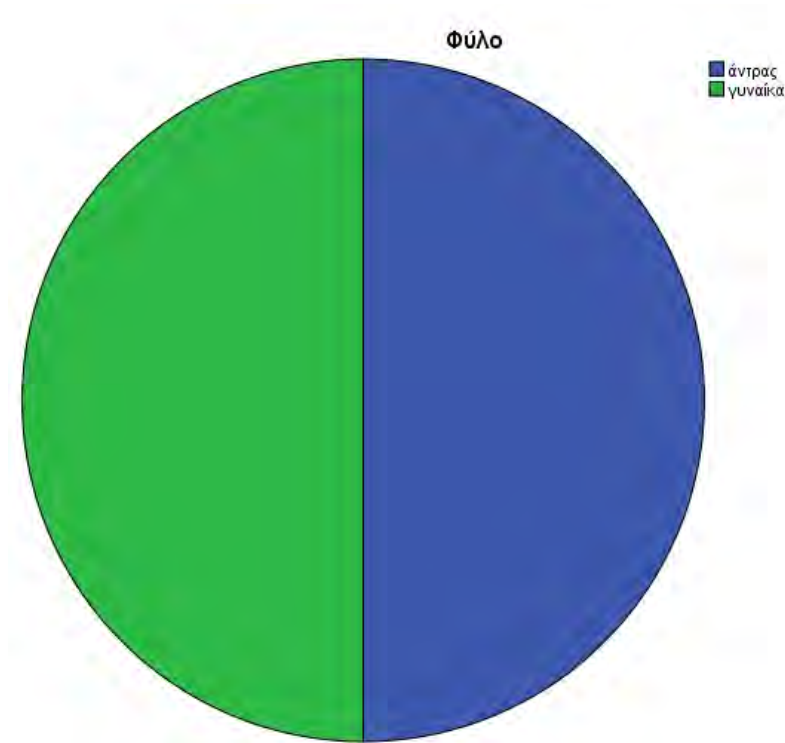
Πίνακας 5.1: SWOT Ανάλυση/ Πόλη της Κοζάνης-Ελεύθερος χρόνος

Πλεονεκτήματα	Ευκαιρίες
<ul style="list-style-type: none"> • Πρωτεύουσα ΠΕ Κοζάνης • Διαθέτει κυρηγμένα μνημεία και ιστορικά αρχοντικά • Αξιόλογα μουσεία • Αδόμητες εκτασεις που μπορούν να αξιοποιηθούν • Διάθετει μεγάλο αριθμό φοιτητών • Αθλητικές εγκαταστάσεις που καταλαμβάνουν ικανοποιητικές εκτάσεις • Βιβλιοθήκη με πλούσια και αξιόλογη συλλογή • Διαθέτει μία μεγάλη έκταση δάσους σε μικρή απόσταση • Περιλαμβάνει πολιτιστικούς συλλόγους και θεατρική ομάδα • Τμήματα της πόλης διαθέτουν ένα αξιόλογο φυσικό περιβάλλον 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγκη και επιθυμία κατοίκων για δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου • Η εποχή που βιώνουμε δημιουργεί την ανάγκη για καλύτερα επίπεδα διαβίωσης • Ενδιαφέρον του κοινού για πολιτιστικά δρώμενα και δραστηριότητες • Κοινό που στον ελεύθερό του χρόνο ασχολείται με τον αθλητισμό • Το στοιχείο της φύσης στην πόλη αποτελεί ευκαιρία ανάπτυξης δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου • Νεανικός πληθυσμός που διαθέτει αρκετό ελεύθερο χρόνο • Σύλλογοι και ομάδες πρόθυμοι να προσφέρουν εθελοντική εργασία • Αλλαγή της διάρθρωσης των χρήσεων γης • Δημιουργία νέων ή βελτίωση ήδη υπάρχοντων χώρων εξυπηρέτησης του ελεύθερου χρόνου
Αδυναμίες	Κίνδυνοι
<ul style="list-style-type: none"> • Λίγες επιλογές δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου • Μεγάλος αριθμός αστικών κενών • Ανεκμετάλλευτοι χώροι πολιτιστικού ενδιαφέροντος (κάποια αρχοντικά) • Υποβαθμισμένοι υπαίθριοι χώροι • Έλλειψη πολιτιστικών υποδομών και δραστηριοτήτων • Έλλειψη χώρων πρασίνου • Περιορισμένη έκταση ελεύθερων χώρων 	<ul style="list-style-type: none"> • Μείωση του ελεύθερου χρόνου των κατοίκων • Μη συναίνεση ή ανταπόκριση των κατοίκων για τις τυχόν αλλαγές στον τομέα του ελεύθερου χρόνου • 'Εξευγενισμός' περιοχών που διέθεταν δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου • Αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντος • Κακή διαχείριση και υποβάθμιση των νέων χώρων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ**6.1 ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ**

Στο Κεφάλαιο αυτό γίνεται παρουσίαση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από τις απαντήσεις που έδωσαν τα άτομα που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο. Το δείγμα της έρευνας είχε μέγεθος 100 ατόμων και περιελάμβανε 83 άτομα που ζουν μόνιμα στην πόλη της Κοζάνης, 17 άτομα που είχαν επισκεφτεί την πόλη την χρονική περίοδο που διεξήχθη η έρευνα. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά το φύλο των ατόμων που περιλαμβάνουν το δείγμα της έρευνας, το 50% ήταν άντρες (50) και το 50% γυναίκες (50). Τα αποτελέσματα φαίνονται και σχηματικά στο παρακάτω διάγραμμα.

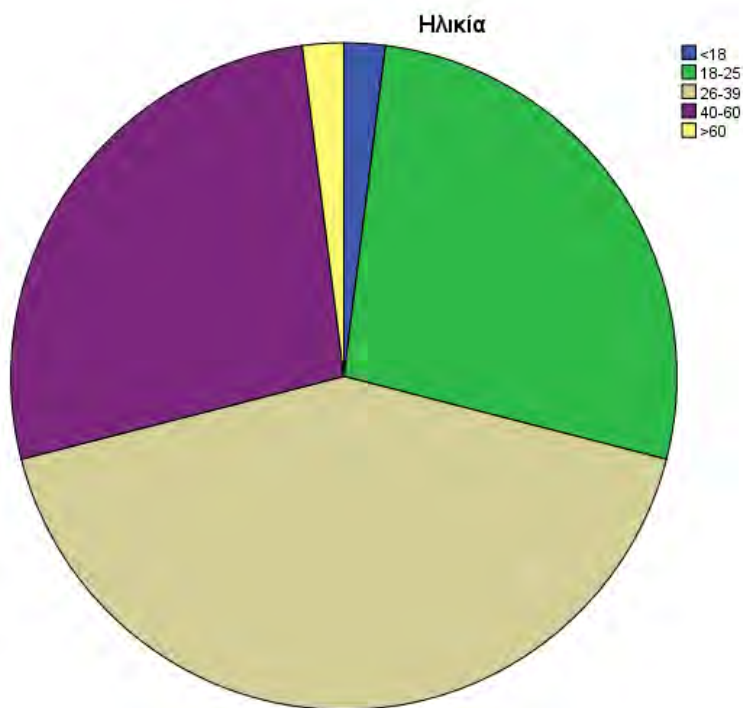
Γράφημα 6.1: Φύλο

Σύμφωνα με τα παραπάνω δεδομένα, κατανοούμε ότι το δείγμα της έρευνας αποτελείται από ίσο αριθμό ανδρών και γυναικών, 50 άνδρες και 50 γυναίκες, επομένως το δείγμα αντιπροσωπεύει την κατανομή του πληθυσμού της πόλης όσον αφορά το φύλο, καθώς στο κεφάλαιο 3 στο αντίστοιχο διάγραμμα φαίνεται ότι οι γυναίκες είναι περισσότερες με ελάχιστη διαφορά.

Η δεύτερη ερώτηση του ερωτηματολογίου αφορούσε την ηλικία των ερωτώμενων και οι απαντήσεις περιελάμβαναν όλες τις ηλικιακές ομάδες. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος, 42%, άνηκε στην ηλικιακή ομάδα 26-39 ετών. Τα αμέσως επόμενα μεγαλύτερα ποσοστά ήταν αυτά των ηλικιών 18-25 και 40-60 με ποσοστό 27%. Οι ηλικιακές ομάδες που αποτελούνταν από άτομα μικρότερα των 18 ετών και μεγαλύτερα των 60 καταλαμβάνουν μόλις το 2% του δείγματος η κάθε μία.

Γράφημα 6.2: Ηλικία

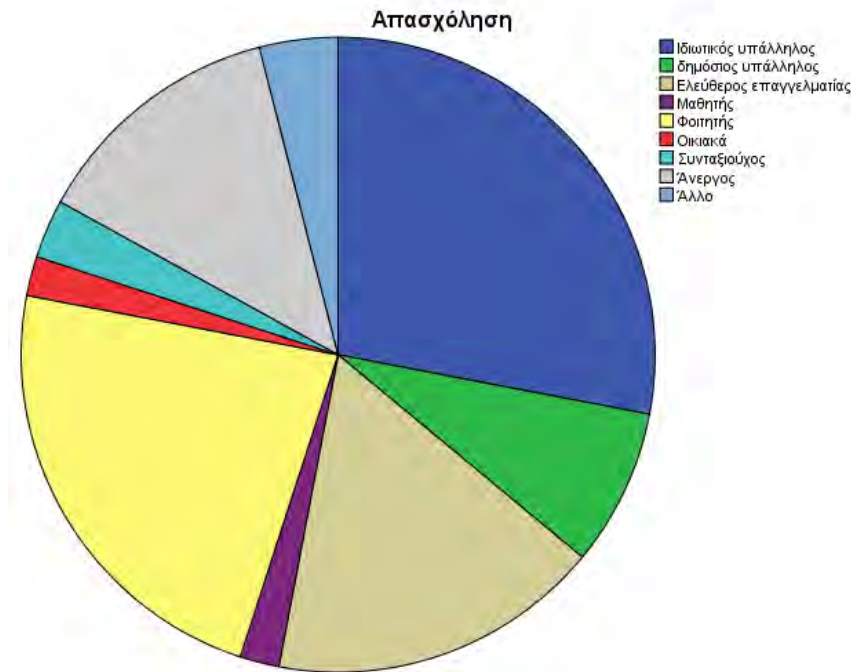

Λαμβάνοντας υπόψη τις ηλικίες των ατόμων του δείγματος της έρευνας, παρατηρούμε ότι το δείγμα αντιπροσωπεύει έναν ώριμο πληθυσμό. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι τα άτομα του δείγματος με ηλικίες άνω των 60 και κάτω των 18 αποτελούν ένα μικρό ποσοστό, ενώ τα άτομα με ηλικίες μεταξύ αυτών καταλαμβάνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά.

Στο πλαίσιο της έρευνας τα άτομα του δείγματος ερωτήθηκαν για την απασχόλησή τους. Το μεγαλύτερο ποσοστό της τάξεως του 28% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι. Ακολουθούν οι φοιτητές με 23% και ελεύθεροι επαγγελματίες με 17%. Το 13% του δείγματος στην συγκεκριμένη ερώτηση επέλεξαν την απάντηση «άνεργος», ενώ το 8% απάντησαν «δημόσιος υπάλληλος». Τέλος, τα μικρότερα ποσοστά του δείγματος ήταν το 4% που απάντησε «άλλο», το 3% που ήταν οι συνταξιούχοι και 2% οι μαθητές.

Σημαντικό είναι να τονίσουμε ότι από συγκεκριμένο δείγμα κανένας δεν ήταν αγρότης, επομένως η επιλογή αυτή έλαβε το 0% του δείγματος.

Γράφημα 6.3: Απασχόληση

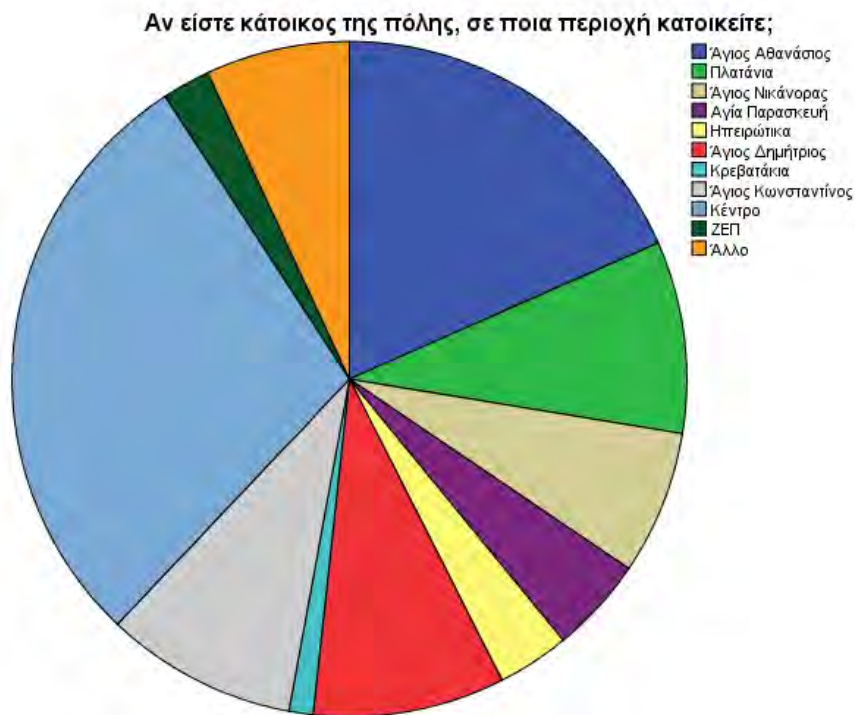

Το μεγάλο ποσοστό των ιδιωτικών υπαλλήλων του δείγματος είναι πολύ πιθανό να ευθύνεται στο μεγάλο αριθμό των κατοίκων της Κοζάνης που απασχολούνται στη ΔΕΗ λόγω των εργοστασίων που λειτουργούν σε κοντινή απόσταση από την πόλη. Επίσης, όπως παρατηρήθηκε προηγουμένως μεγάλο ποσοστό του δείγματος αποτελείται από φοιτητές το οποίο είναι λογικό δεδομένου του εξίσου μεγάλου ποσοστού ατόμων του δείγματος που έχουν ηλικία 18-25, αλλά και του μεγάλου αριθμού φοιτητών που φιλοξενεί η πόλη της Κοζάνης λόγω των τμημάτων ΑΕΙ και ΤΕΙ που διαθέτει. Το τρίτο μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος δήλωσαν άνεργοι, επομένως στο δείγμα υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός ατόμων που λόγω της έλλειψης εργασίας έχουν αρκετό ελεύθερο χρόνο.

Στο ερωτηματολόγιο υπήρχε μία ερώτηση που αναφερόταν αποκλειστικά σε κάτοικους της πόλης της Κοζάνης και αφορούσε την περιοχή στην οποία κατοικούν. Οι ονομασίες των περιοχών που δίνονται ως επιλογές είναι, είτε από τις ενορίες των περιοχών, είτε οι πιο γνωστές και χρησιμοποιούνται περισσότερο από το κοινό. Το μεγαλύτερο ποσοστό, 28,1%, του δείγματος κατοικεί στο κέντρο της πόλης, ενώ το αμέσως επόμενο ποσοστό είναι το 18% και αναφέρεται στους κατοίκους του Αγίου Αθανασίου. Στη συνέχεια, το ποσοστό της τάξεως του 9% του δείγματος κατοικεί στη

περιοχή Πλατάνια και το ίδιο ποσοστό (9%) είναι και οι κάτοικοι της περιοχής του Αγίου Κωνσταντίνου. Το 7,9% του δείγματος είναι κάτοικοι του Αγίου Νικάνορα και το 6,7% επέλεξαν την απάντηση 'άλλο'. Οι κάτοικοι της περιοχής της Αγία Παρασκευής ανήκουν στο 5,6% του δείγματος, της περιοχής «Ηπειρώτικα» στο 3,4%, της ΖΕΠ στο 2,2 και της περιοχής 'Κρεβατάκια' στο 1,1%. Από τα 100 άτομα του δείγματος οι 83 ήταν κάτοικοι της Κοζάνης.

Γράφημα 6.4: Περιοχή κατοικίας (κάτοικοι Κοζάνης)

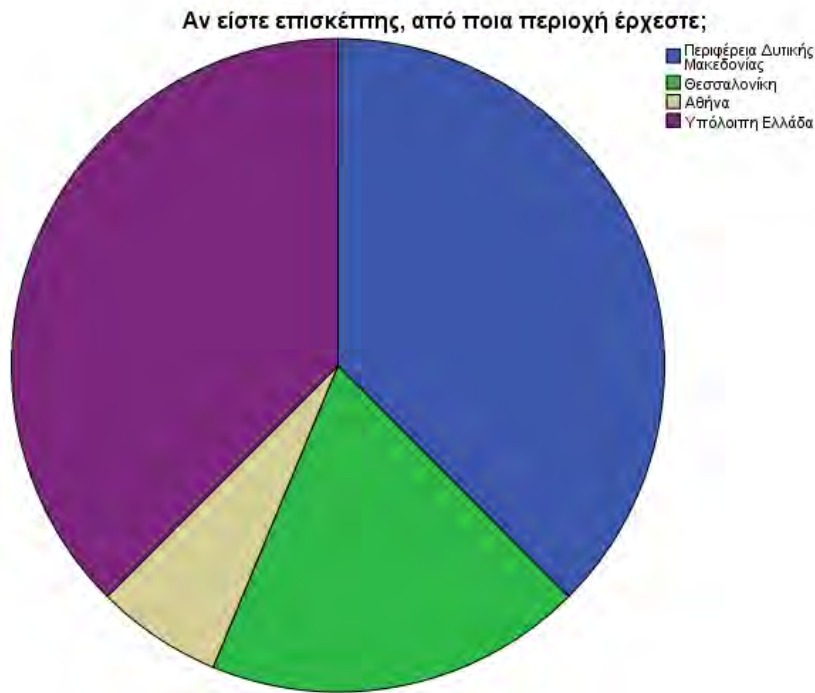
Παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος αριθμός ατόμων του δείγματος κατοικεί στο κέντρο της πόλης, επομένως έχουν άμεση πρόσβαση στις κεντρικές λειτουργίες, αλλά και στους περισσότερους χώρους αναψυχής της πόλης. Ένα εξίσου σημαντικό ποσοστό ατόμων του δείγματος κατοικούν στην περιοχή του Αγίου Αθανασίου η οποία είναι μία νεόδμητη περιοχή και τα τελευταία χρόνια έχει συγκεντρώσει σημαντικό αριθμό των κατοίκων της Κοζάνης, οι οποίοι μετακόμισαν από μία άλλη περιοχή, αλλά και κατοίκων των γύρω οικισμών οι οποίοι μεταφέρθηκαν στη Κοζάνη.

Η ερώτηση του ερωτηματολογίου που αφορούσε την προέλευση των επισκεπτών της πόλης της Κοζάνης διέθετε τις εξής απαντήσεις: Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη, Υπόλοιπη Βόρεια Ελλάδα, Αθήνα, Υπόλοιπη Ελλάδα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των επισκεπτών ήταν το 41,2% από την υπόλοιπη Ελλάδα και το αμέσως επόμενο ήταν το 35,3% από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Το 16,7% των

επισκεπτών είχε έρθει στην πόλη της Κοζάνης από την Θεσσαλονίκη και το 5,9% από την Αθήνα. Κανένας επισκέπτης του δείγματος δεν είχε έρθει από την υπόλοιπη Βόρεια Ελλάδα. Ο αριθμός των επισκεπτών του δείγματος ήταν 17 άτομα.

Γράφημα 6.5: Περιοχή προέλευσης (επισκέπτες της Κοζάνης)

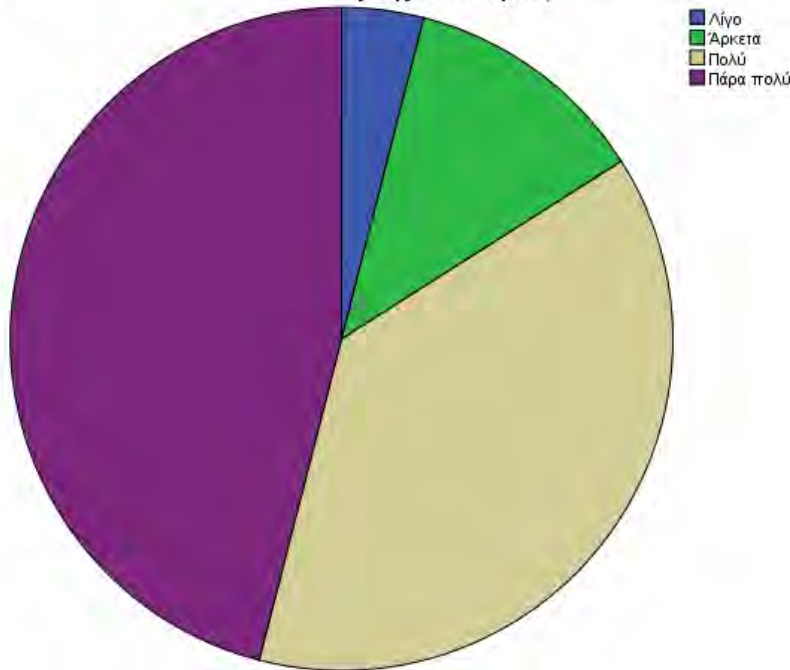

Η Κοζάνη αποτελεί αστικό κέντρο και οι κάτοικοι των γύρω περιοχών επιλέγουν να την επισκεφτούν για διάφορους λόγους, όπως για την κάλυψη βασικών αναγκών, αλλά και για διασκέδαση. Για αυτό το λόγο υπάρχουν αρκετά άτομο στο δείγμα που έρχονται από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας. Επίσης, πιθανό είναι το μεγάλο ποσοστό των επισκεπτών της Κοζάνης που έρχονται από την υπόλοιπη Ελλάδα να είναι αποτέλεσμα του μεγάλου αριθμού φοιτητών που φιλοξενεί η πόλη.

Οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δώσουν την άποψή τους για το κατά πόσο πιστεύουν ότι οι δραστηριότητες αναψυχής συμβάλλουν στην καλή ποιότητα ζωής του ατόμου. Το 46% του δείγματος απάντησε «πάρα πολύ», το 38% θεώρησε ότι συμβάλλουν πολύ και το 12% αρκετά. Από την άλλη πλευρά ένα μικρό ποσοστό της τάξεως του 4% θεωρεί ότι οι δραστηριότητες αναψυχής συμβάλλουν λίγο στη καλή ΠΖ, ενώ κανένας δεν επέλεξε την επιλογή καθόλου.

Γράφημα 6.6: Κατά πόσο συμβάλλουν οι δραστηριότητες αναψυχής στην καλή ΠΖ του ατόμου.

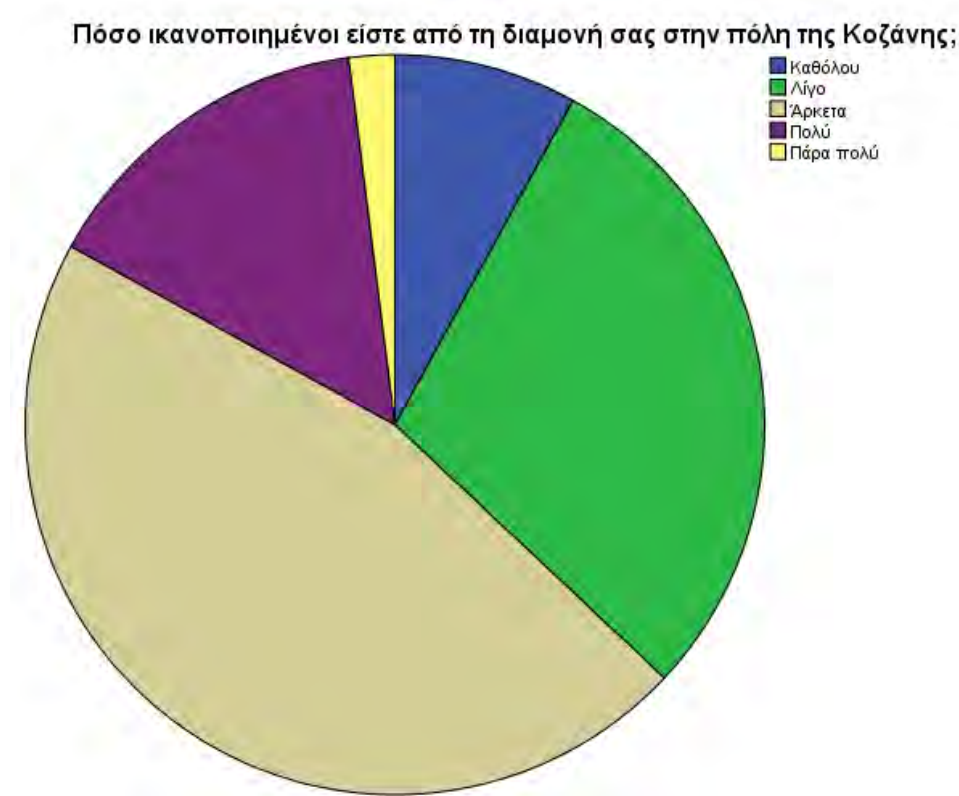
Πόσο πιστεύετε ότι οι δραστηριότητες αναψυχής συμβάλλουν στη καλή ποιότητα ζωής του ατόμου;

Δεδομένου των απαντήσεων που έδωσαν τα άτομα του δείγματος, φαίνεται να κατανοούν την σημαντικότητα του ελεύθερου χρόνου και των δραστηριοτήτων αναψυχής, καθώς μεγάλο ποσοστό του δείγματος πιστεύει ότι σχετίζονται με την καλή ποιότητα ζωής.

Τα άτομα του δείγματος ερωτήθηκαν κατά πόσο είναι ικανοποιημένοι από τη διαμονή τους στη πόλη της Κοζάνης. Το 46% απάντησε «αρκετά», ενώ μεγάλο ποσοστό του δείγματος, 29%, δήλωσε ότι είναι λίγο ικανοποιημένο. Το 15% του δείγματος είναι πολύ ικανοποιημένο από τη διαμονή του στη Κοζάνη, το 8% καθόλου και το 2% είναι πάρα πολύ.

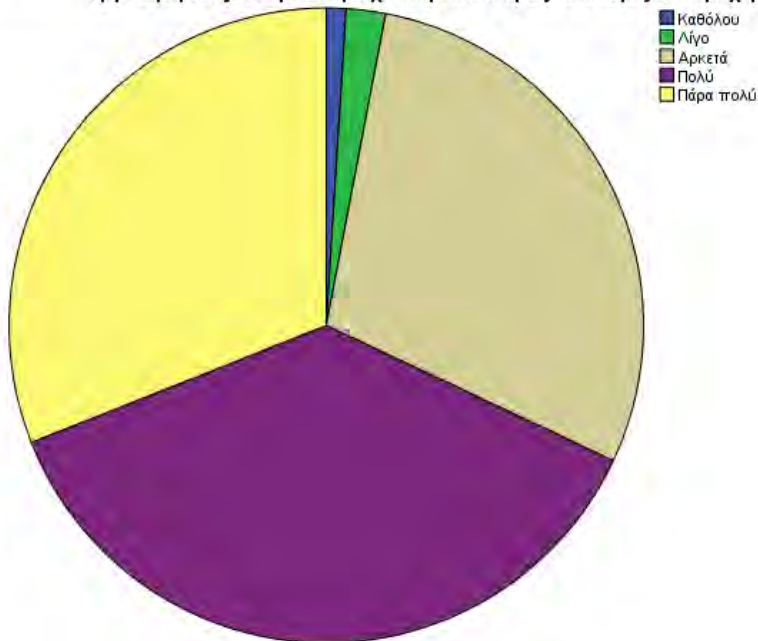
Γράφημα 6.7: Βαθμός ικανοποίησης ερωτώμενων από τη διαμονή τους στη Κοζάνη

Για τα άτομα που δεν ήταν απόλυτα ικανοποιημένα με την διαμονή τους στη Κοζάνη, δηλαδή όσοι δεν έδωσαν την απάντηση «πάρα πολύ», ερωτήθηκαν αν θα άλλαζε η άποψη τους σε περίπτωση που η πόλη θα είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής. Το 35,4% το δείγματος απάντησε 'πολύ' και το 31,3% απάντησε 'πάρα πολύ'. Στη συνέχεια ένα ποσοστό του 29,2% θα άλλαζε αρκετά την άποψή του, ενώ το 3,1% και το 1% λίγο και καθόλου αντίστοιχα.

Γράφημα 6.8: Κατά πόσο θα άλλαζε η των ερωτώμενων για την διαμονή τους, αν η πόλη είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής.

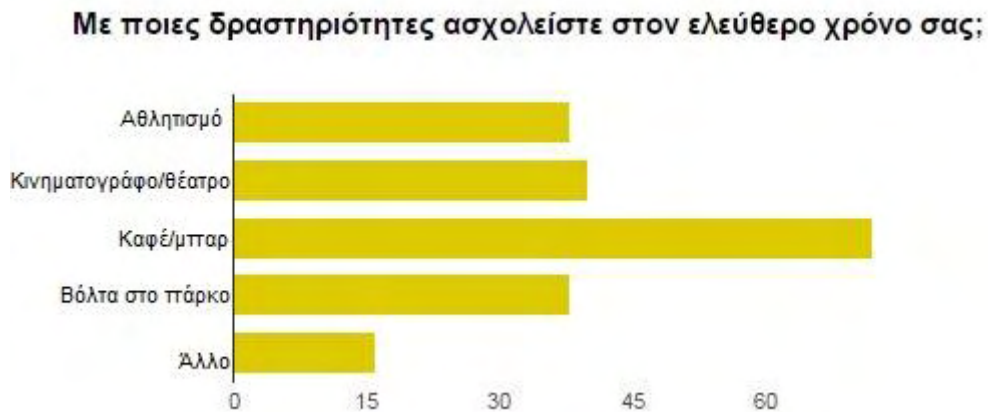
Αν δεν είστε απόλυτα ικανοποιημένοι από τη διαμονή σας, κατά πόσο θα άλλαζε η γνώμη σας αν η πόλη είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής;

Παρατηρείται ότι το ένα μικρό ποσοστό του δείγματος δήλωσε απόλυτα ικανοποιημένο από τη διαμονή του στη Κοζάνη πράγμα που μπορεί να οφείλεται σε προσωπικούς λόγους, ενώ τα άτομα που του δείγματος που δεν είναι εξίσου ικανοποιημένα επιθυμούν να έχουν περισσότερες επιλογές στο τομέα της αναψυχής. Επομένως, κατανοούμε ότι αρκετοί κάτοικοι και επισκέπτες της Κοζάνης δεν απολαμβάνουν την διαμονή τους στη πόλη, διότι δεν ικανοποιούνται οι επιθυμίες τους όσον αφορά την αναψυχή και τη διασκέδαση.

Από τα άτομα που ανήκουν στο δείγμα της έρευνας ζητήθηκε επίσης να απαντήσουν σε ερώτηση που αφορά τις δραστηριότητες με τις οποίες ασχολούνται στον ελεύθερό τους χρόνο. Το 72% του δείγματος απάντησε ‘καφέ/μπαρ’, το 40% ‘κινηματογράφο και θέατρο’, ενώ ποσοστό 38% κατέλαβαν εξίσου οι απαντήσεις ‘αθλητισμό’ και ‘βόλτα στο πάρκο’. Τέλος, το 16% του δείγματος επέλεξε την επιλογή ‘άλλο’.

Γράφημα 6.9: Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου των ατόμων του δείγματος

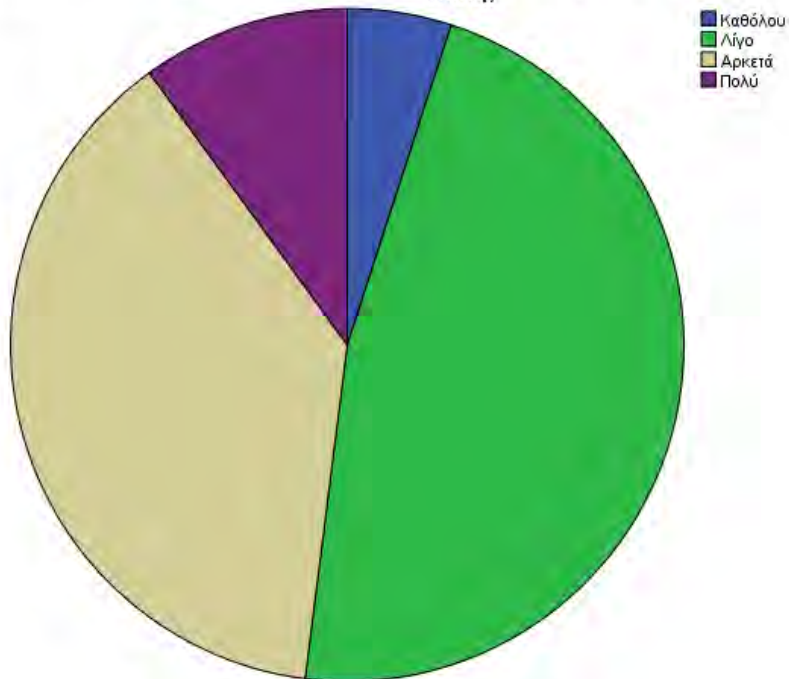

Τα περισσότερα άτομα του δείγματος προτιμούν στο ελεύθερο χρόνο τους να ασχολούνται περισσότερο με δραστηριότητες παθητικής αναψυχής, όπως ο κινηματογράφος και ο καφές, από ότι με δραστηριότητες ενεργητικής αναψυχής, όπως ο αθλητισμός. Αυτό ίσως να οφείλεται στην έλλειψη υποδομών που θα δώσουν το κίνητρο στους κατοίκους της πόλης να αθληθούν.

Στα άτομα του δείγματος της έρευνας έγινε επίσης, ερώτηση που αφορούσε το βαθμό ικανοποίησής τους από τις δραστηριότητες αναψυχής της πόλης της Κοζάνης. Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος που αποτελεί το 47% αυτού είναι λίγο ικανοποιημένο και το 38% του δείγματος είναι αρκετά ικανοποιημένο. Τα άτομα που είναι πολύ ικανοποιημένα από τις δραστηριότητες αναψυχής αποτελούν το 10% του δείγματος και το 5% δεν είναι καθόλου ευχαριστημένο από τις παροχές της πόλης. Κανένας δεν δήλωσε πάρα πολύ ικανοποιημένος.

Γράφημα 6.10: Βαθμός ικανοποίησης από τις δραστηριότητες αναψυχής που παρέχει η πόλη

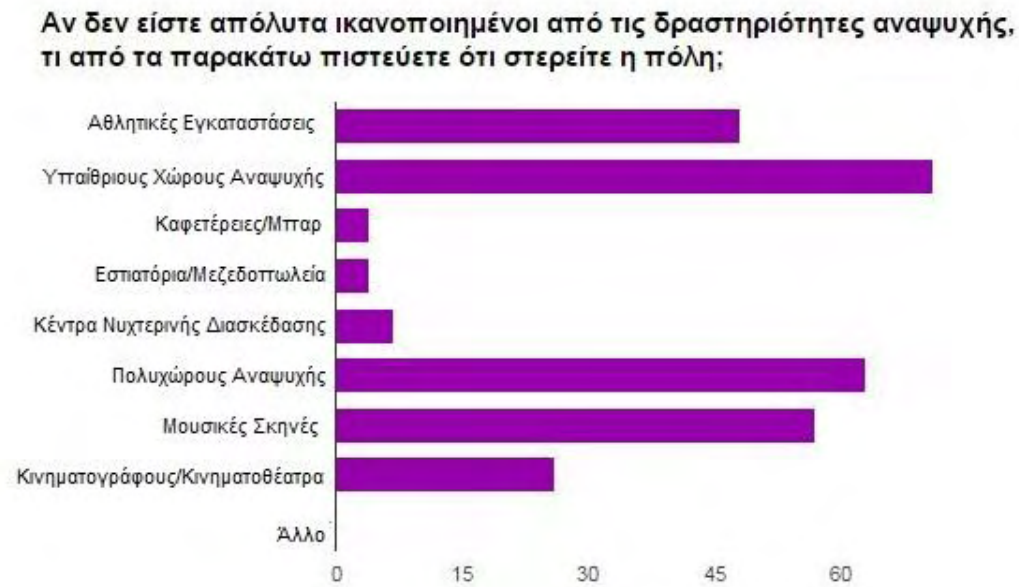
Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τις δραστηριότητες αναψυχής που σας παρέχει η πόλη;

Είναι κατανοητό ότι η πόλη της Κοζάνης δεν διαθέτει δραστηριότητες που να ικανοποιούν στο έπακρο τους κατοίκους και τους επισκέπτες της. Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι τα άτομα του δείγματος επιθυμούν περισσότερες επιλογές για να διαθέσουν τον ελεύθερο χρόνο, καλύτερες και περισσότερες υποδομές, αλλά και πιο οργανωμένες δραστηριότητες.

Τα άτομα που στην προηγούμενη ερώτηση δεν δήλωσαν πάρα πολύ ικανοποιημένα, κλήθηκαν να επιλέξουν τους χώρους αναψυχής που κατά την δική τους άποψη στερείται η πόλη. Το 72,4% δήλωσε ότι η πόλη στερείται από υπαίθριους χώρους αναψυχής, το 64,3% δήλωσε πολυχώρους αναψυχής, το 58,2% δήλωσε μουσικές σκηνές, το 49% αθλητικές εγκαταστάσεις, το 26,5% κινηματογράφους/κινηματοθέατρα. Το 7,1% του δείγματος πιστεύει ότι η πόλη στερείται από κέντρα νυχτερινής διασκέδασης, το 4,1% εστιατόρια μεζεδοπωλεία και επίσης, το 4,1% δήλωσε ότι η πόλη στερείται από καφετέριες/μπαρ.

Γράφημα 6.11: Χώρους αναψυχής που στερείται η πόλη.

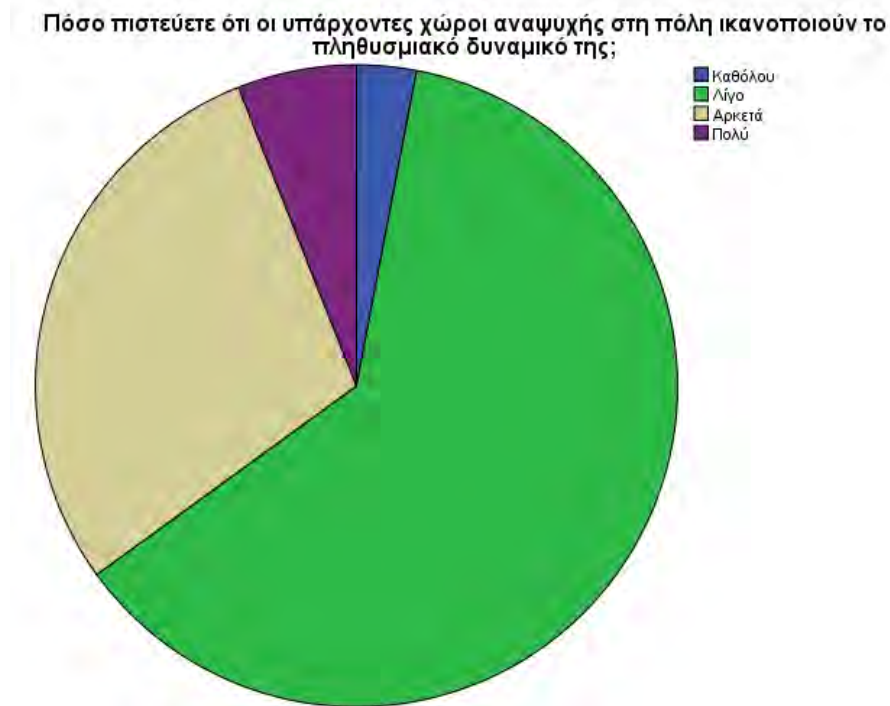

Το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος πιστεύει ότι η πόλη της Κοζάνης χρειάζεται περισσότερους υπαίθριους χώρους αναψυχής, δεδομένου ότι οι ήδη υπάρχοντες χώροι είναι λιγοστοί ή δεν έχουν τη δυνατότητα να φιλοξενήσουν δραστηριότητες αναψυχής λόγω περιορισμένης έκτασης ή κακής κατάστασης. Από την πόλη της Κοζάνης επίσης, λείπουν μουσικές σκηνές και γενικότερα χώροι όπου να μπορούν πραγματοποιούνται πολιτιστικά δρώμενα κάτι που φαίνεται να δυσαρεστεί το κοινό.

Οι κάτοικοι και οι επισκέπτες ερωτήθηκαν κατά πόσο πιστεύουν ότι οι υπάρχοντες χώροι αναψυχής ικανοποιούν το πληθυσμιακό δυναμικό της πόλης. Το μεγάλο ποσοστό ύψους 62%, απάντησε «λίγο». Από την άλλη πλευρά το 29% του δείγματος πιστεύει ότι οι χώροι αναψυχής ικανοποιούν αρκετά τον πληθυσμό της πόλης και το 6% θεωρεί ότι τον ικανοποιούν αρκετά. Τέλος, μόλις το 3% εκατό απάντησε ‘καθόλου’, ενώ κανένας ερωτώμενος δεν θεώρησε ότι το πληθυσμιακό δυναμικό ικανοποιείται πάρα πολύ.

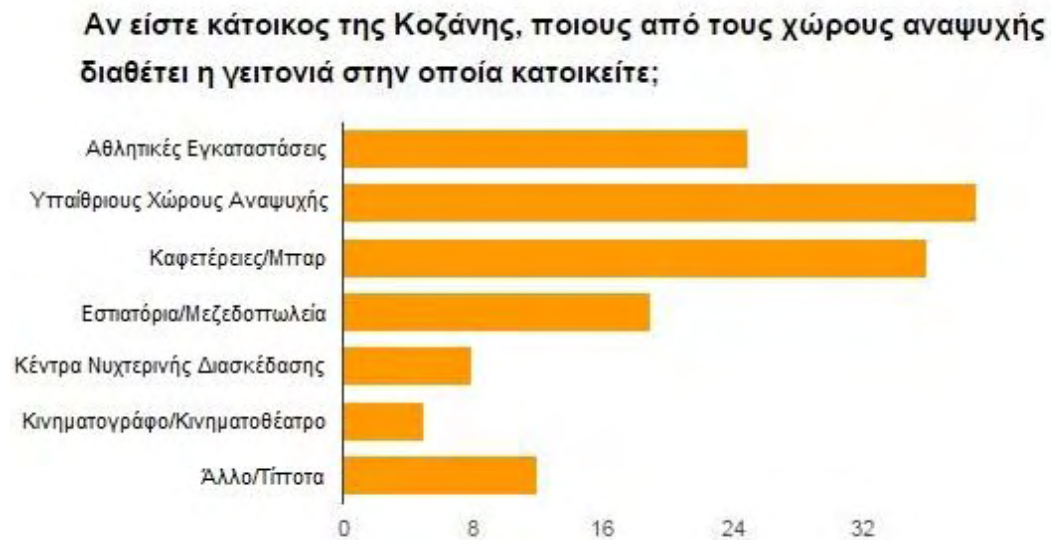
Γράφημα 6.12: Βαθμός ικανοποίησης πληθυσμιακού δυναμικού από τους υπάρχοντες χώρους αναψυχής.

Το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος πιστεύει ότι η πόλη της Κοζάνης δεν διαθέτει ικανοποιητικό αριθμό χώρων αναψυχής έτσι ώστε να εξυπηρετεί τον πληθυσμό της. Αυτό σημαίνει ότι τα άτομα του δείγματος επιθυμούν τη δημιουργία νέων υποδομών έτσι ώστε ο αριθμός των χώρων όπου πραγματοποιούνται δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου να είναι ανάλογος με το πληθυσμιακό δυναμικό της πόλης.

Το ερωτηματολόγιο της έρευνας περιλαμβάνει μία ακόμη ερώτηση που αναφέρεται αποκλειστικά στους κατοίκους της Κοζάνης, οι οποίοι κλήθηκαν να διευκρινίσουν τους χώρους αναψυχής που διαθέτει η γειτονιά στην οποία κατοικούν. Το 45,9% απάντησε 'υπαίθριους χώρους αναψυχής', ενώ ένα εξίσου μεγάλο ποσοστό, 42,4%, απάντησε 'καφετέριες/μπαρ'. Το 29,4% των κατοίκων διαθέτουν στη γειτονιά τους αθλητικές εγκαταστάσεις και το 22,4% εστιατόρια και μεζεδοπωλεία. Το 14,1% απάντησε 'άλλο' και τα ποσοστά 9,4% και 5,9% του δείγματος, περιλαμβάνοντας μόνο τους κατοίκους, απάντησε 'κέντρα νυχτερινής διασκέδασης' και 'κινηματογράφο/κινηματοθέατρο'.

Γράφημα 6.13: Χώρους αναψυχής που διαθέτει η γειτονιά στην οποία κατοικούν.

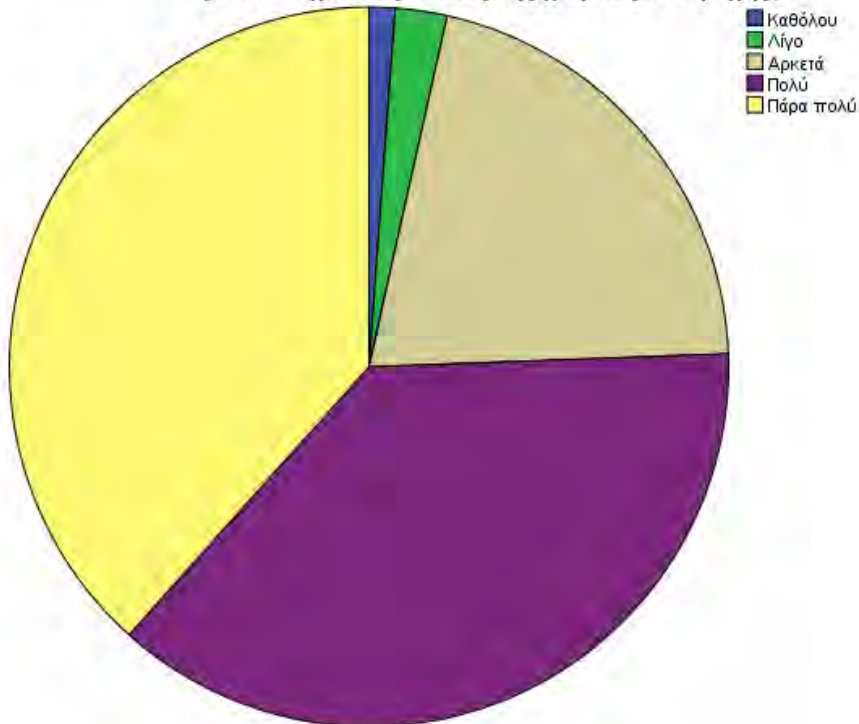

Οι γειτονιές στις οποίες κατοικούν τα περισσότερα άτομα που συμπληρωσαν το ερωτηματολόγιο, διαθέτουν κάποιο χώρο αναψυχής, είτε αυτός φιλοξενεί αθλητικές δραστηριότητες, είτε δραστηριότητες διασκέδασης. Παρ' όλα ταύτα, αυτό δεν σημαίνει ότι οι ήδη υπάρχοντες χώροι ικανοποιούν τους κατοίκους της αντίστοιχης γειτονιάς.

Τα άτομα του δείγματος που απάντησαν στην προηγούμενη ερώτηση του ερωτηματολογίου δέχτηκαν επίσης, την ερώτηση 'κατά πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;'. Το μεγαλύτερο ποσοστό, που ήταν το 39,2%, απάντησε 'πάρα πολύ' και συνέχεια το ποσοστό της τάξεως του 37,1% απάντησε 'πολύ'. Ένα μικρότερο ποσοστό που αγγίζει το 19,6% των κατοίκων της Κοζάνης που ανήκουν στο δείγμα της έρευνας απάντησαν 'αρκετά', ενώ υπήρχαν και απαντήσεις 'λίγο' και 'καθόλου' με ποσοστά 3% και 1% αντίστοιχα.

Γράφημα 6.14: Κατά πόσο επιθυμείτε η γειτονιά σας να διαθέτει τους δικούς της χώρους αναψυχής.

Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;

Η πλειοψηφία του δείγματος επιθυμεί η γειτονιά στην οποία κατοικεί να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής. Αυτό σημαίνει ότι προτιμούν να έχουν άμεση πρόσβαση σε χώρους που να μπορούν να διαθέσουν τον ελεύθερό τους χρόνο.

Τέλος, στην ανοιχτή ερώτηση που έγινε σε ολόκληρο το δείγμα που περιελάμβανε τις αλλαγές που θα έκαναν οι ίδιοι στον τομέα της αναψυχής στην πόλη της Κοζάνης, υπήρχαν απαντήσεις που έδειχναν την επιθυμία των ατόμων για περισσότερες αθλητικές εγκαταστάσεις, πάρκα και αστικό πράσινο, ανάπλαση της πλατείας Λασσάνη, κέντρο Bowling, πολυχώρους αναψυχής, χώρους αναψυχής για τα παιδιά (κυρίως υπαίθριοι), πολιτιστικές υποδομές και χώρους πολιτιστικών εκδηλώσεων, μουσικές σκηνές, εμπορικό κέντρο, ανάπλαση του δάσους «Κουρί», θερινό κινηματογράφο, κολυμβητήριο, ποδηλοτοδρόμους αναψυχής, αξιοποίηση του Ξενία και του χώρου των τρένων, διαδρομές αναψυχής (για πεζούς), πάρκο για skate και θεματικά κέντρα διασκέδασης. Επίσης, δόθηκαν και πιο γενικές απαντήσεις που τόνιζαν την επιθυμία μίας ολοκληρωτικής αλλαγής του τομέα αναψυχής στη πόλη, μεγαλύτερης ποικιλίας από άποψη επιλογών, αλλά και την ανάγκη των κατοίκων να δημιουργηθεί κάτι ‘διαφορετικό’ στον τομέα αυτόν. Παρ’ όλα αυτά υπήρχε και ένας μικρός αριθμός

των δύο ατόμων που δεν θα άλλαζαν τίποτα στην πόλη της Κοζάνης όσον αφορά την αναψυχής.

6.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ Χ²

Πίνακας 6.1: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Πόσο πιστεύετε ότι οι δραστηριότητες αναψυχής συμβάλλουν στη καλή ποιότητα ζωής του ατόμου;

		Πόσο πιστεύετε ότι οι δραστηριότητες αναψυχής συμβάλλουν στη καλή ποιότητα ζωής του ατόμου;				Total
		Λίγο	Άρκετα	Πολύ	Πάρα πολύ	
Φύλο	άντρας	1 2,0%	5 10,0%	17 34,0%	27 54,0%	50 100,0%
	γυναίκα	3 6,0%	7 14,0%	21 42,0%	19 38,0%	50 100,0%
Total		4 4,0%	12 12,0%	38 38,0%	46 46,0%	100 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,146 ^a	,370

Σύμφωνα με τις υποθέσεις που έγιναν στο Τμήμα 5.4.3 οι δύο αυτές μεταβλητές δεν συσχετίζονται μεταξύ τους, καθώς το p-value είναι μεγαλύτερο από το 0,10. Επομένως, το φύλο δεν έχει σχέση με την άποψη του ατόμου για την σχέση ΠΖ και αναψυχής. Το μεγαλύτερο ποσοστό των αντρών, 54%, πιστεύουν ότι οι δραστηριότητες αναψυχής συμβάλλουν πάρα πολύ στη καλή ΠΖ του ατόμου και το μικρότερο ποσοστό αυτών που αποτελεί το 2% των αντρών πιστεύουν ότι συμβάλλουν λίγο. Από την άλλη πλευρά, το 42% των γυναικών στην ίδια ερώτηση απάντησε 'πολύ' και το μικρότερο ποσοστό της τάξεως του 6% πιστεύει πως συμβάλλουν λίγο. Όπως φαίνεται στον πίνακα δεν υπάρχει η επιλογή καθόλου, καθώς κανένας από το δείγμα δεν έδωσε αυτή την απάντηση.

Πίνακας 6.2: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;

		Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Άρκετα	Πολύ	Πάρα πολύ	
Φύλο	άντρας	6 12,0%	17 34,0%	21 42,0%	6 12,0%	0 ,0%	50 100,0%
	γυναίκα	2 4,0%	12 24,0%	25 50,0%	9 18,0%	2 4,0%	50 100,0%
Total		8 8,0%	29 29,0%	46 46,0%	15 15,0%	2 2,0%	100 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,810	,214

Η ικανοποίηση των ερωτώμενων από τη διαμονή τους στη πόλη της Κοζάνης δεν σχετίζεται με το φύλο. Με τη διαδικασία του ελέγχου ανεξαρτησίας χ^2 παρατηρείται ότι το p-value είναι μεγαλύτερο από 0,10, επομένως οι δύο αυτές μεταβλητές είναι ανεξάρτητες μεταξύ τους. Από τον αντίστοιχο πίνακα λαμβάνουμε την πληροφορία ότι το 42% των αντρών είναι αρκετά ευχαριστημένο με τη διαμονή του στην Κοζάνη, αλλά υπάρχει και ένα μικρότερο ποσοστό του 12% που δηλώνει καθόλου ικανοποιημένο. Τα ποσοστά που αντιστοιχούν στις απαντήσεις που έδωσαν οι γυναίκες του δείγματος είναι αντίστοιχες με αυτές των αντρών, καθώς το 50% είναι αρκετά ικανοποιημένο από τη διαμονή του στην Κοζάνη, ενώ 4% δεν είναι καθόλου.

Πίνακας 6.3: Πίνακας διπλής εισόδου Ηλικία- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;

	Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;					Total
	Καθόλου	Λίγο	Άρκετα	Πολύ	Πάρα πολύ	
Ηλικία <18	0 0,0%	0 0,0%	1 50,0%	0 0,0%	1 50,0%	2 100,0%
18-25	4 14,8%	5 18,5%	13 48,1%	4 14,8%	1 3,7%	27 100,0%
26-39	2 4,8%	14 33,3%	18 42,9%	8 19,0%	0 0,0%	42 100,0%
40-60	2 7,4%	10 37,0%	12 44,4%	3 11,1%	0 0,0%	27 100,0%
>60	0 0,0%	0 0,0%	2 100,0%	0 0,0%	0 0,0%	2 100,0%
Total	8 8,0%	29 29,0%	46 46,0%	15 15,0%	2 2,0%	100 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	33,096	,007

Όσον αφορά τη συσχέτιση της ίδιας μεταβλητής με την μεταβλητή 'ηλικία', το p-value παίρνει τιμή 0,007 που είναι μικρότερη του 0,01. Επομένως, ο έλεγχος ανεξαρτησίας των μεταβλητών ηλικία και βαθμός ικανοποίησης από τη διαμονή στην πόλη της Κοζάνης εμφανίζουν στατιστική σημαντικότητα 99%. Τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα με δείχνουν ότι το 50% του δείγματος που έχει ηλικία κάτω των 18 ετών είναι αρκετά ευχαριστημένο με τη διαμονή στη Κοζάνη, ενώ το άλλο 50% είναι πάρα πολύ ικανοποιημένο. Το 48,1% των ηλικιών μεταξύ 18-25 είναι επίσης αρκετά ευχαριστημένο από την διαμονή του στη Κοζάνη, το ίδιο ισχύει και με το 42,9% των ατόμων που είναι μεταξύ 26-39 ετών, καθώς και το 44,4% και 100% των ηλικιών 40-60 και μεγαλύτερων των 60 ετών. Οι συσχετίσεις των υπόλοιπων μεταβλητών με την ηλικία δείχνουν καθαρά πως δεν έχουν καμία εξάρτηση και για τον λόγο αυτό δεν παρουσιάζονται τα αντίστοιχα αποτελέσματα.

Πίνακας 6.4: Πίνακας διπλής εισόδου Απασχόληση- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;

		Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Άρκετα	Πολύ	Πάρα πολύ	
Απασχόληση	Ιδιωτικός υπάλληλος	0 ,0%	6 21,4%	19 67,9%	3 10,7%	0 ,0%	28 100,0%
	δημόσιος υπάλληλος	1 12,5%	4 50,0%	2 25,0%	1 12,5%	0 ,0%	8 100,0%
	Ελεύθερος επαγγελματίας	2 11,8%	8 47,1%	3 17,6%	4 23,5%	0 ,0%	17 100,0%
	Μαθητής	0 ,0%	0 ,0%	1 50,0%	0 ,0%	1 50,0%	2 100,0%
	Φοιτητής	3 13,0%	5 21,7%	11 47,8%	4 17,4%	0 ,0%	23 100,0%
	Οικιακά	0 ,0%	1 50,0%	1 50,0%	0 ,0%	0 ,0%	2 100,0%
	Συνταξιούχος	1 33,3%	0 ,0%	1 33,3%	1 33,3%	0 ,0%	3 100,0%
	Ανεργος	1 7,7%	5 38,5%	4 30,8%	2 15,4%	1 7,7%	13 100,0%
	Άλλο	0 ,0%	0 ,0%	4 100,0%	0 ,0%	0 ,0%	4 100,0%
	Total	8 8,0%	29 29,0%	46 46,0%	15 15,0%	2 2,0%	100 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	53,919	,009

Οι μεταβλητές απασχόληση και βαθμός ικανοποίησης από τη διαμονή στη Κοζάνη, παρουσιάζουν συσχέτιση μεταξύ τους, διότι το p-value είναι μικρότερο του 0,01, με στατιστική σημαντικότητα 99%, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι η ικανοποίηση των ατόμων από τη διαμονή τους στην Κοζάνη έχουν άμεση σχέση με την απασχόλησή τους. Το 67,9% των ιδιωτικών υπαλλήλων δηλώνει αρκετά ικανοποιημένο από τη διαμονή του, το 50% των δημοσίων υπαλλήλων δηλώνουν λίγο ικανοποιημένοι, 47,1%

των ελεύθερων επαγγελματιών δηλώνουν επίσης, λίγο ικανοποιημένοι, το 50% των μαθητών είναι αρκετά ευχαριστημένο, ενώ το άλλο 50% είναι πάρα πολύ, το 47,8% των φοιτητών είναι και αυτοί αρκετά ικανοποιημένοι από τη διαμονή τους στη Κοζάνη. Τα ποσοστά των απαντήσεων των ατόμων που ασχολούνται με τα οικιακά ισομοιράζονται στις απαντήσεις «λίγο» και «αρκετά», όπως και των συνταξιούχων που ισομοιράζονται στις απαντήσεις «καθόλου», «αρκετά» και «πολύ». Τέλος, το 38,5% των ανέργων δήλωσαν λίγο ικανοποιημένοι. Η συσχέτιση απασχόλησης και του κατά πόσο θα άλλαζε η γνώμη σας αν υπήρχαν περισσότερες επιλογές αναψυχής, θα μας δώσει παραπάνω συμπεράσματα.

Πίνακας 6.5: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Αν δεν είστε απόλυτα ικανοποιημένοι από τη διαμονή σας, κατά πόσο θα άλλαζε η γνώμη σας αν η πόλη είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής;

		Αν δεν είστε απόλυτα ικανοποιημένοι από τη διαμονή σας, κατά πόσο θα άλλαζε η γνώμη σας αν η πόλη είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	
Φύλο	άντρας	1 2,0%	2 4,0%	19 38,0%	16 32,0%	12 24,0%	50 100,0%
	γυναίκα	0 ,0%	0 ,0%	10 20,8%	20 41,7%	18 37,5%	48 100,0%
Total		1 1,0%	2 2,0%	29 29,6%	36 36,7%	30 30,6%	98 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,400	,116

Στη περίπτωση αυτή μεταξύ του φύλου και του κατά πόσο θα άλλαζε η άποψη των ερωτώμενων για τη διαμονή τους στη Κοζάνη αν η πόλη είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής, υπολογίζεται ότι το p-value πλησιάζει το 0,10 αλλά είναι μεγαλύτερο, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι και αυτές οι μεταβλητές δεν σχετίζονται μεταξύ τους. Αναλύοντας τα στοιχεία του αντίστοιχου πίνακα βλέπουμε ότι το 38% των αντρών θα άλλαζε τη γνώμη του, ενώ το 2% δεν θα επηρεαζόταν από μία τέτοια αλλαγή, καθώς δήλωσε ότι δεν θα άλλαζε καθόλου η άποψη του για τη διαμονή του στη πόλη της Κοζάνης. Το 41,7% των γυναικών δήλωσε ότι η άποψη τους θα άλλαζε πολύ

σε μία τέτοια περίπτωση, ενώ καμία γυναίκα δεν έδωσε τις απαντήσεις ‘καθόλου’ και ‘λίγο’, δείχνοντας έτσι μία παραπάνω επιθυμία των γυναικών για αυξημένες επιλογές στον τομέα της αναψυχής.

Πίνακας 6.6: Πίνακας διπλής εισόδου Απασχόληση- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στη Κοζάνη;

Απασχόληση	Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στην πόλη της Κοζάνης;					Total
	Καθόλου	Λίγο	Άρκετα	Πολύ	Πάρα πολύ	
Ιδιωτικός υπάλληλος	0 ,0%	6 21,4%	19 67,9%	3 10,7%	0 ,0%	28 100,0%
δημόσιος υπάλληλος	1 12,5%	4 50,0%	2 25,0%	1 12,5%	0 ,0%	8 100,0%
Ελεύθερος επαγγελματίας	2 11,8%	8 47,1%	3 17,6%	4 23,5%	0 ,0%	17 100,0%
Μαθητής	0 ,0%	0 ,0%	1 50,0%	0 ,0%	1 50,0%	2 100,0%
Φοιτητής	3 13,0%	5 21,7%	11 47,8%	4 17,4%	0 ,0%	23 100,0%
Οικιακά	0 ,0%	1 50,0%	1 50,0%	0 ,0%	0 ,0%	2 100,0%
Συνταξιούχος	1 33,3%	0 ,0%	1 33,3%	1 33,3%	0 ,0%	3 100,0%
Άνεργος	1 7,7%	5 38,5%	4 30,8%	2 15,4%	1 7,7%	13 100,0%
Άλλο	0 ,0%	0 ,0%	4 100,0%	0 ,0%	0 ,0%	4 100,0%
Total	8 8,0%	29 29,0%	46 46,0%	15 15,0%	2 2,0%	100 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	55,145a	,007

Μεταξύ των μεταβλητών απασχόληση και του κατά πόσο θα άλλαζε η γνώμη των ερωτώμενων αν στην Κοζάνη υπήρχαν περισσότερες επιλογές αναψυχής. Οι δύο αυτές μεταβλητές συσχετίζονται με $p\text{-value } 0.007 < 0.01$ και στατιστική σημαντικότητα 99%. Το 50% των Ιδιωτικών υπαλλήλων θα άλλαζαν πάρα πολύ τη γνώμη τους, ενώ το 37,5% των δημοσίων υπαλλήλων θα άλλαζαν την γνώμη τους αρκετά. Στη συνέχεια, το 52,9% των ελεύθερων επαγγελματιών δήλωσαν ότι η άποψή τους θα άλλαζε πολύ, το ίδιο και το 100% των μαθητών που ανήκουν στο δείγμα. Την ίδια απάντηση έδωσε και το 52,2% των φοιτητών, ενώ όσοι ασχολούνται με τα οικιακά ή είναι συνταξιούχοι καταλαμβάνουν ισόποσα ποσοστά μεταξύ του «αρκετά», «πάρα πολύ» και του «καθόλου», «αρκετά» και «πάρα πολύ» αντίστοιχα. Τέλος, το 41,7% των ατόμων που δήλωσαν άνεργοι θα άλλαζαν πολύ την άποψή τους σχετικά με τη διαμονή τους στη πόλη της Κοζάνης.

Πίνακας 6.7: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τις δραστηριότητες αναψυχής που σας παρέχει η πόλη;

		Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τις δραστηριότητες αναψυχής που σας παρέχει η πόλη;				Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	
Φύλο	άντρας	3 6,0%	28 56,0%	15 30,0%	4 8,0%	50 100,0%
	γυναίκα	2 4,0%	19 38,0%	23 46,0%	6 12,0%	50 100,0%
Total		5 5,0%	47 47,0%	38 38,0%	10 10,0%	100 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,008	,261

Οι δύο μεταβλητές είναι ανεξάρτητες, διότι το $p\text{-value}$ ισούται με 0,261 που είναι μεγαλύτερο από το 0,10. Το 56% των αντρών δηλώνει λίγο ικανοποιημένο από τις δραστηριότητες αναψυχής που τους παρέχει η πόλη και το 6% δηλώνει καθόλου ικανοποιημένο. Στη συνέχεια, το 42% των γυναικών είναι αρκετά ευχαριστημένο με τις δραστηριότητες αναψυχής, αλλά το 4% δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο. Σημαντικό

είναι να αναφερθεί ότι κανένας άντρας ή γυναίκα δεν δήλωσε πάρα πολύ ικανοποιημένος/η.

Πίνακας 6.8: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Πόσο πιστεύετε ότι οι υπάρχοντες χώροι αναψυχής στη πόλη ικανοποιούν το πληθυσμιακό δυναμικό της;

		Πόσο πιστεύετε ότι οι υπάρχοντες χώροι αναψυχής στη πόλη ικανοποιούν το πληθυσμιακό δυναμικό της;				Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	
Φύλο	άντρας	1 2,0%	31 62,0%	13 26,0%	5 10,0%	50 100,0%
	γυναίκα	2 4,0%	31 62,0%	16 32,0%	1 2,0%	50 100,0%
Total		3 3,0%	62 62,0%	29 29,0%	6 6,0%	100 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,310	,346

Οι δύο αυτές μεταβλητές φαίνεται να είναι ανεξάρτητες με το p-value να είναι ίσο με 0,346, επομένως δεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση. Το 62% των γυναικών, αλλά και των αντρών θεωρούν ότι οι υπάρχοντες χώροι αναψυχής στην πόλη ικανοποιούν λίγο το πληθυσμιακό δυναμικό της. Το 2% των αντρών πιστεύει ότι το πληθυσμιακό δυναμικό δεν ικανοποιείται καθόλου από τους υπάρχοντες χώρους, ενώ το 2% των γυναικών πιστεύει ότι ικανοποιείται πολύ. Και τα δύο φύλα δεν έδωσαν την απάντηση «πάρα πολύ» που μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα άτομα του δείγματος ,ανεξαρτήτου φύλου, δεν πιστεύουν ότι οι χώροι αναψυχής της πόλης δεν είναι αρκετοί για το πληθυσμιακό δυναμικό της.

Πίνακας 6.9: Πίνακας διπλής εισόδου Φύλο- Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;

Φύλο	Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;					Total
	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	
άντρας	1 2,0%	1 2,0%	8 16,0%	23 46,0%	16 32,0%	49 100,0%
γυναίκα	0 ,0%	2 4,0%	11 22,0%	13 26,0%	22 44,0%	48 100,0%
Total	1 1,0%	3 3,0%	19 19,0%	36 36,0%	38 38,0%	97 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,865	,320

Οι δύο αυτές μεταβλητές δεν παρουσιάζουν καμία συσχέτιση, καθώς το p-value έχει τιμή μεγαλύτερη από το 0,10. Αυτό σημαίνει ότι το φύλο του ατόμου δεν επηρεάζει την επιθυμία του για χώρους αναψυχής στη γειτονιά του. Το 46% των αντρών που είναι κάτοικοι της Κοζάνης δήλωσαν ότι θα ήθελαν πολύ η γειτονιά τους να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής, το 2% δήλωσε ότι δεν το επιθυμεί καθόλου. Το 44% των γυναικών, από την άλλη πλευρά, εξέφρασε μεγαλύτερη επιθυμία δίνοντας την απάντηση «πάρα πολύ». Τέλος, μόλις το 1% των γυναικών που κατοικούν στη πόλη της Κοζάνης δεν θα επιθυμούσε να συμβεί κάτι τέτοιο.

Πίνακας 6.10: Πίνακας διπλής εισόδου Απασχόληση- Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;

Απασχόληση	Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;					
	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	Total
Ιδιωτικός υπάλληλος	0 ,0%	1 3,6%	6 21,4%	9 32,1%	12 42,9%	28 100,0%
δημόσιος υπάλληλος	0 ,0%	1 12,5%	1 12,5%	4 50,0%	2 25,0%	8 100,0%
Ελεύθερος επαγγελματίας	0 ,0%	0 ,0%	4 23,5%	7 41,2%	5 29,4%	17 100,0%
Μαθητής	0 ,0%	0 ,0%	1 50,0%	1 50,0%	0 ,0%	2 100,0%
Φοιτητής	0 ,0%	1 4,3%	5 21,7%	7 30,4%	10 43,5%	23 100,0%
Οικιακά	0 ,0%	0 ,0%	1 50,0%	0 ,0%	1 50,0%	2 100,0%
Συνταξιούχος	1 33,3%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	2 66,7%	3 100,0%
Άνεργος	0 ,0%	0 ,0%	1 7,7%	6 46,2%	5 38,5%	13 100,0%
Άλλο	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	2 50,0%	1 25,0%	4 100,0%
Total	1 1,0%	3 3,0%	19 19,0%	36 36,0%	38 38,0%	100 100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	56,844	40	,041

Οι μεταβλητές απασχόληση και ο βαθμός που οι κάτοικοι της Κοζάνης επιθυμούν η γειτονιά τους να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής σχετίζονται με στατιστική σημαντικότητα 90%. Το 42,9% θα το επιθυμούσε πάρα πολύ, το 50% των δημοσίων υπαλλήλων πολύ, το ίδιο και το 41,2% των ελεύθερων επαγγελματιών. Το 43,5% των φοιτητών και το 66,7% των συνταξιούχων δήλωσαν ότι θα επιθυμούσαν πάρα πολύ να συμβεί κάτι τέτοιο, ενώ το 46,2% των ανέργων δήλωσε ότι θα το επιθυμούσε πολύ. Η κάθε ομάδα ανθρώπων που εργάζεται σε έναν από τους παραπάνω τομείς, για τους δικούς τους λόγους και θέτοντας τις προτεραιότητές τους, δείχνουν την επιθυμία τους για ύπαρξη χώρων αναψυχής στη γειτονιά τους. Για παράδειγμα οι συνταξιούχοι θα προτιμούσαν κοντινούς προορισμούς για τη διασκέδασή τους και οι φοιτητές θα επιθυμούσαν να ζουν σε μία γειτονιά με ζωντάνια και επιλογές στον τομέα της αναψυχής.

Πίνακας 6.11: Πίνακας διπλής εισόδου Περιοχή κατοικίας- πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;

Αν είστε κάτοικος της πόλης, σε ποια περιοχή κατοικείτε;	Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;					Total
	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα πολύ	
Άγιος Αθανάσιος	0 ,0%	2 12,5%	3 18,8%	7 43,8%	4 25,0%	16 100,0%
Πλατάνια	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 12,5%	7 87,5%	8 100,0%
Άγιος Νικάνορας	0 ,0%	0 ,0%	2 33,3%	3 50,0%	1 16,7%	6 100,0%
Αγία Παρασκευή	0 ,0%	0 ,0%	2 50,0%	2 50,0%	0 ,0%	4 100,0%
Ηπειρώτικα	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	3 100,0%	0 ,0%	3 100,0%
Άγιος Δημήτριος	0 ,0%	0 ,0%	3 37,5%	2 25,0%	3 37,5%	8 100,0%
Κρεβατάκια	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	0 ,0%	1 100,0%	1 100,0%
Άγιος Κωνσταντίνος	0 ,0%	0 ,0%	2 25,0%	3 37,5%	3 37,5%	8 100,0%
Κέντρο	0 ,0%	0 ,0%	5 20,0%	11 44,0%	9 36,0%	25 100,0%
ΖΕΠ	0	0	0	0	2	2

	,0%	,0%	,0%	,0%	100,0%	100,0%
Άλλο	1	0	0	1	3	6
	16,7%	,0%	,0%	16,7%	50,0%	100,0%
Total	1	2	17	33	33	87
	1,1%	2,3%	19,5%	37,9%	37,9%	100,0%

Έλεγχος Ανεξαρτησίας

	Value	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	63,665	,093

Οι μεταβλητές παρουσιάζουν βαθμό συσχέτισης με στατιστική σημαντικότητα 90%. Αυτό συμβαίνει γιατί το p-value είναι μικρότερο από το 0,10. Το 43,8% των κατοίκων της περιοχής Αγίου Αθανασία θα επιθυμούσαν πολύ η γειτονιά τους να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής. Το 87,5% των κατοίκων της περιοχής πλατάνια έδειξαν μεγαλύτερη επιθυμία, απαντώντας 'πάρα πολύ'. Το 33,3% των κατοίκων του Αγίου Νικάνορα δήλωσαν ότι θα το επιθυμούσαν αρκετά, ενώ το 50% των κατοίκων της Αγίας Παρασκευής θα το επιθυμούσαν πολύ, όπως επίσης και το 100% των κατοίκων της περιοχής ηπειρώτικα. Εν συνεχεία, το 37,5% των κατοίκων του Αγίου Δημητρίου θα το επιθυμούσαν πάρα πολύ, το ίδιο και το 100% των κατοίκων της περιοχής Κρεβατάκια, το 37,5% των κατοίκων του Αγίου Κων/νου και το 100% των κατοίκων της ΖΕΠ. Συμπεραίνουμε, ότι κάτοικοι περιοχών που βρίσκονται μακριά από το κέντρο της πόλης, όπου συγκεντρώνονται οι περισσότερες δραστηριότητες αναψυχής, εξέφρασαν μεγαλύτερη επιθυμία για χώρους αναψυχής στη γειτονιά τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

7.1 ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΡΑΜΑ

Όραμα της εργασίας αυτής αποτελεί η μελλοντική επίτευξη υψηλότερων επιπέδων διαβίωσης των κατοίκων της πόλης της Κοζάνης και η ικανοποίηση των επιθυμιών τους μέσω της δημιουργίας νέων χώρων ελεύθερου χρόνου.

Σε αυτό το σημείο της εργασίας, παραθέτονται προτάσεις με σκοπό την ενίσχυση του ελεύθερου χρόνου μέσω του σχεδιασμού δραστηριοτήτων και υποδομών αναψυχής και πολιτιστικού περιεχομένου και με επιθυμητό αποτέλεσμα ένα καλύτερο επίπεδο διαβίωσης της κοινωνίας. Ειδικότεροι στόχοι των προτάσεων είναι οι εξής:

- Δημιουργία νέων και βελτίωση ήδη υπαρχόντων χώρων ελεύθερου χρόνου.
- Εξάλειψη των αστικών κενών με χωροθέτηση δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου.
- Ενσωμάτωση του στοιχείου της φύσης στο αστικό περιβάλλον με τη δημιουργία χώρων πρασίνου και την ανάπτυξη δραστηριοτήτων ελεύθερου χρόνου εντός αυτών των χώρων.
- Δημιουργία περισσότερων επιλογών για την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου.
- Ικανοποίηση των κατοίκων και των επισκεπτών, όσον αφορά τις διάφορες προτιμήσεις και ενδιαφέροντα.
- Ενίσχυση πολιτιστικών δραστηριοτήτων και δημιουργία αντίστοιχων υποδομών.
- Ανάπλαση και σωστή διαχείριση των υποβαθμισμένων χώρων.
- Ορθή διάρθρωση των χρήσεων γης ώστε να μην υπάρχουν πιέσεις

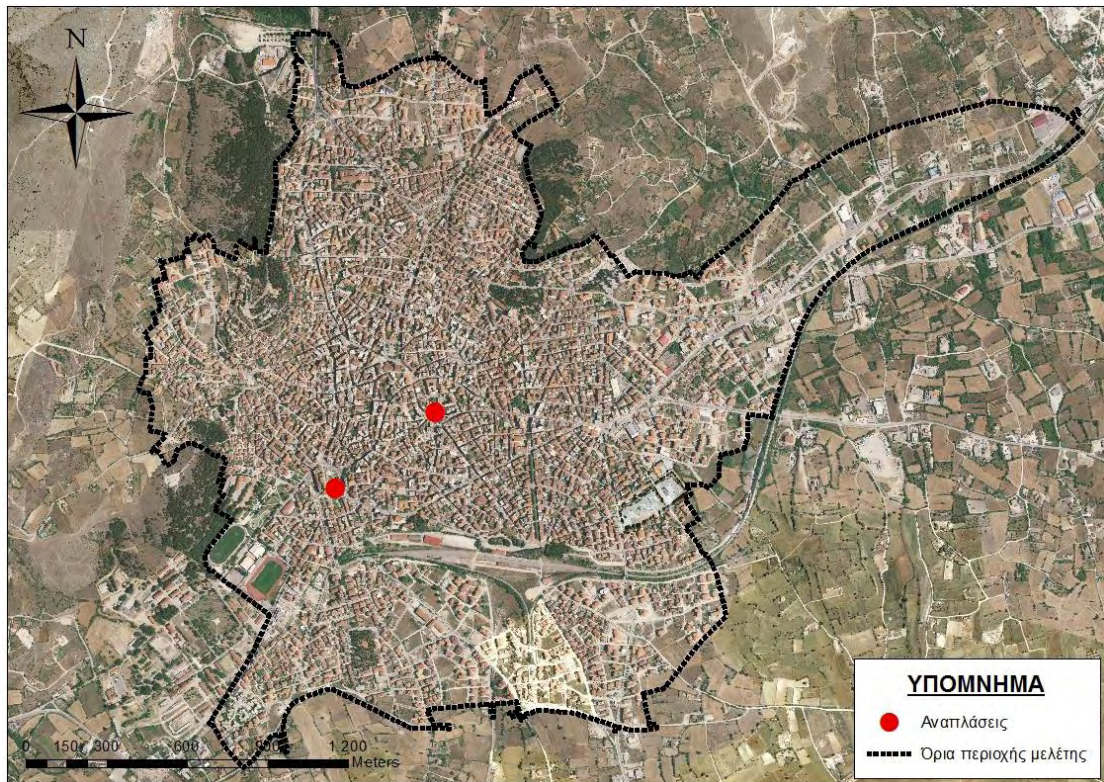
7.2 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Στο πλαίσιο του πολεοδομικού σχεδιασμού της Κοζάνης με απώτερο σκοπό τη χωροθέτηση λειτουργιών και υποδομών του ελεύθερου χρόνου με το βέλτιστο τρόπο, προκύπτουν αλλαγές στη διάρθρωση των χρήσεων γης, στο οδικό δίκτυο, στους ελεύθερους χώρους και τους χώρους πρασίνου, τις αθλητικές εγκαταστάσεις και τις πολιτιστικές υποδομές. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η δημιουργία τεσσάρων

διαδρομών πρασίνου που όλες θα καταλήγουν στο κέντρο της πόλης. Οι τέσσερις αυτές διαδρομές που η διάταξη τους στο χώρο θα είναι ακτινωτή, θα διαχωρίσουν την πόλη σε τέσσερα τεταρτημόρια, δηλαδή, σε τέσσερις περιοχές. Επίσης, οι διαδρομές αυτές θα συνδέουν υπάρχοντες χώρους πρασίνου της πόλης, όπως το πάρκο του Αγίου Δημητρίου και η περιοχή του Ξενία. Με τον τρόπο αυτό οι κάτοικοι της πόλης θα έχουν σε κοντινή απόσταση χώρους πρασίνου που θα τους δίνουν την ευκαιρία να διαθέσουν τον ελεύθερό τους χρόνο, αλλά θα γίνει και πιο εύκολη η πρόσβασή τους στους υπόλοιπους χώρους. Όσον αφορά τις τέσσερις περιοχές που σχηματίζονται από την διάταξη των διαδρομών πρασίνου, θα περιλαμβάνουν ελεύθερους χώρους και χώρους πρασίνου, δηλαδή θα υπάρχουν πλατείες και διάσπαρτοι χώροι πρασίνου διαφόρων μεγεθών. Επίσης, εντός αυτών θα περιοχών προτείνεται η δημιουργία χωρικών συγκεντρώσεων (clusters) πολιτισμού, ψυχαγωγίας και διασκέδασης που θα αναλυθούν στο Τμήμα 7.3. Με τον τρόπο αυτό επιδιώκεται η ζωντάνια των περιοχών, η εξυπηρέτηση των κατοίκων σε όλη την έκταση της πόλης και η αποφυγή χωρικών συγκρούσεων, έτσι ώστε να μην ενοχλούνται οι κάτοικοι των περιοχών.

Επιπροσθέτως, προτείνεται εξάλειψη των αστικών κενών της πόλης με τη χωροθέτηση λειτουργιών του ελεύθερου χρόνου. Σύμφωνα με την ανάλυση που προηγήθηκε προέκυψε ότι δύο σημεία της πόλης, και πιο συγκεκριμένα η πλατεία Λασσάνη και το πάρκο Ηρώων χρήζουν ανάπλασης. Επομένως, προτείνεται η ανακατασκευή της πλατείας Λασσάνη με σημεία στάσης, παιδική χαρά, πράσινο και ένα πολιτιστικό 'περίπτερο' που θα εξυπηρετεί όσους ενδιαφέρονται να δούν το αρχοντικό του Λασσάνη που απέναντι από την πλατεία. Εν συνεχεία, προτείνεται η ανάπλαση του πάρκου Ηρώων με σκοπό τη δημιουργία μίας σύγχρονης πλατείας, με σημεία στάσης και πράσινο, που θα εξυπηρετεί την γύρω περιοχή. Τέλος, προτείνεται η δημιουργία διαδρομών που θα συνδέουν τις τέσσερις κύριες διαδρομές με τα clusters πολιτισμού και ψυχαγωγίας, αλλά και με τους πλησιέστερους ελεύθερους χώρους.

Χάρτης 7.1: Αναπλάσεις

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία.

7.3 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

Με σκοπό την υλοποίηση του παραπάνω σχεδιασμού και πραγματοποίηση των στόχων που αναφέρθηκαν στο τμήμα 7.1 απαιτείται η δημιουργία νέων υποδομών που θα αφορούν κλειστούς και υπαίθριους χώρους και θα εξυπηρετούν τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου των κατοίκων και των επισκεπτών της πόλης. Πιο συγκεκριμένα, οι διαδρομές πρασίνου που θα καταλήγουν στον κεντρικό πεζόδρομο της πόλης, θα περιλαμβάνουν πεζόδρομο παράλληλα του οποίου θα εκτείνεται και ποδηλατόδρομος αναψυχής. Στις διαδρομές αυτές προτείνεται η κατασκευή σημείων στάσης, όπως κιόσκι και παγκάκια, καθώς και σημεία για υπαίθριες δραστηριότητες για τα παιδιά, όπως παιδική χαρά. Επίσης, προτείνεται η δημιουργία οκτώ ανοικτών γηπέδων μικρής έκτασης σε διάφορα σημεία της πόλης τα οποία απεικονίζονται στον χάρτη 7.3, για ανοικτή προσέλευση του κοινού, καλύπτοντας έτσι και κάποια αστικά κενά της πόλης.

Η περιοχή του σιδηροδρομικού σταθμού διαθέτει το κτίριο αναμονής, τις γραμμές και μία αποθήκη που παραμένουν ανεκμετάλλευτα. Στην αποθήκη του σταθμού προτείνεται η κατασκευή μουσικής σκηνής στην οποία θα διεξάγονται συναυλίες από γνωστά και τοπικά συγκροτήματα, διαφόρων ειδών μουσικής και τις ημέρες που δεν θα

υπάρχει ζωντανή μουσική θα διοργανώνονται πάρτι με διάφορους djs. Πλησίον της προτεινόμενης μουσικής σκηνής, υπάρχει μία μεγάλη αδόμητη έκταση που ανήκει επίσης στον ΟΣΕ. Στη περιοχή αυτή προτείνεται η μετεγκατάσταση του Αρχαιολογικού Μουσείου και θα περιλαμβάνει το κτίριο του μουσείου και στον περιβάλλοντα χώρο του θα υπάρχει πάρκο με διαδρομές, πράσινο, χώρους στάσης και τραπέζια για πικνίκ, όπως συμβαίνει σε αρκετά μουσεία της Ευρώπης, για παράδειγμα στο Δουβλίνο η Εθνική Πινακοθήκη της Ιρλανδίας και στη Στοκχόλμη το μουσείο Vasa (βλ. Εικόνα 1 και 2, Παράρτημα). Το κτίριο εκτός από τη συλλογή του μουσείου θα περιλαμβάνει και θεματικό εστιατόριο/μπαρ με στοιχεία από τα προϊστορικά χρόνια. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργείται μία χωρική συγκέντρωση πολιτισμού και ψυχαγωγίας.

Στην έκταση που καταλαμβάνουν οι σιδηροδρομικές γραμμές προτείνεται η εγκατάσταση βαγονιών που θα λειτουργούν ως θεατρικές σκηνές. Αντίστοιχο παράδειγμα της πρότασης αυτής αποτελεί το τρένο στο Ρουφ στην Αθήνα (βλ. Εικόνα 3, Παράρτημα). Στο κέντρο του βαγονιού θα υπάρχει μία κυκλική σκηνή που θα λαμβάνουν χώρα θεατρικές παραστάσεις και η διάταξη των θέσεων του κοινού θα είναι όπως οι θέσεις στα βαγόνια των τρένων στραμμένες προς τη σκηνή. Επίσης, θα υπάρχουν άλλα δύο βαγόνια που θα στεγάζουν ένα εστιατόριο και ένα καφέ/μπαρ. Τέλος, στο κτίριο που αποτελούσε αίθουσα αναμονής προτείνεται η δημιουργία πινακοθήκης με συλλογές νέων και παλιών καλλιτεχνών.

Χάρτης 7.2: Χωρική συγκέντρωση πολιτισμού/ψυχαγωγίας

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

Όσον αφορά την περιοχή του Ξενία που παλαιότερα αποτελούσε ξενοδοχείο, προτείνεται η δημιουργία ενός πολυχώρου αναψυχής. Στο χώρο αυτό θα διαδραματίζονται δραστηριότητες, όπως μπόουλινγκ, μπιλιάρδο, ηλεκτρονικά παιχνίδια, πινγκ-πονγκ, παιδότοποι και ένα σνακ/μπαρ. Στον εξωτερικό χώρο του πολυχώρου θα υπάρχουν γήπεδα μίνι γκολφ, πίστα σκέιτ και υπαίθριος χώρος παιχνιδιού για τα παιδιά.

Στη περιοχή του Αγίου Αθανασίου σε μία κοντινή απόσταση από το Δημοτικό Αθλητικό Κέντρο (ΔΑΚ) της Κοζάνης, υπάρχει μία μεγάλη αδόμητη έκταση που δεν διαθέτει καμία λειτουργία και αποτελεί ένα αστικό κενό. Στη περιοχή αυτή προτείνεται η χωρική συγκέντρωση θεματικών μπαρ και εστιατορίων που θα περιλαμβάνουν αντίστοιχα διάφορα είδη μουσικής, όπως τζαζ και λάτιν και διεθνής κουζίνες δημιουργώντας ένα cluster ψυχαγωγίας και διασκέδασης. Η διάταξη των κτιρίων θα είναι περιμετρική του οικοδομικού τετραγώνου και στο εσωτερικό του θα συγκεντρώνονται κυκλικά οι υπαίθριοι χώροι των καταστημάτων.

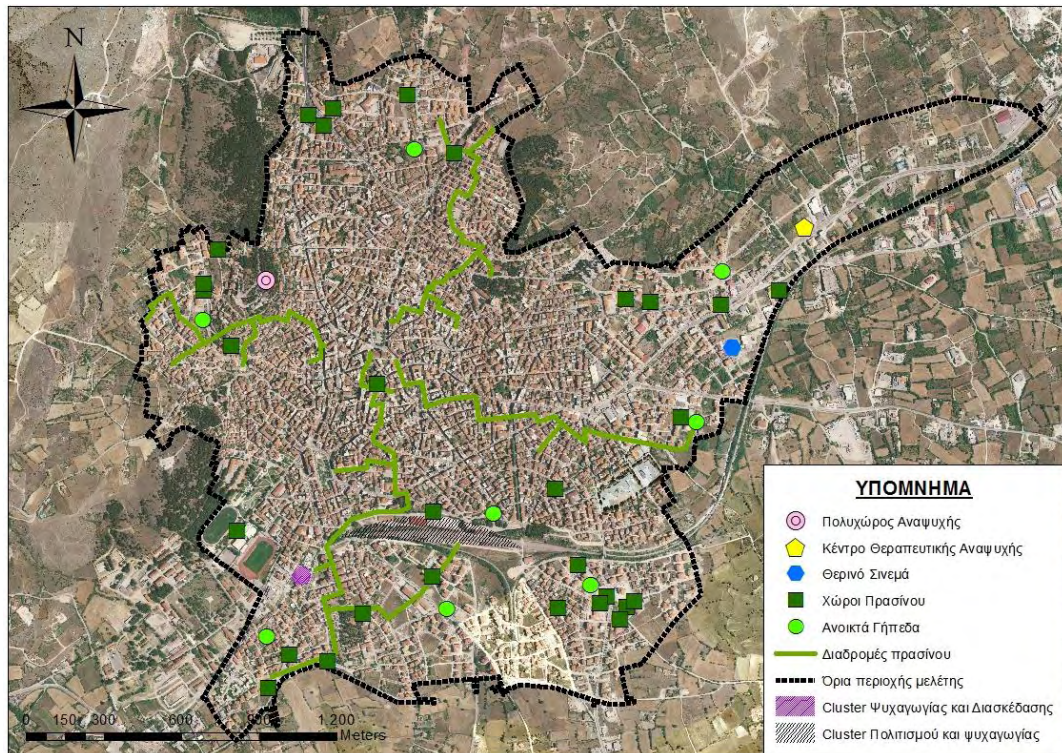
Μία υποδομή που λείπει από την πόλη της Κοζάνης όπως αναφέρθηκε στο τμήμα της ανάλυσης είναι ο θερινός κινηματογράφος, πράγμα που στερεί από το αντίστοιχο κοινό της πόλης τη δραστηριότητα αυτή τους θερινούς μήνες, καθώς ο ήδη υπάρχον

κινηματογράφος κλείνει κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Επομένως, προτείνεται η εξάλειψη ενός ακόμη αστικού κενού μεγάλης έκτασης με τη δημιουργία ενός θερινού κινηματογράφου. Το σημείο αυτό βρίσκεται μεταξύ των οδικών αξόνων που κατευθύνονται προς Θεσσαλονίκη και Λάρισα αντίστοιχα. Ο χώρος αναμονής και έκδοσης εισιτηρίων θα στεγάζεται σε κτίριο που θα μοιάζει με σπίτι και ο χώρος προβολής των ταινιών θα είναι ο κήπος του, με θέσεις για το κοινό και στα μπαλκόνια του κτιρίου. Αντίστοιχο παράδειγμα θερινού κινηματογράφου αποτελεί το Cine Paris στην Πλάκα της Αθήνας (βλ. Εικόνα 4, Παράρτημα). Επίσης, προτείνεται η δημιουργία ενός κέντρου θεραπευτικής αναψυχής για άτομα που βρίσκονται σε πρόγραμμα απεξάρτησης και θα περιλαμβάνει υπαίθριες και κλειστού χώρου δραστηριότητες και θα επιβλέπονται από τους αντίστοιχους ειδικούς.

Όσον αφορά τις δύο περιοχές που μελετώνται αλλά δεν βρίσκονται εντός των ορίων της πόλης, δηλαδή, το Δάσος Κουρί και το νέο κλειστό Αθλητικό Κέντρο του Δήμου Κοζάνης, προβλέπεται επίσης ένας τρόπος αξιοποίησής τους με ασχολίες που αφορούν τον ελεύθερο χρόνο. Αναλυτικότερα, προτείνεται η λειτουργία του Αθλητικού Κέντρου και η δημιουργία επιπλέον εγκαταστάσεων στον περιβάλλοντα χώρο του που θα περιλαμβάνουν ανοιχτά γήπεδα μπάσκετ, τένις και βόλεϋ. Εν συνεχεία, σε ένα τμήμα του Δάσους Κουρί προτείνεται η δημιουργία ενός υπαίθριου μουσείου. Το μουσείο αυτό θα περιλαμβάνει αναπαραστάσεις των κτισμάτων και των δραστηριοτήτων της πόλης της Κοζάνης και των γειτονικών οικισμών του περασμένου αιώνα. Επίσης, η περιοχή θα περιλαμβάνει εστιατόριο/μπαρ και χώρους στάσης στον υπαίθριο χώρο. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού μπορούν να λαμβάνουν χώρα εκδηλώσεις, όπως συναυλίες και το χειμώνα χριστουγεννιάτικες εκδηλώσεις και μπαζάρ. Λόγω του ότι το δάσος αποτελεί προστατευόμενη περιοχή οι υποδομές αυτές θα γίνουν με τρόπο ώστε να μην αλλοιώσουν και βλάψουν το φυσικό του περιβάλλον. Αντίστοιχα παραδείγματα μουσείων είναι το Village Museum στο Βουκουρέστι και το Skansen στη Στοκχόλμη (βλ. Εικόνα 5 και 6, Παράρτημα).

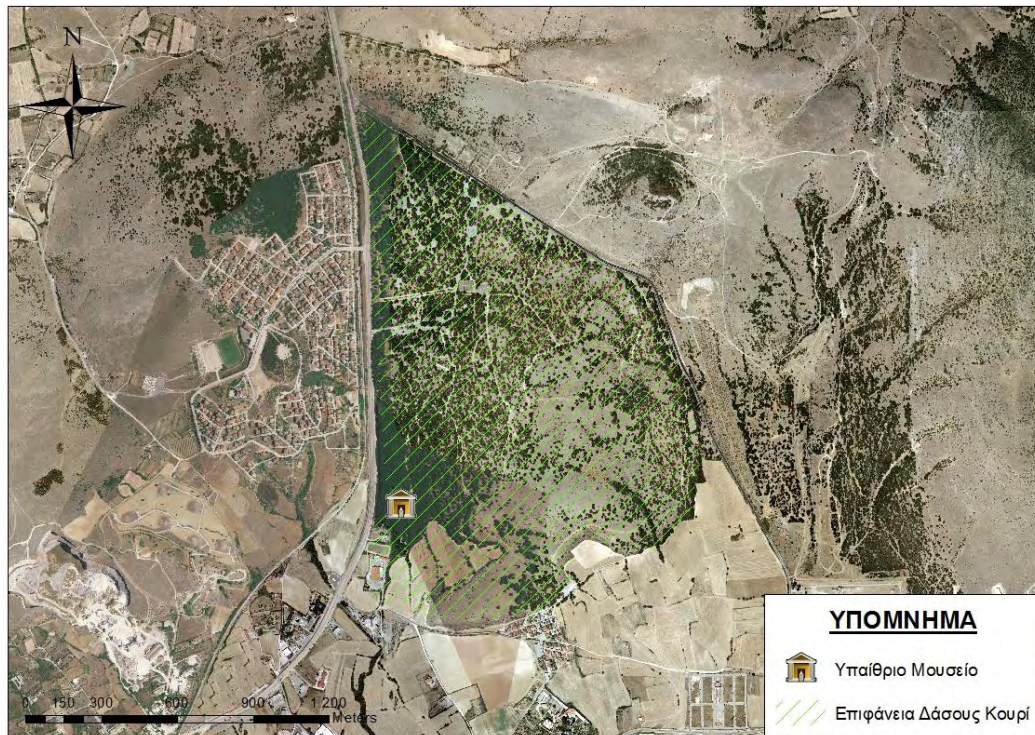

Χάρτης 7.3: Πρόταση για την πόλη της Κοζάνης

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

Χάρτης 7.4: Υπαίθριο μουσείο στο Κουρί

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

Χάρτης 7.5: Εγκαταστάσεις νέου Αθλητικού Κέντρου του Δήμου Κοζάνης

Πηγή: Κτηματολόγιο Α.Ε., ίδια επεξεργασία

7.4 ΦΟΡΕΙΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με σκοπό τη σωστή διαχείριση των προτεινόμενων εγκαταστάσεων και υποδομών, έτσι ώστε να διατηρείται η αρχική τους μορφή και να μην υπάρχει κίνδυνος αλλοίωσης και υποβάθμισής τους ορίζονται οι αντίστοιχοι φορείς διαχείρισης. Υπεύθυνος φορέας για τη διαχείριση και τη φύλαξη χώρων όπως οι διαδρομές πρασίνου, τα πάρκα, οι πλατείες, οι χώροι πρασίνου και τα ανοικτά και κλειστά γήπεδα είναι ο Δήμος της Κοζάνης σε συνεργασία με τους αθλητικούς συλλόγους. Το ίδιο ισχύει και με το Αρχαιολογικό Μουσείο που θα το διαχειρίζεται ο δήμος σε συνεργασία με την Εφορία Αρχαιοτήτων Κοζάνης και το υπαίθριο μουσείο στο Κουρί και την πινακοθήκη σε συνεργασία με τον Οργανισμό Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας Κοζάνης. Επίσης, ο θερινός κινηματογράφος και η θεατρική σκηνή στο χώρο των σιδηροδρομικών γραμμών, προτείνεται να υλοποιηθούν με πρωτοβουλία του Δήμου της Κοζάνης ο οποίος και θα τα διαχειρίζεται σε συνεργασία με πολιτιστικούς συλλόγους, όπως ο Φιλοπρόοδος Σύλλογος Κοζάνης και η Θεατρική ομάδα 'Οχληροί'. Ο Δήμος της Κοζάνης θα είναι επίσης, φορέας διαχείρισης του Κέντρου Θεραπευτικής Αναψυχής με τη συνεργασία του Μαμάτσειου Νοσοκομείου Κοζάνης για τυχόν ανάγκες περίθαλψης των συμμετεχόντων. Το Ξενία όπου προτείνεται να δημιουργηθεί ο πολυχώρος αναψυχής ανήκει πλέον στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου, επομένως μπορεί να υλοποιηθεί και να το διαχειρίζεται ένας ιδιωτικός φορέας. Τέλος, τα προτεινόμενα θεματικά εστιατόρια και μπαρ μπορούν να τα

διαχειριστούν καλύτερα ιδιώτες που θα διαθέσουν κάποιους οικονομικούς πόρους για την υλοποίηση και τη διατήρησή τους.

7.5 ΠΗΓΕΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η υλοποίηση των παραπάνω προτάσεων απαιτεί την ύπαρξη κάποιων χρηματικών πόρων. Πιο συγκεκριμένα, η χρηματοδότηση για τη δημιουργία των δημόσιων υποδομών που έχουν προταθεί δεν αποτελεί απαραίτητα ευθύνη του δημόσιου τομέα. Αντιθέτως το κράτος προσπαθεί συνεχώς να βρει τρόπους για τη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στις αστικές αναπλάσεις. Επομένως, στην προκειμένη περίπτωση δεδομένου της οικονομικής κρίσης και της αδυναμίας του κράτους και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να χρηματοδοτήσουν τα έργα που προαναφέρθηκαν, προτείνεται η προσέλκυση του ιδιωτικού τομέα ώστε να παρέχει τους απαραίτητους χρηματικούς πόρους για την υλοποίησή τους. Κάποιο από τους τρόπους που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί η χρηματοδότηση είναι η άμεσες και έμμεσες επενδύσεις σε ακίνητα από κατασκευαστές και θεσμικούς επενδυτές. Επίσης, θα μπορούσαν να προσφερθούν κεφάλαια μέσω έκδοσης ομολόγων με την προϋπόθεση ύπαρξης εξωτερικών πηγών χρηματοδότησης και εγγυήσεων από το Δημόσιο. Τέλος, η χρηματοδότηση των έργων μπορεί να γίνει και μέσω των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών μέσων JESSICA ή JEREMIE τα οποία αφορούν τις αστικές παρεμβάσεις και αναπλάσεις. Παρ' όλα αυτά, η είσπραξη χρηματικών πόρων από τα προγράμματα που προαναφέρθηκαν πιθανόν να αποτύχει λόγω δυσκολιών που προκύπτουν από την γραφειοκρατία, τις τράπεζες και από άλλες αδυναμίες που διαθέτει το σύστημα της Ελλάδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα συμπεράσματα της επικείμενης εργασίας χωρίζονται σε τρία τμήματα. Το πρώτο τμήμα αφορά τα συμπεράσματα από την ανάλυση που πραγματοποιήθηκε, δηλαδή, το θεωρητικό κομμάτι της εργασίας. Πιο συγκεκριμένα, έγινε ανάλυση των δύο βασικών εννοιών της εργασίας, του 'Ελεύθερου Χρόνου' και της 'Ποιότητας Ζωής' και παρουσιάστηκαν τα οφέλη του πρώτου, αλλά και των δραστηριοτήτων του, καταλήγοντας έτσι στη σημαντικότητα και των δύο σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Η αναγκαιότητα της ΠΖ έγκειται στην υποβάθμιση της ανθρώπινης ζωής και των αξιών της τη σημερινή εποχή, αλλά και στην συνεχόμενη αύξηση του πληθυσμού στα αστικά κέντρα. Έτσι λοιπόν, συμπεραίνουμε ότι είναι σημαντικό να επικεντρωθούμε σε παράγοντες που μπορούν να συμβάλλουν στην καλύτερη ΠΖ, όπως τα καλύτερα δίκτυα δημόσιων υποδομών, ο σωστός και ολοκληρωμένος πολεοδομικός σχεδιασμός και το ποιοτικό αστικό περιβάλλον. Στη συνέχεια η αναγκαιότητα του ελεύθερου χρόνου είναι κατανοητή, καθώς επιτρέπει στον άνθρωπο να αποδράσει από την καθημερινότητα, αλλά και να αναπτύξει την κοινωνικότητά του. Επίσης, συμπεραίνεται ότι οι δύο αυτές έννοιες σχετίζονται αρκετά, καθώς ο ελεύθερος χρόνος αποτελεί σε πολλές έρευνες σημαντική παράμετρο της ΠΖ και λόγω του ότι τα οφέλη του ελεύθερου χρόνου μπορούν να συμβάλλουν στη δημιουργία υψηλότερων επιπέδων διαβίωσης, καθώς μπορεί να αποτελέσει και θεραπευτικό μέσο. Επομένως, δίνεται απάντηση στο ερώτημα 'ποια είναι η σχέση της Ποιότητας Ζωής με τον ελεύθερο χρόνο;'.

Στο δεύτερο κομμάτι των συμπερασμάτων περιλαμβάνονται τα αποτελέσματα της ανάλυσης των υπαρχόντων χώρων ελεύθερου χρόνου στη περιοχή μελέτης και η ανάλυση SWOT. Στο σημείο αυτό, όπως προαναφέρθηκε πραγματοποιήθηκε ανάλυση των υπαρχόντων χώρων, όπου ο πληθυσμός της πόλης μπορεί να ασχοληθεί με δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Οι χώροι που καταγράφηκαν ήταν κάποιες αθλητικές εγκαταστάσεις, καφέ/μπαρ, εστιατόρια/μεζεδοπωλεία, κέντρα νυχτερινής διασκέδασης, πάρκα και πλατείες, ένας κινηματογράφος, κλειστό και υπαίθριο θέατρο, μία βιβλιοθήκη, σχολές χορού και γυμναστήρια. Με τα αποτελέσματα αυτά συμπεραίνεται ότι στην πόλη της Κοζάνης δεν υπάρχουν αρκετές επιλογές στο τομέα της αναψυχής. Σε μία κοινωνία υπάρχουν άνθρωποι με διάφορα ενδιαφέροντα και άνθρωποι που αναζητούν εναλλακτικούς τρόπους διασκέδασης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι υπάρχοντες χώροι που αφορούν τον ελεύθερο χρόνο δεν ικανοποιούν τις επιθυμίες όλων των ατόμων που κατοικούν ή επισκέπτονται την Κοζάνη και η πόλη

στερείται δραστηριότητες που αφορούν τον πολιτισμό, τον αθλητισμό και τη διασκέδαση και έτσι η εργασία απαντάει στο ερώτημα ‘Ποιες δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στερείται η πόλη της Κοζάνης;’. Επομένως, επιθυμητό είναι να δημιουργηθούν επιπλέον χώροι και νέες δραστηριότητες. Επίσης στο πλαίσιο της ανάλυσης παρατηρήθηκε ένας μεγάλος αριθμός αστικών κενών, κυρίως όσο απομακρυνόμαστε από το κέντρο της πόλης κάτι που έχει επιπτώσεις στην ΠΖ σε συλλογικό και ατομικό επίπεδο, αλλά αποτελεί και ευκαιρία εκμετάλλευσης των σημείων αυτών δημιουργώντας νέους χώρους αναψυχής.

Στο τρίτο και τελευταίο κομμάτι των συμπερασμάτων αναφέρονται τα αποτελέσματα της ερευνητικής διαδικασίας μέσω ερωτηματολογίων. Επιλέχθηκε τυχαία ένα δείγμα 100 ατόμων που ήταν κάτοικοι και επισκέπτες της Κοζάνης στους οποίους μοιράστηκαν ερωτηματολόγια. Σύμφωνα με την έρευνα που διεξήχθη, μεγάλο ποσοστό των ερωτώμενων θεωρούν ότι οι δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου συμβάλλουν στην καλή ΠΖ. Ο ελεύθερος χρόνος αποτελεί σημαντικό παράγοντα της ΠΖ, καθώς με τις δραστηριότητές του συμβάλλει στη σωματική και ψυχική υγεία του ατόμου, στην κοινωνικότητα, την επαφή με τη φύση, την απομάκρυνση από τις υποχρεώσεις της καθημερινότητας και την επαφή με τον πολιτισμό και τις τέχνες. Σε μία πόλη οι υποδομές επηρεάζουν την ΠΖ της κοινωνίας, όπως για παράδειγμα τα αστικά κενά δημιουργούν αρνητικά αποτελέσματα, ενώ ένα σωστά σχεδιασμένο δίκτυο δημοσίων χώρων αναψυχής θα επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην κοινωνία.

Επιπροσθέτως, μεγάλο ποσοστό του δείγματος δεν είναι ικανοποιημένο από τη διαμονή του στη Κοζάνη, ούτε από τις δραστηριότητες που προσφέρει η πόλη της Κοζάνης όσον αφορά τον ελεύθερο χρόνο. Παρ’ όλα αυτά το μεγαλύτερο ποσοστό δήλωσε ότι η άποψή του για την διαμονή του στη Κοζάνη θα άλλαζε αν είχε περισσότερες επιλογές στον τομέα της αναψυχής. Για το λόγο αυτό κλήθηκαν να διευκρινίσουν τις δραστηριότητες που στερούνται. Από τις αντίστοιχες απαντήσεις έγινε κατανοητό ότι οι κάτοικοι της Κοζάνης επιθυμούν πρωτοτυπία και ποικιλία όσον αφορά τις δραστηριότητες του ελεύθερο χρόνο τους. Τα περισσότερα άτομα του δείγματος δήλωσαν ότι η πόλη της Κοζάνης στερείται από υπαίθριους χώρους αναψυχής, μουσικές σκηνές και πολυχώρους αναψυχής. Τα παραπάνω αποτελέσματα της έρευνας απαντούν στα ερωτήματα που αφορούν τον βαθμό ικανοποίησης των κατοίκων από τις δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου που διαθέτει η πόλη, αλλά το τι θα άλλαζαν αν τους δινόταν η ευκαιρία.

Λαμβάνοντας υπόψιν όλα τα παραπάνω, αλλά και την υπάρχουσα βιβλιογραφία έγιναν προτάσεις για νέες εγκαταστάσεις και δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου. Αναλυτικότερα, η δημιουργία δικτύων δημοσίων υποδομών που θα περιλαμβάνουν χώρους πρασίνου, ελεύθερους χώρους και αθλητικές εγκαταστάσεις είναι κάποιες από τις προτάσεις που έγιναν με σκοπό εξυπηρετούν στο έπακρο τους κατοίκους της Κοζάνης. Οι προτάσεις αυτές περιλαμβάνουν τέσσερις διαδρομές πρασίνου, μικρά ανοιχτά γήπεδα, αναπλάσεις ενός πάρκου και μίας πλατείας και τη λειτουργία ενός εγκαταλελειμμένου αθλητικού κέντρου. Έπειτα, έγιναν προτάσεις που αφορούν το πολιτιστικό κομμάτι του ελεύθερου χρόνου με εγκαταστάσεις που συνδυάζουν δραστηριότητες πολιτισμού, όπως υπαίθριο μουσείο και θεατρική σκηνή σε βαγόκι τρένου, και ψυχαγωγίας συγκεντρωμένες στην ίδια χωρική ενότητα. Επίσης, επιχειρήθηκε η εκμετάλλευση αδόμητων εκτάσεων ή σημείων της πόλης που δεν διέθεταν κάποια λειτουργία δημιουργώντας ελεύθερους χώρους, θερινό κινηματογράφο, κέντρο θεραπευτικής αναψυχής και άλλους χώρους αναψυχής και διασκέδασης.

Η σημασία των αποτελεσμάτων της έρευνας σε σχέση με το εννοιολογικό υπόβαθρο έγκειται στο ότι επιβεβαιώνονται οι απόψεις που εκφράζονται στο θεωρητικό κομμάτι, καθώς και τα αποτελέσματα άλλων ερευνών. Πιο συγκεκριμένα, μέσω των αποτελεσμάτων της έρευνας που έγινε με τη βοήθεια των ερωτηματολογίων επιβεβαιώνεται η σημασία του ελεύθερου χρόνου σε μία πόλη, καθώς και η συμβολή του στη ποιότητα ζωής.

Τα αποτελέσματα της έρευνας συγκλίνουν με τα αποτελέσματα ανάλογων ερευνών που χρησιμοποιήθηκαν στη βιβλιογραφία της εργασίας. Οι μελλοντικές έρευνες μπορούν να επικεντρωθούν στη γενίκευση των συμπερασμάτων για τον ελεύθερο χρόνο, αλλά και για τη σχέση του με ΠΖ. Επίσης, μπορούν να εστιάσουν στις επιθυμίες και τις ανάγκες των κατοίκων και επισκεπτών μία πόλης μικρού μεγέθους, όπως η Κοζάνη και να εξετάσουν το κατά πόσο αυτές συγκλίνουν με τις απόψεις κατοίκων που ζουν σε άλλες πόλεις της Ελλάδας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ*Ερωτηματολόγιο*

Σημειώστε με Χ την απάντηση που σας αντιπροσωπεύει σε κάθε ερώτηση

1. Φύλο

Άντρας	
Γυναίκα	

2. Ηλικία

>18	
18-25	
26-39	
40-60	
<60	

3. Απασχόληση

Ιδιωτικός Υπάλληλος	
Δημόσιος Υπάλληλος	
Ελεύθερος Επαγγελματίας	
Αγρότης	
Μαθητής	
Φοιτητής	
Οικιακά	
Συνταξιούχος	
Άνεργος	
Άλλο	

4. Αν είστε κάτοικος της πόλης, σε ποια περιοχή κατοικείτε;

Άγιος Αθανάσιος	
Πλατάνια	
Άγιος Νικάνορας	
Αγία Παρασκευή	
Ηπειρώτικα	
Άγιος Δημήτριος	

Κρεβατάκια	
Άγιος Κων/νος	
Κέντρο	
ΖΕΠ	
Άλλο	

5. Αν είστε επισκέπτης, από ποια περιοχή έρχεστε;

Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	
Θεσσαλονίκη	
Υπόλοιπη Βόρεια Ελλάδα	
Αθήνα	
Υπόλοιπη Ελλάδα	

6. Πόσο πιστεύετε ότι οι δραστηριότητες αναψυχής συμβάλλουν στην καλή ποιότητα ζωής του ατόμου;

Καθόλου	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

7. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τη διαμονή σας στη Κοζάνη

Καθόλου	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

8. Αν δεν είστε απόλυτα ικανοποιημένοι από τη διαμονή σας, κατά πόσο θα άλλαζε η γνώμη σας αν η πόλη είχε περισσότερες επιλογές αναψυχής;

Καθόλου	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

9. Με ποιες δραστηριότητες ασχολείστε στον ελεύθερο χρόνο σας;

Επιλέξτε μέχρι τρεις επιλογές

Αθλητισμό	
Κινηματογράφο/θέατρο	
Καφέ/Μπαρ	
Βόλτα στο πάρκο	
Άλλο	

10. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από τις δραστηριότητες αναψυχής που σας παρέχει η πόλη;

Καθόλου	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

11. Αν δεν είστε απόλυτα ικανοποιημένοι από τις δραστηριότητες αναψυχής, τι από τα παρακάτω πιστεύετε ότι στερείται η πόλη;

Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μία απάντηση

Αθλητικές εγκαταστάσεις	
Υπαίθριους χώρους αναψυχής	
Καφετέριες/Μπαρ	
Εστιατόρια/Μεζεδοπωλεία	
Κέντρα νυχτερινής διασκέδασης	
Πολυχώρους αναψυχής	
Μουσικές σκηνές	
Κινηματογράφους/Κινηματοθέατρα	
Άλλο	

12. Πόσο πιστεύετε ότι οι υπάρχοντες χώροι αναψυχής στη πόλη ικανοποιούν το πληθυσμιακό δυναμικό της;

Καθόλου	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

13. Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, ποιους από τους παρακάτω χώρους αναψυχής διαθέτει η γειτονιά στην οποία κατοικείτε;

Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μία απάντηση

Αθλητικές εγκαταστάσεις	
Υπαίθριους χώρους αναψυχής	
Καφετέριες/Μπαρ	
Εστιατόρια/Μεζεδοπωλεία	
Κέντρα νυχτερινής διασκέδασης	
Κινηματογράφους/Κινηματοθέατρα	
Άλλο	

14. Αν είστε κάτοικος της Κοζάνης, πόσο θα επιθυμούσατε η γειτονιά στην οποία ζείτε να έχει τους δικούς της χώρους αναψυχής;

Καθόλου	
Λίγο	
Αρκετά	
Πολύ	
Πάρα πολύ	

15. Αν σας δινόταν η ευκαιρία, τι θα βελτιώνατε/προσθέτατε στον τομέα αναψυχής στην πόλη της Κοζάνης;

.....

.....

.....

Εικόνα 1: Εθνική Πινακοθήκη Ιρλανδίας

Πηγή: Προσωπική λήψη.

Εικόνα 2: Μουσείο Vasa, Στοκχόλμη

Πηγή: www.vasamuseet.se/en/, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

Εικόνα 3: Τρένο στο Ρουφ, Αθήνα

Πηγή: totrenostorouf.gr/, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

Εικόνα 4: Cine Paris, Αθήνα

Πηγή: www.cineparis.gr/cine_uk.php, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

Εικόνα 5: Village Museum, Βουκουρέστι

Πηγή: www.muzeul-satului.ro/, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

Εικόνα 6: Skansen Open Air Museum, Στοκχόλμη

Πηγή: www.skansen.se/, Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ*Ελληνόγλωσση*

Αλεξανδρή, Α. (2008) *Θέματα διοίκησης αθλητισμού αναψυχής*. Διδακτικές σημειώσεις. Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο.

Αραβαντινός, Α. (2007) *Πολεοδομικός σχεδιασμός για μία βιώσιμη ανάπτυξη αστικού χώρου*. 2^η έκδ. Αθήνα: Συμμετρία.

Γλουστιανού, Κ. (2008) *Κοινωνικοοικονομικοί δείκτες της ποιότητας ζωής στην ελληνική οικογένεια*. Πτυχιακή εργασία. Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Γοσποδίνη, Α. (2007) «Χωρικές πολιτικές για το σχεδιασμό, την ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη των ελληνικών πόλεων». *Αειχώρος*, 6 (1), σελ. 100-145.

Δέφνερ, Α. (2013) *Σχεδιασμός για τον ελεύθερο χρόνο στην πόλη*. Διδακτικές σημειώσεις. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Δήμος Κοζάνης (2011) *Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δήμου Κοζάνης 2011-2014*. Κοζάνη: Δήμος Κοζάνης.

Δήμος Κοζάνης (2013) *Σχέδιο δράσης για την αειφόρο ενέργεια του Δήμου Κοζάνης*. Κόζανη: Δήμος Κοζάνης.

Ζήγρα, Ε. (2011) *Τα rocket parks ως τμήμα του αστικού πρασίνου και η σημασία τους στο αστικό περιβάλλον: Μελέτη στην πόλη της Λάρισας*. Διπλωματική εργασία. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο.

Κολυβά-Μαχαίρα, Φ. και Μπόρα-Σέντα, Ε., επιμ. (1995/1998) *Στατιστική: Θεωρία και εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη: Ζήτη.

Κουθούρης, Χ. (2001) *Αναψυχή ανοικτών χωρών, δραστηριότητες βουνού: Η έννοια της αναψυχής, διαστάσεις της υπαίθριας αναψυχής*. Διδακτικές σημειώσεις. Τρίκαλα: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Μιχαλοπούλου, Κ. (2006) *Ελεύθερος χρόνος – δαπάνες για διασκέδαση και ψυχαγωγία των ελληνικών νοικοκυριών*. Πτυχιακή εργασία. Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο.

Μπελιβάνη, Β. (2013) Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου στο Δήμο Χερσονήσου μετά το τέλος της τουριστικής σαιζόν. Πτυχιακή Εργασία. Ηράκλειο: Ανώτατο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης.

Οικονόμου, Μ., Κοκκώση, Μ., Τριανταφύλλου, Ε. και Χριστοδούλου, Γ. (2001) *Ποιότητα ζωής και ψυχική υγεία: Εννοιολογικές προσεγγίσεις, κλινικές εφαρμογές και αξιολόγηση*. Αθήνα: Αιγινήτειο Νοσοκομείο.

Παπαναστασίου, Π. (2009) *Ο ελεύθερος χρόνος και τα κίνητρα, ως όπλο διαφήμισης και προβολής στα κέντρα άσκησης και αναψυχής*. Πτυχιακή εργασία. Ηράκλειο: ΤΕΙ Κρήτης.

Σαμπροβαλάκη, Ν. (2009) *Η δημιουργία clusters στο τοπίο της μεταβιομηχανικής πόλης*. Διπλωματική εργασία. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο.

Σκοταρά, Χ. (2009) *Αστικά κενά και η συμβολή τους στην βελτίωση της ποιότητας ζωής*. Διπλωματική εργασία. Αθήνα: Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο.

Συρακούλης, Κ. (2009) *Ο ελεύθερος χρόνος ως παράγοντας της οικονομίας και του σχεδιασμού των πόλεων: Συγκριτική έρευνα Λάρισας-Βόλου με χρήση ποσοτικών μεθόδων*. Διδακτορική διατριβή. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Χατζημανουήλ, Δ., Γλυνιά, Ε. και Σμέρνου, Κ. (2010) «Η σχέση τουρισμού αναψυχής και σπορ: Μορφή και δυνατότητες στην ελληνική πραγματικότητα». *Αναζητήσεις στη Φυσική Αγωγή & τον Αθλητισμό*, **8** (1), 80- 90.

Ψαθά, Ε. (2014) *Συγκριτική αξιολόγηση της ποιότητας ζωής στις ελληνικές πόλεις μεσαίου μεγέθους*. Διδακτορική διατριβή. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Ψαθά, Ε. και Δέφνερ, Α. (2012) «Ο πολεοδομικός σχεδιασμός υπό το πρίσμα της ποιότητας της αστικής ζωής». Στο *Πρακτικά 3ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πολεοδομίας, Χωροταξίας και Περιφ. Ανάπτυξης*. Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας.

Ψαθά, Ε. και Δέφνερ, Α. (2013) «Μέτρηση της ποιότητας ζωής στις ελληνικές πόλεις: Συγκριτική αξιολόγηση των τομέων της υγείας και της εκπαίδευσης». Στο *Πρακτικά I του Τακτικού Επιστημονικού Συνεδρίου Ελληνικής Εταιρείας Περιφερειακής Επιστήμης (ERSA-Gr)*. Πάτρα: Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Ξενόγλωσση

- Albouy, D. (2008) “Are big cities bad places to live?: Estimating quality of life across metropolitan areas”. *National Bureau of Economic Research Working Papers*, 14472. Available at: <http://www.nber.org/papers/w14472> [Last access 17/07/2015].
- Bell, S., Tyrvaenen, L., Sievanen, T., Probstl, U. and Simpson, M. (2007) “Outdoor Recreation and nature tourism: A European perspective”. *Living Reviews in Landscape Research*, **1** (2), pp. 2-46.
- Brock, D. (1993) “Quality of life measures in health care and medical ethics”. In Nussbaum, M. and Sen, A. (eds.) *The quality of life*. Oxford: Clarendon Press.
- Budruk, M. and Phillips, R. (2011) “Introduction”. *Quality of Life Community, Indicators for Parks, Recreation and Tourism Management*, **43** (1), pp. 1-12.
- Cordes , A.K. (2013) *Application in recreation and leisure: For today and the future*. 4th ed. Urbana, IL: Sagamore Publishing LLC.
- Cummins, R. (1996) “The domains of life satisfaction: An attempt to order chaos”. *Social Indicators Research*, **38**, pp. 303-332.
- Diener, E. and Suh, E. (1997) “Measuring quality of life: Economic, social and subjective indicators”. *Social Indicators Research*, **40**, pp. 189-216.
- European Commission (2013) *Perception survey in 79 European cities: Quality of life in cities*. Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (2010) “Subjective well-being in Europe”. *Second European Quality of Life Survey*. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities.
- Flinker, P. and Dodson, H. (2009) *Planning and design for recreation and active living: A healthy places by design workshop*. Rhode Island, USA: Rhode Island Health Department.
- Frey, B. and Stutzer, A. (2000) “What are the sources of happiness?” *Department of Economics, Johannes Kepler University of Linz Working Paper*, No. 0027.

Kraus, R. (1996) *Recreation and leisure in modern society*. 5th ed. Massachusetts: Jones and Bartlett Publishers.

Lennon, Smith, Souleret Engineering, Inc. (2011) *Beaver area indoor recreation center feasibility study*. Beaver: Lennon, Smith, Souleret Engineering, Inc.

OECD (2011) *How's life?: Measuring well-being*. Paris: OECD Publishing.

Pigram, J. and Jenkins, J., eds. (1999/2006) *Outdoor recreation management*. Abingdon, Oxon: Routledge.

Psatha, E., Deffner, A. and Psycharis, Y. (2011) "Defining the quality of urban life: Which factors should be considered?" In *Proceedings of the 51st ERSA Congress: "New Challenges for European Regions and Urban Areas in a Globalised World"* [CD-ROM]. Barcelona, University of Barcelona.

Rodriguez, A. (2011) "Leisure and relationship to quality-of-life satisfaction". In Budruk, M. and Phillips, R. (eds.) *Quality of life community, indicators for parks, recreation and Tourism management*. Arizona: Springer, pp. 23-42.

Royuela, V., Moreno, R. and Vayá, E. (2007) "Is the influence of quality of life on urban growth non-stationary in space?: A case study of Barcelona". *Documents de Treball*, 03. Barcelona: University of Barcelona.

Sherer, M. (2006) *The benefits of parks: Why America needs more city parks and open space*. San Francisco: The Trust for Public Land.

Tyrväinen, L., Pauleit, S., Seeland, K. and Vries, S. (2005) "Benefits and uses of urban forests and trees". In Konijnendijk, C., Nilsson, K., Randrup, T. and Schipperijn, J. (eds.) *Urban forests and tress: A reference book*. Copenhagen: Springer.

Washington State Department of Commerce. Interagency Committee for Outdoor Recreation (2005) *Planning for parks, recreation, and open space in your community*. Washington: Washington State Department of Commerce.

Ιστότοποι

Δήμος Κοζάνης (2015) *Μουσεία Κοζάνης*. Διαθέσιμο στο <http://www.kozanh.gr/web/guest/museums> Επίσημη Ιστοσελίδα Δήμου Κοζάνης [Τελευταία πρόσβαση 29 Ιουλίου 2015].

Δημοσιογραφικό Ενημερωτικό portal για την Ενέργεια. Διαθέσιμο στο <http://energypress.gr/> [Πρόσβαση 5 Σεπτεμβρίου 2015].

Δίκτυο Ελληνικών Πράσινων Πόλεων. Διαθέσιμο στο www.depp.gr [Πρόσβαση, 5 Σεπτεμβρίου 2015].

Ιερά Μητρόπολη Σερβίων και Κοζάνης (2015) Διαθέσιμο στο http://www.imsk.gr/?page_id=543 [Τελευταία πρόσβαση 17 Ιουλίου 2015].

Εθνική Μετεωρολογική Υπηρεσία (2015) Διαθέσιμο στο http://www.emy.gr/hnms/greek/index_html [Τελευταία πρόσβαση 17 Ιουνίου 2015].

Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία (2015) Διαθέσιμο στο <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE> [Τελευταία πρόσβαση 17 Ιουνίου 2015].

Τμήμα GIS Δήμου Κοζάνης (2015) Διαθέσιμο στο http://gis.kozanh.gr/kozanh_gis_app/ [Τελευταία πρόσβαση 17 Ιουνίου 2015].

Το Τρένο στο Ρούφ. Διαθέσιμο στο totrenostorouf.gr/ [Πρόσβαση, 5 Σεπτεμβρίου 2015].

Cine Paris. Διαθέσιμο στο www.cineparis.gr/cine_uk.php [Πρόσβαση, 5 Σεπτεμβρίου 2015].

Skansen Museum. Διαθέσιμο στο www.skansen.se/ [Τελευταία πρόσβαση, 5 Σεπτεμβρίου 2015].

Vasa Museum. Διαθέσιμο στο www.vasamuseet.se/en/ [Πρόσβαση, 5 Σεπτεμβρίου 2015].

Village Museum. Διαθέσιμο στο www.muzeul-satului.ro/ [Πρόσβαση, 5 Σεπτεμβρίου 2015].

Ware, J.E. (20--). *SF-36 health survey update*. Available at <http://www.sf-36.org/tools/sf36.shtml> [Last access 15 June 2015].

Θεσμικά Κείμενα

Νόμος 3937/2011 Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις. ΦΕΚ 60/Α' /31.03.2011.

Προεδρικό Διάταγμα/23.02.1987 Κατηγορίες και περιεχόμενο χρήσεων γης. ΦΕΚ166/Δ/06.03.1987.

Υπουργική Απόφαση Αρ. 1299/00 Τροποποίηση του εγκεκριμένου ρυμοτοπικού σχεδίου της πόλης της Κοζάνης. ΦΕΚ 129/Δ' /21.02.2001.

Υπουργική Απόφαση Αρ. 10788 Έγκριση πολεοδομικών σταθεροτύπων (standards) και ανώτατα όρια πυκνοτήτων που εφαρμόζονται κατά την εκπόνηση των γενικών πολεοδομικών σχεδίων, των σχεδίων χωρικής και οικιστικής οργάνωσης «ανοικτής πόλης» και των πολεοδομικών μελετών. ΦΕΚ 285/Δ' /05.03.2004.

